

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра теорії і практики перекладу з англійської мови

Кваліфікаційна робота магістра з перекладознавства
на тему: «Ідіоматичність сучасного англійськомовного політичного дискурсу і
засоби її відтворення українською мовою»

Студентки групи МПа 05-21
факультету германської філології
і перекладу
освітньо-професійної програми
Перекладознавство: професійно-
орієнтований переклад (англійська мова
і друга іноземна мова)
за спеціальністю 035 Філологія
Мак Карті Вікторії Вікторівни

Допущена до захисту
«___»_____ 2022 року

Науковий керівник:
кандидат філологічних наук,
доцент Голяд Н. І.

Завідувач кафедри теорії і практики
перекладу з англійської мови
_____ доц. Мелько Х. Б.
(підпис) (ПІБ)

Національна шкала _____
Кількість балів: _____
Оцінка:ЄКТС _____

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE

KYIV NATIONAL LINGUISTIC UNIVERSITY

Department of Theory and Practice of Translation from the English Language

Master's Degree Thesis in Translation Studies

**under the title: “Idiomaticity of modern English-language political discourse
and means of its reproduction in the Ukrainian language”**

Group MPa 05-21
Department of German Philology and
Translation
Educational Programme Translation
Studies: Specialized Translation (English
and Second Foreign Language)
Majoring 035 Philology
Victoria V. McCarthy

Research supervisor:
Associate Professor
Nataliia I. Holiad
Candidate of Science (Philology)

Kyiv – 2022

Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра теорії і практики перекладу з англійської мови

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу магістра з перекладознавства

студента(ки) **II** курсу **МПа 05-21** групи факультету германської філології і перекладу КНЛУ

Мак Карті Вікторії Вікторівни

(ПІБ студента)

спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – англійська, **освітньо-професійної програми Перекладознавство: професійно-орієнтований переклад (англійська мова і друга іноземна мова)**

Тема роботи Ідіоматичність сучасного англійськомовного політичного дискурсу і засоби її відтворення українською мовою

Науковий керівник кандидат філологічних наук, доцент Голяд Наталія Іванівна

Дата видачі завдання “10” вересня 2021 р.

Графік виконання кваліфікаційної роботи магістра з перекладознавства

№ п/п	Найменування частин і план кваліфікаційної роботи	Графік виконання	Підписи студента і керівника
1.	Аналіз наукових першоджерел і складання бібліографії	Жовтень 2021 р.	
2.	Написання теоретичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 1)	Листопад 2021 р.	
3.	Добір мовного матеріалу тексту і складання Додатку (100 англійськомовних речень та їх переклад)	Грудень 2021р.	
4.	Аналіз мовного матеріалу тексту, який досліджується, і написання аналітичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 2)	Березень 2022 р.	
5.	Проведення перекладацького аналізу досліджуваного мовного явища і написання практичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 3)	Травень 2022р.	
6.	Написання вступу і висновків дослідження, подання завершеної кваліфікаційної роботи науковому керівнику для попереднього перегляду	Вересень 2022 р.	
7.	Попередній захист кваліфікаційної роботи і подання завершеної кваліфікаційної роботи на кафедрі	07 жовтня 2022 р.	
8.	Оформлення документації (відгуки) і підготовка презентації до захисту кваліфікаційної роботи	Жовтень 2022 р.	
9.	Захист кваліфікаційної роботи магістра з перекладознавства	Грудень 2022 р.	

Науковий керівник _____ (підпис)

Студент _____ (підпис)

**ВІДГУК НАУКОВОГО КЕРІВНИКА
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА З ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА**

студента(ки) II курсу МПа 05-21 групи факультету германської філології і перекладу спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – англійська, освітньо-професійної програми Перекладознавство: професійно-орієнтований переклад (англійська мова і друга іноземна мова)

Мак Карті Вікторії Вікторівни

(ПІБ студента)

за темою Ідіоматичність сучасного англійськомовного політичного дискурсу і засоби її відтворення українською мовою

Відповідність кваліфікаційної роботи нормативним вимогам (необхідне позначити ✓ або +)		
1.	Наявність основних структурних компонентів	☐ усі компоненти присутні , ☐ один компонент відсутній ☐ декілька компонентів відсутні
2.	Відповідність оформлення, посилань і списку використаних джерел нормативним вимогам	☐ повна відповідність ☐ незначні помилки в оформленні ☐ оформлення неправильне
3.	Відповідність побудови вступу нормативним вимогам	☐ повна відповідність ☐ відповідність неповна ☐ не відповідає вимогам
4.	Відповідність огляду наукової літератури нормативним вимогам	☐ повна відповідність ☐ відповідність неповна ☐ не відповідає вимогам
5.	Відповідність аналітичної частини дослідження заявленій меті та завданням	☐ повна відповідність ☐ відповідність неповна ☐ не відповідає вимогам
6.	Відповідність практичної частини дослідження нормативним вимогам	☐ повна відповідність ☐ відповідність неповна ☐ не відповідає вимогам
7.	Відповідність висновків результатам теоретичної та практичної складових дослідження	☐ повна відповідність ☐ відповідність неповна ☐ не відповідає вимогам

Особиста думка керівника _____

Кваліфікаційна робота _____ може бути (не може бути)

(ПІБ студента)

рекомендована до захисту

(підпис керівника)

(_____)
(ПІБ керівника)

” ____ ” _____ 2022 рік

РЕЦЕНЗІЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА З ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

студента(ки) II курсу МПа 05-21 групи факультету германської філології і перекладу спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – англійська, освітньо-професійної програми Перекладознавство: професійно-орієнтований переклад (англійська мова і друга іноземна мова)

Туманової Юлії Олександрівни

(ПІБ студента)

за темою Засоби створення мовленнєвої характеристики персонажів у романі 1984 ‘1984’ Джорджа Оруелла як об’єкт перекладацького відтворення українською мовою

	Критерії	Оцінка в балах
1.	Наявність основних компонентів структури роботи — <i>загалом 10 балів</i> (усі компоненти присутні – 10 , один компонент відсутній – 5 , декілька компонентів відсутні – 0)	
2.	Відповідність оформлення роботи, посилань і списку використаних джерел нормативним вимогам до кваліфікаційної роботи — <i>загалом 10 балів</i> (повна відповідність – 10 , поодинокі огріхи у форматуванні – 8 , незначні помилки в оформленні – 6 , значні помилки в оформленні – 4 , оформлення переважно не відповідає вимогам – 0)	
3.	Відповідність побудови вступу нормативним вимогам — <i>загалом 10 балів</i> (повна відповідність – 10 , поодинокі огріхи стилістичного характеру – 8 , несуттєві помилки у формулюваннях – 6 , суттєві помилки у формулюваннях – 4 , не відповідає вимогам за структурою і змістом – 0)	
4.	Відповідність огляду наукової літератури нормативним вимогам — <i>загалом 10 балів</i> (повна відповідність – 10 , несуттєві помилки у формулюваннях – 8 , недостатня кількість проаналізованих іноземних джерел (мін. 30%) – 6 , відсутній критичний аналіз наукових праць – 4 , не відповідає вимогам за структурою і змістом – 0)	
5.	Відповідність аналітичної частини дослідження заявленій меті та завданням — <i>загалом 10 балів</i> (повна відповідність – 10 , несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8 , несуттєві помилки при аналізі фактичного матеріалу – 6 , суттєві помилки при аналізі фактичного матеріалу – 4 , відсутність власного аналізу фактичного матеріалу (100 речень) – 0)	
6.	Відповідність практичної частини дослідження нормативним вимогам — <i>загалом 10 балів</i> (повна відповідність – 10 , несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8 , несуттєві помилки при перекладі фактичного матеріалу – 6 , суттєві помилки при перекладі й аналізі фактичного матеріалу – 4 , відсутність перекладацького аналізу фактичного матеріалу (100 речень) – 0)	
7.	Відповідність висновків результатам теоретичної та практичної складових дослідження — <i>загалом 10 балів</i> (повна відповідність – 10 , несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8 , неповне висвітлення результатів дослідження – 6 , часткове висвітлення результатів дослідження – 4 , не відповідає результатам дослідження – 0)	

Усього набрано балів: _____

(ПІБ рецензента)

(підпис рецензента)

” ” _____ 2022 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІДІОМАТИЧНОСТІ У МОВОЗНАВСТВІ І ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВІ ..	11
1.1 Підходи до вивчення ідіоматичності в мовознавстві	11
1.2 Засоби відтворення ідіоматичності у перекладі	20
1.3. Специфіка перекладу текстів політичного дискурсу	27
Висновки до розділу 1	35
РОЗДІЛ 2. АНГЛІЙСЬКОМОВНА ІДІОМАТИЧНІСТЬ У ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ	36
2.1 Семантична складова англійськомовної ідіоматичності	36
2.2 Лінгвокультурний аспект семантики англійськомовної ідіоматичності	57
Висновки до розділу 2	61
РОЗДІЛ 3. ВІДТВОРЕННЯ АНГЛІЙСЬКОМНОЇ ІДІОМАТИЧНОСТІ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ В ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ	63
3.1 Лексичні трансформації при перекладі ідіоматичності	63
3.2 Лексико-семантичні трансформації при перекладі ідіоматичності ...	68
3.3 Граматичні трансформації при перекладі ідіоматичності	84
3.4 Лексико-граматичні трансформації при перекладі ідіоматичності ...	86
Висновки до розділу 3	88
ВИСНОВКИ	90
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	93
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ	98
ДОДАТКИ	101
SUMMARY	113

ВСТУП

Політичний дискурс є відображенням суспільно-політичного життя країни, несе в собі елементи її культури, загальні та національно-специфічні культурні цінності. В останні десятиліття вивченню політичного дискурсу приділяється велика увага в лінгвістичній літературі, як вітчизняної, так і зарубіжної. При цьому розглядаються різні проблеми, пов'язані з функціонуванням мови в політичній сфері: чи існує мова політики, якими особливостями вона володіє в порівнянні з іншими підмовами загальнонаціональної мови і багато інших лінгвістичних питань, пов'язаних з функціонуванням мови в політичній сфері.

Використання фразеологізмів у сучасному політичному дискурсі – явище повсякденне, тому дискурс на полях політичних дій заслужено стає об'єктом лінгвістичних досліджень. Мовознавці звертають увагу на маніпулятивність сучасного політичного дискурсу і намагаються описати арсенал засобів впливу на масову свідомість, серед яких особливе місце займають ідіоми.

Фразеологія англійської мови відрізняється тим, що в ній є велика кількість стійких виразів, що відрізняються різноманітністю як метафоричної образності, так і стилістичної функціональності. Актуальність цього дослідження підтримується неослабним інтересом і до загальної системи фразеології, і до аналізу конкретних її проявів у вигляді окремих фразеологічних одиниць, а також до визначення їхньої ролі у відображенні реальності, культури, історії, світогляду та особливостей світосприйняття того чи іншого мовного соціуму в політичному дискурсі. У зв'язку з високою значимістю засобів, зростаючою роллю політичної діяльності та її театралізацією, і навіть появою та подальшим розвитком нових політичних технологій, проявляється підвищену увагу суспільства до політичної комунікації, таким її аспектам, як теорія і практика. Фразеологізми в політичній лексиці – це одиниці мови, що постійно змінюються, але при

цьому поки що малодосліджені. Спостереження показують, що політики досить часто використовують фразеологічні одиниці у своїй промові і роблять це по-різному вдало. Відомі випадки, коли політик стає автором крилатого слова чи висловлювання. Як правило, сила впливу мови, прийняття ідей або їх відторгнення залежить від оригінальності, точності, доречності використання фразеологічних одиниць. Відомо, що помилки і штампи, що припущені в промові, можуть змінити процес політичної кар'єри і дуже дорого коштувати політикам.

Актуальність роботи визначаються зростаючим значенням політики як одного з типів масової комунікації в житті сучасного суспільства. Політичний дискурс є відображенням формою існування певної культури, продуктом сучасної епохи, що обумовлює необхідність його всебічного дослідження. Знання особливостей політичних ідіом дуже важливе для створення коректного перекладу англійського тексту.

Політичний дискурс виступає маркером історичних та культурних змін, зображення економічного розвитку держави, опису соціальних процесів та є об'єктом студій різних сфер наукового пізнання. Питання політичної лінгвістики стають все більш актуальними і затребуваними для лінгвістів, їх розглядали Л.І. Гришаєва, В.З. Дем'янков, П.Б. Паршин, Т.П. Третьякова, В.Е. Чернявська, А.П. Чудінов, Є.І. Шейгал, Н. Ферклаф, П. Чілтон і інші. З новітніх досліджень на цю тему можна відзначити роботи Е.А. Приходько, Е.В. Сєдих, О.І. Асташова, П.Н. Денисова, де аналізуються мовні портрети Шарля де Голля, Н.Ю. Білих, Дж. Маккейна тощо.

За минулі десятиліття спостерігається розширення фразеологічних досліджень та значний розвиток фразеологічної науки на матеріалі різних мов у працях таких вчених, як Н.Ф. Алефіренко, Н.М. Амосова, Є.Ф. Арсентьева, В.Л. Архангельський, Л.К. Байрамова, С.Б. Берлізон, В.Т. Бондаренко, Ю.О. Гвоздарев, В.П. Губарев, Є.І. Діброва, В.П. Жуков, М.М. Копиленко, А.В. Кунін, Б.А. Ларін, А.М. Мелерович, В.М. Мокієнко, А.І.

Молотков, А.Г. Назарян, А.Д. Райхштейн, Л.І. Ройзензон, Е.М. Солодухо, В.М. Телія, Н.М. Шанський, А.М. Емірова тощо.

Вітчизняні та зарубіжні лінгвісти активно розробляють проблему перекладу у своїх дослідженнях. Вона здобула особливу популярність у мовознавчих колах. Особливості перекладу фразеологізмів розглядали О. В. Боровська, В. С. Виноградов, В. П. Даниленко, А. С. Дяков, Т. Р. Кияк, З. В. Куделько, Р. С. Помірко, М. Б. Дубяк, Т. Р. Іваньо, М. І. Проців, Л. С. Рілов тощо.

Об'єктом магістерського дослідження є сучасні англomовні тексти політичного характеру, а саме реалізація їх ідіоматичних можливостей.

Предметом магістерського дослідження є особливості розкриття ідіоматичності сучасного англійськомовного політичного дискурсу і способів її відтворення українською мовою.

Мета даного дослідження полягає у виявленні особливостей ідіоматичних виразів у політичному дискурсі як перекладацької проблеми.

Відповідно до поставленої мети дослідження, в роботі ставляться наступні завдання:

- провести реферативний огляд спеціальної літератури з проблеми ідіоматичності;
- розглянути засоби відтворення ідіоматичності українською мовою;
- здійснити реферативний огляд спеціальної літератури, присвяченої політичному дискурсу;
- визначити поняття ідіоматичної одиниці;
- проаналізувати труднощі, які можуть виникнути при спробі перекладу фразеологічних одиниць у політичному дискурсі;
- з'ясувати подібність фразеологізмів із вільним поєднанням;
- визначити способи перекладу ідіом;
- дослідити способи перекладу фразеологізмів на прикладі статей із друкованих та інтернет видань.

Методи дослідження. Специфіка наукової розвідки передбачала ретельний вибір методів дослідження. Їх вибір був зумовлений своєрідністю об'єкта та завданнями дослідження:

- метод суцільної вибірки був залучений для виокремлення ідіом для аналізу;
- стилістичний та лексико-семантичний аналіз дали змогу визначити ідіоматичні засоби впливу на аудиторію;
- шляхом контекстуального методу були визначені ідіоматичні особливості текстів політичного дискурсу;
- для інвентаризації ідіом використовувався описовий метод;
- для перекладу – методи перекладацьких трансформацій.

Матеріалом дослідження слугував корпус електронних газетних текстів, електронних версій промов, звернень, коментарів та інтерв'ю британських та американських політиків.

Теоретична цінність дослідження полягає в тому, що воно робить певний вклад в теоретичну розробку проблем перекладу англомовних політичних текстів українською мовою, розширює уявлення про особливості англомовного політичного дискурсу та засоби їх перекладу українською мовою.

Практичне значення цієї роботи полягає в тому, що її матеріали можуть бути використані у курсах риторики, стилістики, лексикології, мовознавства, комунікативної лінгвістики, лінгвістики тексту, лінгвокультурології, соціолінгвістики, міжкультурної комунікації, спецкурсів з політичної комунікації і професійно орієнтованої риторики, а також стануть у нагоді для написання курсових і випускних кваліфікаційних робіт з перекладознавства.

Апробація.....

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу та загальних висновків, списку використаних джерел, списку джерел ілюстративного матеріалу та додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІДІОМАТИЧНОСТІ У МОВОЗНАВСТВІ І ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВІ

1.1 Підходи до вивчення ідіоматичності в мовознавстві

Наразі активно розвивається вивчення основного інструменту політичної комунікації – політичної риторики. Значна кількість наукових робіт спрямована на розгляд особливостей мовних засобів на лексичному, граматичному, стилістичному рівні (О.В. Даутова; М.Я. Блох, Н.А. Резнікова; Л.П. Тарнаєва, А.В. Шаврова; О.В. Михайлова тощо.). Водночас залишається мало вивченим такий аспект, як ідіоматичність політичного дискурсу.

Ідіоматичність зазвичай сприймається як властивість одиниць різного мовного рівня, що виявляється у неможливості повністю вивести їх значення із суми значень елементів, відокремлюваних у формальній будові [14, с.54]. Подібні різнорівневі мовні утворення, що функціонують у дискурсивному просторі, у дослідженнях позначаються як ідіоматичні мовні одиниці [3; 17; 31].

Виникнення ідіоматичності відбувається за рахунок семантичної транспозиції, коли відбувається втрата регулярної мотивованості (семантичного зв'язку) між значенням «складових утворень та їх формально виокремлюваними одиницями» [3, с. 140], при цьому відбувається часткове чи повне переосмислення значення вихідної мовної одиниці.

Особлива роль у вивченні ідіоматичності належить В. В. Виноградову, який заклав основи синхронного вивчення ідіоматичності фразеологічних одиниць і запропонував класифікацію фразеологізмів, яка відображає їх внутрішню семантичну диференціацію. В.В.Виноградов увів поняття «сислової нерозкладності». Назване В.В.Виноградовим «невиведення значення цілого з компонентів» – це і є ідіоматичність значення фразеологічної одиниці. На підставі цього критерію науковець виділяє

фразеологічні зрощення, фразеологічні єдності та фразеологічні поєднання [9, с. 56].

Б.А. Ларін розробив класифікацію фразеологічних одиниць на основі діахронічного підходу з урахуванням накопичення ідіоматичності [33, с. 220].

До 60-70-х рр. ХХ століття склалося чітке уявлення про існування у мові поряд зі словом фразеологічної одиниці, яка має смислову цілісність (А. М. Бабкін [5], Н.М. Шанський [56], В. П. Жуков [20], А. В. Жуков [19] тощо.

Поняття «смислової цілісності» тісно пов'язане з поняттям ідіоматичності. Смислова цілісність характеризує мовну одиницю як цілісне утворення, яке не ділиться, не розкладається на значення окремих елементів. Погляд дослідника у цьому разі рухається від розгляду значення фразеологічної одиниці до тих елементів з яких вона утворена. Ідіоматичність, на відміну від семантичної цілісності, показує зворотний напрямок дослідження від значення похідних одиниць до значення цілісного утворення, ідіоми. Питання про ідіоматичність фразеологічних одиниць у лінгвістиці тісно пов'язується з проблемою мовної кваліфікації компонентів фразеологізму (Р. М. Попов, А. І. Смирницький, Л. І. Ройзензон, Д. Н. Шмельов, М. М. Копиленко, Д. Попова, А. М. Мелерович, В. П. Жуков, А. М. Бабкін, В. А. Лебедінський, В. Н. Гришанова, І. В. Дубинський), а також з питанням десемантизації та деактуалізації компонентів у складі фразеологічних одиниць [12, с.75].

Терміни деактуалізація та десемантизація у науці зазвичай виступають синонімами. Термін деактуалізація використовується для позначення часткової втрати одиницею первісного значення, а термін десемантизація для позначення повної семантичної трансформації. Деактуалізуватися чи десемантизуватися можуть слова, утворюючи фразеологізм, або деактуалізуватися чи десемантизуватися можуть морфеми, утворюючи похідне слово.

Л.І. Ройзензон [43] та інші науковці [29; 37; 45] помітили аналогію процесу фразеологізації і деривації. І зараз у мовній науці наявність ідіоматичності у слова визнається багатьма дослідниками.

Ономасіологічний погляд на ідіоматичність розвивається в роботах А. І.Смирницького [47], А.А. Панової [40], Л.П.Тарнаєвої [49]. «Семасіологічна» ідіоматичність похідного слова визнається майже всіма дослідниками словотвору. Не всі лінгвісти називають саме поняття, а обходяться лише описом феномена. Було помічено, що у процесі деривації семантика похідних слів не складається повністю з семантики формуючих елементів, маючи, зазвичай, якийсь X — додатковий компонент значення. Ця властивість у парадигмі структурної лінгвістики одержала назву ідіоматичність слова.

Вперше ідіоматичність слова була докладно обґрунтована М.В. Пановим. У його роботах ця особливість значення слова одержала назву «фразеологічність» семантики. Вчений показав, що властивість ідіоматичність — невід'ємна, найважливіша ознака більшості слів мови. На питання, що таке слово, М.Панов відповідає «Слова – смислові єдності, які є вільним поєднанням менших (мінімальних) смислових єдностей. Отже, будь-яке слово за складом є або неподільним, або фразеологізмом» [39, с.17].

О. П. Єрмакова всебічно досліджує проблему ідіоматичності слова. І за традицією, що вже склалася, слідом за М.Пановим, Шанським використовує термін «фразеологічність» [16, с.17].

Розглядаючи лексичне значення слова, вона ділить всі похідні слова на дві великі групи нефразеологічні та фразеологічні. Додаткові «компоненти сенсу», які не отримують у слові матеріального вираження у вигляді морфем, вона називає смисловими приростами. Фразеологічність поєднання слів передбачає стійкість його структури та значення та відтворюваність у готовому вигляді з пам'яті носіїв мови [43, с.19].

Саме на основі наявності фразеологічності та окремооформленості такі поєднання слів визнаються фразеологізмами «у широкому розумінні». При

такому розумінні властивість фразеологічності поєднання слів відокремлюється від його ідіоматичності, яка стає наступним етапом становлення фразеологізму, а саме фразеологізму-ідіоми.

Дослідники говорять про фразеологічність похідного слова як про стійкість його лексичного, словотворчого значення, його морфемної структури та його відтворюваності, тобто, вилучення з пам'яті носіїв мови в готовому вигляді.

Проблема ідіоматичності виявилася включеною в коло проблем, що активно обговорюються, що стосуються критеріїв похідності/непохідності, подільності морфем, визначення характеру значення виділених у слові компонентів тощо [11; 47].

Ідіоматичність означає, що значення мовної одиниці не виводиться повністю із суми значень створюваних її елементів. Ідіоматичність фразеологізму – це неможливість повністю вивести, дізнатися його значення із суми значень слів, яких сходять його компоненти. У цій роботі ідіоматичність слова розуміється як неможливість повністю вивести, дізнатися його лексичне значення із суми значень, з яких походять його компоненти. Ідіоматичність може бути різного ступеня, яка залежить від деактуалізації або десемантизації утворюючих елементів. Вважається, що різний ступінь ідіоматичності притаманний не лише фразеологізмам, а й словам [40, с.30].

Семантика взагалі і властивість ідіоматичності таких лінгвістичних одиниць, як фразеологізм і слово, у ХІХ та протягом усього ХХ століття були під пильним науковим наглядом. Сформувався взаємодоповнюючі погляди на «невиведення значення цілого із складових значень». Щодо фразеологічного матеріалу йдеться про ідіоматичність, яка може бути різного ступеня. Що стосується осмислення властивості ідіоматичності слова, можна відзначити, що до теперішнього часу воно знаходиться в стані деякої рівноваги, замкненої на деталізації сформульованих дериватологією 70-80-х рр. ХХ у положеннях щодо природи цієї категорії. Проводяться паралелі між

компонентним складом ідіоматичного фразеологізму та морфемним складом слова. Однак думка про те, що ідіоматичність слова може бути різного ступеня, аналогічно різного ступеня ідіоматичності фразеологічних одиниць, не була висловлена, і ця проблема не вивчалася.

У ряді зарубіжних досліджень підкреслюється, що конструювання, розуміння та інтерпретація ідіоматичних мовних структур доступні носіям тієї мови, в якій ці структури функціонують, оскільки оперування ними потребує більшого, ніж просто знання граматики, лексики та семантичної комбінаторики, — вони існують у мові як деякі стандартизовані мовні утворення, закріплені в мовному співтоваристві як формулювання думки у певних комунікативних умовах [58—62].

Подібний підхід до розуміння ідіоматичності розділяється і в ряді робіт сучасних дослідників, в яких ідіоматичність постає як сукупність характеристик, що становлять природність і автентичність мови в стереотипних комунікативних ситуаціях, що надають своєрідності і неповторності з погляду іноземців. Ідіоматичність, таким чином, постає як специфічна форма вираження думки певною мовою, опосередкована етнокультурними та етномовними факторами, як відображення особливого світобачення даної лінгвокультурної спільноти. Вживання ідіоматичних мовних одиниць у мовленні підвищує національну своєрідність її форми, становить її ідіоетнізм [3; 9; 12].

В англійській мові розрізняють внутрішньомовні та міжмовні ідіоми. Останні характеризуються неможливістю «буквального», перекладу. Лексична ідіома — невільне поєднання слів (різновид фразеологічних одиниць), що характеризується злитістю значення, яке може бути виведено з лексичних складових; вона має функціональні ознаки слова як номінативної одиниці мови і відтворюється як «готова» одиниця мови («собаку з'їсти», «зламаючи голову», «ахіллесова п'ята», «під мухою») [18, с.52].

Поняття «лексична ідіома» відображає результат поширеного, хоч і нерегулярного процесу утворення цілісних знакових структур за рахунок

злиття двох або більше словесних знаків при збереженні формальної окремості їх значень.

О. В.Трофімова, використовуючи контекстологічний аналіз, виділяє два типи фразеологічних одиниць – фраземи та ідіоми.

Фразема – це одиниця постійного контексту, у якій вказівний мінімум, необхідний для актуалізації даного значення семантично реалізованого слова, є єдиним можливим, не варіюючим, тобто постійним. Другий компонент є вказівним мінімумом для першого.

Ідіоми, на відміну фразем, – це одиниці постійного контексту, у яких вказівний мінімум і семантично реалізований елемент становлять тотожність і обидва представлені загальним лексичним складом словосполучення. Ідіоми характеризуються цілісним значенням [50, с.127].

Існує міжмовна та внутрішньомовна ідіоматичність. Обидва види ідіоматичності встановлюються шляхом порівняння аналізованої мовної одиниці з її структурним аналогом: у першому випадку структурний аналог (еталон порівняння) підбирається у тій же мові, тоді як у другому випадку – у іншій мові. Наприклад, структура англійської лексичної ідіоми *wiseman* «знахар» також співвідноситься зі структурою свого англійського буквального аналога *wise man* «мудра людина», як і зі структурою своїх буквальних аналогів в інших мовах, наприклад: нім. *der Weise Mann*, укр. мудра людина тощо.

У знаковій структурі мотивованої мовної одиниці можна виділити мотиваційний сегмент – ділянку, до складу якої входять план змісту та всі мотиваційно-значущі рівні плану вираження мовної одиниці. Наприклад, в мотиваційний сегмент знакової структури англійського слова *turkeycock* входять значення «зарозуміла людина» і образна основа «індик», але не входить звуковий ланцюжок, тому що в даному прикладі він мотиваційно іррелевантний [46, с. 23].

Зіставляючи знакові структури різномовних аналогів, ми відокремлюємо їх інваріантну частину у межах їх мотиваційних сегментів.

Ця інваріантна частина може бути названа міжмовною структурно-семантичною моделлю мотивації зіставних аналогів. Якщо мотиваційні сегменти різномовних одиниць повністю вписуються в ту саму міжмовну модель мотивації, ці одиниці не мають міжмовної ідіоматичності щодо один до одного (їх мотиваційні сегменти ізоморфні). Такими є, наприклад, англ. *fire-thrower* та український *вогнемет*: їх знакові структури є повністю ізоморфними в рамках мотиваційних сегментів. Значить, ці слова не ідіоматичні одне до одного [46, с. 25]

Однак, якщо мотиваційні сегменти різномовних лексичних аналогів не ізоморфні, а лише гомоморфні (не повністю вписуються в ту саму мотиваційну модель), такі різномовні одиниці тією чи іншою мірою ідіоматичні щодо один до одного. Такими є, наприклад, англ. *self-guide* та укр. *самовчитель*.

Властивість внутрішньомовної ідіоматичності є незмінною та абсолютною внаслідок незмінності еталона порівняння, тоді як властивість міжмовної ідіоматичності мінлива внаслідок зміни еталона порівняння.

Внутрішньомовна ідіоматичність складається з таких параметрів, як семантична ускладненість, семантична нерівнооб'ємність та семантична цілісність мовної одиниці. Ускладненість і нерівнооб'ємність вбачають один одного і разом становлять двоєдину властивість семантичної транспонованості.

Цілісність має на увазі наявність транспонованості, але не обов'язково навпаки. Виходячи з цього, ми виділили дві категоріальні ознаки ідіоми: стійкість та семантичну цілісність.

Інші ознаки ідіоми є гіперкатегоріальними; їхня наявність імплікується наявністю категоріальних властивостей. Ідіоми бувають у вигляді ідіоматичних слів та ідіоматичних словосполучень. З огляду на високий рівень стійкості ідіоматичні словосполучення за рядом параметрів співвіднесені зі словами та об'єднані з ними у складі лексико-фразеологічного фонду мови [46, с. 27]

До факторів стійкості відносяться: наявність у ідіоматичних словосполученнях семантичної цілісності, а значить, і структурно-семантичної немодельованості за схемою непереосмислених поєднань слів, семантична дискретність, особлива організація їх звукової і граматичної форми, заснована на принципі повтору, а також те, що ідіоми постійні семантичні одиниці – концепти, стійкі у межах цієї культури. Хоча в ідіоматичних виразах можна робити невеликі зміни, в них не можна змінювати слова, порядок слів або граматичні форми, так само, як ми змінюємо все це у звичайних висловлюваннях. Наприклад у поєднанні: *The answer's easy* можна *изменить* на *The answer's simple*. Але в ідіоматичному виразі *It's (as) easy as pie* не можна використовувати слово *simple* [57, с. 12].

Широке використання ідіом у політичному дискурсі обумовлюється їх особливістю. Ідіоми зручні для передачі розмитих понять. Розмитість значення іноді дуже важлива для політичного спілкування. Ідіоми з розмитим значенням – це такі ідіоми, у яких семний склад та обсяг значення нечітко визначені. У різних контекстах значення таких ідіом варіюють за семним складом. Наприклад, *bureaucracy* означає:

- а) система управління, що здійснюється за допомогою апарату влади;
- б) прошарок людей, пов'язаних з цією системою;
- в) соціальний організм, результат соціальних суперечностей, конфліктів, матеріалізація як організаційно-управлінського, так і політичного відчуження
- г) свавілля чиновників [52, с. 116]

Ось приклади найбільш уживаних ідіом: *(to be) at stake* – (бути) на карті.

The future of the company was at stake during the negotiations the government. to back out (of something) – не виконувати обіцянки, порушувати домовленості.

The new firm owner backed out of the negotiations to keep all old staff. (to go) back to the drawing board – почати спочатку.

The negotiations for the contract failed so we had to go back to the drawing board. a bone of contention – яблуко розбрату

The benefit package was a bone of contention between the management and the trade union. to call off (something) – відмінити щось

He had to call off all meetings because of his urgent departure. to come to terms – досягти згоди

After long negotiating the sides came to terms on the price issue. to get to the bottom of (something) – віднайти, зрозуміти справжню причину, зрозуміти справжню причину чогось

It was very difficult to get to the bottom of the financial problems in the company.

To make headway – просуватися, домагатися прогресу.

We have been bargaining hard all week and are finally making headway with the new agreement. to play one's ace – використати всі козири.

That order was very important for the company so I played my ace during the negotiation. to put one's cards on the table – відкрити свої карти – відверто висловити свої наміри.

It looked like the meeting was going to fail so we put our cards on the table to give it one last try. to talk (someone) out of (something) – відмовити когось (від чогось) [2].

Говорячи про особливості англійських ідіом, не можна не підкреслити той факт, що склад англійської мови впливає на утворення ідіоматичних складних слів. Це виявляється у тенденції до згортання роздільнооформлених ідіоматичних одиниць у цільнооформлені одиниці, тобто у слова. Оскільки в англійській мові багато слів позбавлені афіксального оформлення, при втраті номінативної функції вони набувають деяких рис морфем, а в граничному випадку стають морфемами. Тому саме для англійської мови особливо характерна лексикалізація ідіоматичних словосполучень, як наслідок злиття значень лексем та набуття словосполученнями глобальності номінації.

1.2. Засоби відтворення ідіоматичності у перекладі

Серед специфіки відтворення ідіоматичності українською мовою є проблема адекватності та еквівалентності при перекладі.

Досягнення перекладацької еквівалентності – мета будь-якого перекладу. Будь-який переклад означає насамперед зміну мовного коду, оскільки висловлювання одного й того ж змісту у різних мовах користуються різними засобами [10, с. 31]. Розглянемо найвідоміші з існуючих концепцій перекладацької еквівалентності.

I. Концепція формальної відповідності. Девіз представників цього напрямку можна сформулювати так: Передається все, що піддається передачі (у тому числі структура вихідного тексту). Трансформуються, замінюються, опускаються ті елементи вихідного тексту, які взагалі неможливо відтворити безпосередньо. Коли істотна частина перекладацьких робіт припадала на переклад «священних» книг, подібна установка часом пояснюється забобонним трепетом перед «священними» текстами, з бажання якомога точніше передати «Слово Боже».

II. Концепція нормативно-змістовної відповідності. Так можна позначити перекладацьке спрямування, ще за давніх часів, яке протистояло формально-буквалістській школі. Перекладачі цього напрямку прагнули виконати дві вимоги: передати всі суттєві елементи змісту вихідного тексту, дотримуватися норм перекладної мови.

III. Концепція повноцінного (адекватного) перекладу. Істотним для цієї концепції стало прагнення її авторів А.В. Федорова [51] та Я.І. Рецкера [42] відмежувати переклад від точного переказу. Як переклад, і переказ здатні досить повно передати зміст вихідного тексту. Як переклад, так і переказ, якщо вони зроблені кваліфіковано, відповідають нормам тієї мови, якою вони виконані. Відмінними якостями повноцінного перекладу, на думку А.В. Федорова та Я.І. Рецкера, є наступне: вичерпна передача (змістового) змісту вихідного тексту (тотожність інформації, що повідомляється різними

мовами); передача змісту рівноцінними засобами. Під рівнозначністю засобів мається на увазі не їх подібність за формально-структурною основою, а їх функціональна еквівалентність, тобто, перекладач повинен використовувати у перекладі такі мовні засоби, які виконують виразну функцію, аналогічну до виразної функції мовних засобів оригіналу. У формально-структурному та в словниково-лексичному плані мовні засоби оригіналу та тексту перекладу можуть не співпадати [7, с.73]

Тексти перекладів, що відповідають двом зазначеним вимогам, вважаються повноцінними чи адекватними (тобто, еквівалентними) тексту оригіналу.

Таким чином, повноцінність перекладу, відповідно до аналізованої концепції, і «... полягає у передачі специфічного для оригіналу співвідношення змісту та форми шляхом відтворення особливостей останньої або створення функціональних відповідностей цим особливостям. Це передбачає використання таких мовних засобів, які часто не збігаються за своїм формальним характером з елементами оригіналу, виконували б аналогічну виразну функцію в системі цілого. Для поняття повноцінності особливо суттєвою є передача того співвідношення, в якому частина, окремий елемент або відрізок тексту знаходиться до цілого» [42, с.77].

Від функціонально адекватного перекладу вимагається не повна і точна передача всього змістового змісту та стилістичних особливостей оригіналу, узгоджених із функціонально-стилістичними нормами мови перекладу, але лише правильна передача основної комунікативної функції оригіналу. Інші властивості перекладу, суттєві при підході до нього з позицій семантико-стилістичної адекватності для функціональної адекватності в принципі нерелевантні. Трьом основним компонентам комунікації відповідають три наступні типи функціонально-прагматичних характеристик:

- інтенції відправника повідомлення, так звані комунікативні установки;
- реалізація цих інтенцій у змісті та оформленні повідомлення;

-реакції одержувача повідомлення, так звані комунікативні ефекти [55, с.407].

Поняття прагматичної адекватності тексту виводиться з оцінки його відповідності цільової установки відправника повідомлення, а критерієм такої адекватності є комунікативні ефекти.

Адекватність перекладу, яка визначається запитом його одержувача і не залежить від початкової текстової адекватності оригіналу, дістала назву дезидеративної. Дезидеративно адекватні переклади з погляду смислової повноти, стилістичної еквівалентності, структури і навіть прагматичної функції можуть суттєво відрізнятись від оригіналу. До них може бути віднесено, зокрема, і різні види неповних перекладів – реферативний, анотаційний, сегментний, аспектний тощо. З позиції семантико-стилістической теорії адекватності такі види обробки тексту не повинні вважатися перекладами. Насправді, якщо вони правильно передають необхідний аспект інформації, що міститься в іншомовному тексті, тобто реалізують комунікативну установку, ініційовану одержувачем, їх слід, як вважає Ванніков, визнати повноправними перекладами, що відрізняються від інших «власне перекладів» типом своєї адекватності.

Перекладна діяльність, орієнтована на отримання дезидеративно адекватних перекладів, нерідко має складнішу природу, ніж у традиційного перекладу, реалізує вимоги семантико-стилістичної адекватності. Досягнення еквівалентності перекладу є метою перекладача. Ця мета визначає спосіб і характер дій суб'єкта. Тому адекватність уявлень про сутність перекладацької еквівалентності є вирішальною передумовою ефективності роботи перекладача [28, с.153].

Переклад ідіом – одне з найскладніших завдань у перекладі [26, с.112]. Небезпека помилки велика вже на першій фазі перекладу, оскільки ідіоми часто є омонімічні вільному поєднанню слів і розрізнити їх можна лише на основі контексту та загальної логіки висловлювання. Помилка веде

до грубого спотворення сенсу оригіналу. Декілька анекдотичних, але реальних прикладів:

He streat he lived in. – Він відкрив великий магазин на тій вулиці, де мешкав. (Замість – Він надавав великого значення тому, на якій вулиці він жив).

At 60 he decided to hang up його ax. – Коли йому виповнилося 60, він вирішив прикрасити стіну своєї квартири сокиркою. Замість: У 60 років він вирішив відійти від справ.

Аналогічно: *to sit on the fence* - не «сидіти на паркані», а «займати вичікувальну позицію», *to go to the country* - не «поїхати в село», а «розпустити Парламент і призначити загальні вибори» [28, с.201] тощо.

При перекладі ідіоми необхідно передати не лише її сенс, а й стилістичне забарвлення, експресію, яка значною мірою залежить від контексту і не може бути передбачена жодним словником. Переклад ідіом також утруднений тим, що ідіомам, як і словам, властиві такі явища як синонімія, полісемія і омонімія. Наприклад, і в українській, і в англійській є синонімічні ряди, що позначають відхід із життя. Це поле дуже широке: від "*to pass to the better world*" до "*to kick the bucket*", що у стилістичному відношенні далеко не ідентично. Ідіоматичний вираз "*there is no love lost between them*" має два полярні значення: *вони один одного терпіти не можуть і вони один в одному душі не чають* [28, с.202] від сфери вживання може означати як «взяти слово для виступу», і «піти потанцювати».

Всі ці приклади підтверджують необхідність ретельного аналізу при виборі способу перекладу ідіом. Теорія перекладу пропонує 5 способів перекладу ідіом, вибір з яких робиться виходячи з характеру ідіоми та контексту.

Способи перекладу ідіом з англійської українською мовою:

1. Фразеологічний еквівалент. Фразеологічний еквівалент – образна фразеологічна одиниця в українській мові, яка повністю відповідає за змістом якомусь англійському фразеологізму та заснована на одному з ним

образі. Наприклад: *Heel of Achilles – Ахіллесова п'ята to shed crocodile tears – проливати крокодилові сльози to take the bull by the horns – взяти бика за роги A drowning man will catch at straw Без вогню* [30].

Українські еквіваленти є, в основному, так званими міжнародними виразами, що зустрічаються в більшості європейських мов. Більшість із них були запозичені різними мовами з одного джерела. Це особливо добре видно на прикладі ідіом та фразеологізмів, які пов'язані з античною міфологією або біблійними виразами. Фразеологічні еквіваленти можуть бути повні, тобто, збігатися за лексичним складом і граматичною структурою, і неповні – мають незначні лексичні чи граматичні розбіжності. Наприклад англійський вираз "*to kill the goose that lays the golden eggs*" українською звучить як «вбивати курку, яка несе золоті яйця».

Переклад ідіом за допомогою еквівалентів – найпростіший спосіб і не викликає жодних труднощів.

2. Підбір ідіоматичного аналога. Підбір ідіоматичного аналога – образна фразеологічна одиниця в українській мові за змістом аналогічна англійській ідіомі, але заснована на іншому образі. Наприклад: *to be born with a silver spoon in the mouth – народитися в сорочці a bird in the hand is worth two in the bush – краще синиця в руках, ніж журавель у небі The Horse's Mouth* (назва роману Д. Кері) «*З перших рук*».

Підбір аналогічної ідіоми вимагає від перекладача вільного володіння всіма ресурсами української мови, а також ретельного дотримання стилістичної та жанрової однорідності аналога з ідіомою першотвору. Нерідко у англійській ідіоми буває кілька українських аналогів, що відрізняються стилістичними характеристиками та відтінками слововживання: – *ні за що на світі not for love or money – ні за які гроші – ні за які пряники*.

Вибір робиться на основі контексту, але чималу роль відіграє і творча індивідуальність перекладача. У романі Ч.Діккенса «Пригоди Мартіна Чезлвіта» американський «вищий світ» з ентузіазмом вітає генерала, що

удостоїв, своїм відвідуванням вечірку "... as if the town was in the state of siege and no other general could be got for love or money" [28, с.208]

Оскільки епізод носить гумористичний характер, не виключений варіант «ні за які пряники», хоча він може здатися зайво «сміливим», і хтось віддасть перевагу більш нейтральному – «ні за які гроші».

Підбір аналога часто вимагає від перекладача уважного аналізу контексту, характеру ідіоми, що перекладається, та її українського відповідника.

Трапляються і дуже непрості випадки з різночитаннями. Так, англійському фразеологізму *Charity begins at home* англо-український фразеологічний словник К. Баранцева пропонує як аналог українську фразеологічну одиницю «*Своя сорочка ближче до тіла*» [21, с.19].

Але це викликає сумнів, так як в українському виразі є негативний відтінок, що передбачає засудження, яке відсутнє в англійському фразеологізмі. Саме тому Великий словник сучасної української мови відмовляється від варіанта з аналогом, даючи лише описовий переклад: «*Хто думає про рідних, не забуде і чужих*» [8].

3. Калькування. Калькування – дослівний переклад англійської ідіоми. Цей спосіб поступається двом попереднім і використовується у разі відсутності в англійської ідіоми еквівалента або аналога в українській мові (або неможливості використання аналога за умовами контексту). Отриманий в результаті калькування вираз не є ідіомою в українській мові, а є оказіональним утворенням. До нього пред'являються дві обов'язкові вимоги: образність його повинна легко сприйматися українським читачем, у ньому мають бути дотримані всі норми української мови.

За допомогою калькування перекладаються англійські ідіоми з яскраво вираженим мотивуванням – прислів'я, приказки тощо, наприклад:

Half a loaf is better than no bread – *Краще пів-буханки, ніж зовсім без хліба.*

He needs a long spoon that sups with the devil – Тому, хто зібрався повечеряти з дияволом, потрібна ложка довша.

We all share a common and fragile world. We must learn to respect our neighbours and remember that people who live in glass houses should not throw stones –... люди, які живуть у скляних будинках не повинні кидатися камінням.

Цікавий випадок – назва роману У.С. Моєма "*Cakes and Ale, or a Skeleton in the Cupboard*" [25, с.142].

У ньому – два фразеологізми, які передаються українською мовою за допомогою калькування: «*Пирого та пиво, або скелет у шафі*» [25, с.143]. З цього прикладу видно, що калькування фразеологічних одиниць не обходиться без певних втрат. З іншого боку, фразеологічні одиниці, що часто калькуються, можуть поступово увійти до складу української мови.

4. Описовий переклад. Описовий переклад – передача значення англійської ідіоми вільним поєднанням слів в українській мові. І тут неминуча втрата образності, отже, і експресивної виразності оригіналу. До цього способу перекладач вдається, якщо неможливо використати жоден із проаналізованих вище. Назва роману Д.Арчера "*As the Crow Flies*" – «*Прямо до мети*» (еквівалента та аналога немає, калька неможлива).

У романі У.М. Теккеря «Ярмарок марнославства» старий Осборн загрожує синові:

If you have defied or defy me, I shall cut you off with a shilling – ...позбавлю тебе спадщини. [25, с.143]

5. Контекстуальна заміна. Контекстуальна заміна – використання такої української ідіоми, яка, хоч і не відповідає за значенням англійському фразеологізму, взятому ізольовано, але з достатньою точністю (і смисловою та стилістичною) передає його зміст у даному конкретному контексті.

У тому ж романі Теккеря сер Пітт Кроулі, зробивши пропозицію Ребекке Шарп і отримавши відповідь, що вона вже одружена, вимовляє:

"*You can't eat your cake and have it*" [25, с.144]. У цього англійського фразеологізма немає еквівалента, ні аналога, калькований вираз просто незрозумілий, і навіть описовий переклад (*Не можна робити дві взаємовиключні речі*) навряд чи може бути застосований зі стилістичних міркувань (*він занадто «спокійний» для серця Пімпа*). У цій ситуації контекстуальна заміна – це єдиний вихід. Наприклад, «*Що з воза впало, те пропало*». Це аналог зовсім іншої англійської ідіоми – "*It's no use crying over spilt milk*", але важливим є те, що в даному контексті саме він найкращим чином передає і сенс слів персонажа та їх емоційне забарвлення.

У романі У.Голдінга «Володар мух» головний герой Ральф рятується втечею від «дикунів», що переслідують його. Йому потрібно швидко знайти шлях до порятунку: *There were many things he could do. He could climb a tree but that was putting all his eggs in one basket. If he were detected, they had nothing more difficult to do than wait* [1, с.130].

Окремо треба сказати про проблему перекладу англійських ідіом, що містять національні реалії (імена, географічні назви тощо). По-перше, не слід використовувати українські аналоги, в яких є свої національні реалії, що практично неминуче веде до неприпустимої українізації тексту. По-друге, калькування національно забарвлених фразеологічних одиниць у принципі можливе, але тільки в тих випадках, коли англійська реалія досить добре відома українському читачеві чи зрозуміла з контексту.

1.3. Специфіка перекладу текстів політичного дискурсу

На сучасному етапі розвитку суспільства мовну картину світу та мовну свідомість людей визначає політичний дискурс. Тісна єдність політичного мислення, політичної комунікативної дії та мовної форми робить політичний дискурс об'єктом досліджень таких дисциплін як політологія, психологія, філософія, соціологія, економіка, теорія комунікації. В останні десятиліття ця галузь знання потрапила до сфери пильної уваги лінгвістів.

Інтерес до вивчення політичного дискурсу призвів до появи нового напрямку у мовознавстві – політичної лінгвістики. «У низці подій 20-го століття точкою відліку для становлення політичної лінгвістики стала I світова війна, що призвела до небачених людських втрат та кардинальної зміни світовідчуття людства...» [4]. Після цієї історичної події лінгвісти зацікавилися «мовою політики» [4]. Кількість праць, присвячених дискурсу (у тому числі і політичному дискурсу), налічує вже сотні наукових досліджень зарубіжних та вітчизняних авторів, які мають певний світоглядний та теоретико-методологічний підхід та свій оригінальний погляд на проблему. Однак, на думку Ю. І. Левшенка, сукупність підходів, що існують на даному етапі розвитку політичної науки, складно назвати суворо оформленою науковою дисципліною. Правильніше вважати це світоглядним напрямком, що інтегрує різноманітні теоретичні підходи та методи досліджень світу політичного [34].

Величезна кількість думок щодо поняття «політичний дискурс» та методів його дослідження є серйозним аргументом, що підтверджує стабільно високий інтерес до проблематики дискурсу, а також актуальність наукової роботи.

Насамперед необхідно розглянути такі ключові терміни: «дискурс» та «політика».

Так, Є. А. Карпухіна під дискурсом розуміє цілеспрямовану дію, яка залежить від екстралінгвістичних факторів; дію, представлену в лінгвістичному плані і здатну вплинути на свідомість учасників комунікації [24, с. 91].

Дискурс включає і відображає специфічний збіг наступних обставин, за яких і для яких він був створений: комунікативні наміри автора; взаємини автора та адресатів; всілякі обставини, «значні» та випадкові; ідеологію та стилістичний клімат епохи загалом, конкретного середовища, конкретних особистостей, яким адресовано повідомлення; жанрові та стильові риси

повідомлення та комунікативної ситуації; асоціації з попереднім досвідом, що потрапили в орбіту цієї мовної дії [48, с. 36].

Враховуючи дані фактори та обставини, а також їх комбінації з відповідними лінгвістичними засобами, можна виділити певні види дискурсу. З одного боку, це національні дискурси (наприклад, український, англійський, німецький тощо), з іншого – такі види, як поетичний, науковий, політичний, економічний, педагогічний.

Головним критерієм існування другої класифікації є те, що всі ці види дискурсу виділяються у межах одного з національних дискурсів. На думку В.В.Красних, вони «не є окремими типами дискурсу, але певні «модифікації» останнього, певним чином «адаптовані» відповідно з тією сферою, де він функціонує» [27, с.146].

Відповідно до класифікації видів дискурсу, запропонованої В. І. Карасиком, дискурс поділяють на два основні типи: персональний (особистісно-орієнтований), в якому мовець виступає як особистість у всьому багатстві свого внутрішнього світу, та інституційний (статусно-орієнтований), в якому мовець виступає як представник певного соціального статусу [22, с.15].

В основі першого типу дискурсу лежать монологічне спілкування, прагнення вийти на скорочений вид при близькій дистанції. А мовленнєва взаємодія представників соціальних груп один з одним, тобто, спілкування в рамках статусно-рольових відносин, передбачає другий тип.

У застосуванні до сучасного суспільства виділяються такі види інституційного дискурсу: політичний, дипломатичний, адміністративний, юридичний, військовий, педагогічний, релігійний, містичний, дитячий, діловий, рекламний, спортивний, науковий, сценічний, масово-інформаційний.

Цей список не є строго фіксованим, як наголошує В. І. Карасик, його можна як змінити, так і розширити, оскільки суспільні інститути істотно відрізняються один від одного і не можуть розглядатися як однорідні явища;

вони історично мінливі, можуть зливатися один з одним і виникати як різновиди в рамках того чи іншого типу [22, с.20].

Переходячи безпосередньо до предмета нашого дослідження – «політичного дискурсу», слід зазначити, що під «політикою» розуміється наука; майстерність; сфера діяльності; особливий вид соціальної комунікації [13, с. 35].

Розглянувши визначення, дані політичному дискурсу різними авторами, зупинимося на визначенні, яке дав цьому поняттю в одній зі своїх статей О.В.Епштейн: «Політичний дискурс – це сукупність всіх мовних актів, а також публічних правил, традицій та досвіду, ситуативно детермінованих та виражених у формі мовних утворень, зміст, суб'єкт та адресат яких відносяться до сфери політики» [15, с. 151].

Під змістом політичного дискурсу автор розуміє поєднання всіх його ознак, тобто ознак, спільним всім жанрам даного дискурсу і що відрізняють його від інших типів дискурсу. Створення точної системи таких дистинктивних ознак є досить складним, оскільки вони являють собою рухливий каркас, особливості якого підкоряються типу та специфіці конкретного дискурсу.

Беручи до уваги класифікації різних авторів, О.В. Епштейн виділяє найзагальніші семантико-прагматичні категорії, тобто, властиві ознаки, у складі політичного дискурсу: образ автора, адресативність, інформативність, інтенціональність, оцінність, конвенційність, емотивність/ експресивність, модальність, інтертекстуальність, соціокультурну контекстність, форму комунікації, засоби комунікації [15, с. 152].

Однак не можна не згадати про індивідуальні ознаки, властиві лише даному конкретному виду дискурсу. Так, наприклад, специфічними характеристиками політичного дискурсу є агональність, агресивність,, ідеологічність та театральність [6].

Осмислення проблематики політичного дискурсу потребує вивчення вже накопиченого досвіду в даній галузі, знайомства з основними

трактуваннями дискурсу та аналізу усталених теоретико-методологічних підходів.

У 1956 році в серійному виданні П. Ласлетта «Філософія, політика та суспільство» були опубліковані перші результати дослідження політичного дискурсу [23, с. 37]. У 2003 році було опубліковано перший навчальний посібник нової дисципліни – книга А. П. Чудінова «Політична лінгвістика» [54].

У різний час теоретиками напряму, у центрі уваги якого перебуває проблематика політичного дискурсу, виступали М. Фуко, Ш. Муфф, Е. Лаклау, Т. ван Дейк, Я. Торфінг, М. Пешо, П. Чілтон, К. Шаффнер, Д. Лакофф, М. Ільїна, Є. Шейгал тощо.

Таким чином, за роки досліджень склалося кілька науково-методологічних напрямків, кожний з яких представляє оригінальне трактування дискурсу, його теоретичну модель та способи вивчення.

Значна частина теорій дискурсу спирається на комунікативний підхід. Так, із планового розвитку теорій політичної комунікації, закладених Г. Лассуелом, П. Лазерсфельдом та ін., виникає напрямок, в основі якого знаходиться теорія та практика політичного дискурсу. Коріння теорії даного дискурсу також можна знайти в роботах послідовників франкфуртської школи, постмодернізму, соціального конструктивізму та постструктуралізму.

Критичний дискурс-аналіз, один із значних напрямів, що склалися в царині теорії політичного дискурсу, об'єднало таких блискучих дослідників як А. Грамші, Л. Альтюссер, М. Бахтін. Так, Грамші розглядав ідеологію як явище позитивне, за допомогою якого можна створити нову культуру та об'єднати людей. Інший вчений М.Бахтін, активно займався дослідженнями мови, розглядаючи її як інструмент ідеологічної та політичної боротьби [8, с.101-102].

Особливий внесок у розвиток напряму критичного дискурс-аналізу внесла німецька школа, яка розглядала проблеми використання лінгвістичних конструктів задля досягнення політичних цілей [35, с. 59].

Дослідниця О. Русакова виділяє кілька течій всередині цього широкого й у певному сенсі світоглядного напрямку [44, с.11]: французький дискурс-аналіз (М. Пешо, П. Серіо, Е. П. Орланді, Ж.-Ж. Куртін, Д. Мальдідьє); критична лінгвістика (Р. Фаулер, Б. Ходж); соціальна семіотика (Г. Крес, В. Ліуен, Л. Чоуліораки); соціокультурний дискурс-аналіз (Н. Феркло, Р. Водак); соціокогнітивний дискурс-аналіз (Т. А. Ван Дейк).

Вчені всіх напрямків досліджують проблему використання мови як інструменту соціального контролю та влади над суспільством.

Представники критичного дискурс-аналізу широко використовують лінгвістичні методи в дослідженнях, роблячи акцент на вивченні тексту та мови з метою виявлення практик маніпулювання громадською думкою.

У роботі В.Е. Чернявської зустрічається думка про те, що ідеологічна позиція реалізується за допомогою текстової синтаксичної структури [53, с. 102]. Одні з найвідоміших представників критичного дискурс-аналізу Н. Феркло та Р. Водак в одній із причин бурхливого розвитку напрямку вбачають збільшення контактів політичних діячів (або інститутів) з масовою аудиторією за допомогою мас-медіа [48, с. 39]. Іншими словами, наразі контакт між представником влади та суспільством безпосередньо утруднений, доводиться залучати до участі інформаційні ресурси, які передбачають використання тексту, укладеного в продуманий контекст.

Інший напрямок, який хотілося б торкнутися – соціальні теорії П. Бурдьє та Ю. Хабермаса. П.Бурдьє вводить у термінологію своєї теорії поняття габітусу, яке у певному сенсі означає здатність мовця за допомогою мови реалізувати потенційні наміри в реальність. Таким чином, політичний дискурс для Бурдьє - інструмент реалізації інтересів [48, с.40].

Ю.Хабермас розглядав поняття дискурсу в рамках соціально-комунікативного підходу і створив якусь ідеальну ситуацію дискурсного спілкування, в якій сторони приходять до консенсусу. Не можна залишити поза увагою такий широкий і значущий напрямок як постмодернізм, що представив світові не один оригінальний підхід, максимально розширивши

трактування поняття «дискурс». Максималістське твердження, що «все є дискурс» вийшло з-під пера представника саме цього напрямку [48, с. 41].

Один з найпопулярніших учених, який мислив в рамках даного напрямку, М. Фуко, трактує дискурс із погляду інтерпретації його як владного ресурсу, що відтворює відносини домінування та здатного підтримувати нерівність у суспільстві [48, с.42].

На окремий розгляд заслуговує дискурсна теорія Е. Лаклау та Ш. Муффа, які доводять, що в межах політичного дискурсу відбувається формування ідеології шляхом зміни структури мови. Політика є сферою, що конструює та трансформує соціальну реальність, а суспільство – це відкрита система, що змінюється, в якій є безліч значень. Дискурси постійно перебувають у боротьбі за право надання тим чи іншим подіям певних значень. Лаклау та Муффа намагалися зрозуміти, яким чином відбувається присвоєння того чи іншого значення соціальному феномену, тобто, як відбувається трансформація дискурсу [48, с.42].

Ще один відомий дослідник політичної реальності – Я. Торфінг заперечував у душі постмодернізму поняття об'єктивної істини. На його думку, існуючий соціальний порядок є результатом дискурсивного конструювання, яке вирішує, що є істина: «Дискурс є результат гегемоністських артикуляцій, мета яких – встановлення як політичного, і морально-інтелектуального лідерства у суспільстві» [48,с. 43].

Серед науковців, які вивчають дискурс, широко відоме ім'я дослідника Є. Шейгал, яка виділяє дві методологічні течії: дескриптивну та критичну [57, с.13]. Дескриптивний напрямок вивчає текст, його зміст, а також мовні прийоми та методи, що застосовуються у політичному середовищі. Критичний аналіз намагається знайти коріння соціальної нерівності у мові. На думку дослідника, політичний дискурс є інституційним спілкуванням, яке на відміну від особистісно-орієнтованого використовує власну систему знаків (термінологію, фразеологізми тощо) [32, с.153]. Кожен із різновидів дискурсу формується на основі конкретних завдань та планів. Проте, основні

мовні особливості включають у себе термінологічні кліше, метафори, цитати, авторські неологізми, ідіоми та евфемізми [36, с.52].

Вивчення ролі фразеологічних одиниць в англomовному політичному дискурсі (включаючи медіадискурс, дискурс парламентських виступів, передвиборний дискурс політиків) завжди привертало особливу увагу дослідників. Інтерес дослідників до політичного дискурсу, і особливо до англomовного політичного дискурсу, що значно зріс в останні два десятиліття у зв'язку зі зверненням до таких його аспектів, як мовні засоби формування образу політика у ЗМІ, механізми та способи маніпулювання громадською думкою, а також закономірності інтенсифікації прагматичного на аудиторію. Політичний дискурс розглядається нами як складне утворення, зміст якого відноситься до політики та яке реалізується в рамках різних жанрів [38, с.67].

Враховуючи опосередкованість політичного дискурсу засобами масової інформації як одну з його системотворчих характеристик, розглянемо політичний дискурс на матеріалі газетних та журнальних текстів аналітичного характеру англomовної преси. Прагматичні установки політичного дискурсу зумовлюють частотне вживання в ньому фразеологічних одиниць, які ідеально підходять для реалізації таких важливих системотворчих характеристик політичного медіадискурсу, як маніпулятивність, смислова невизначеність, оцінність, образність, економія мовних зусиль тощо. Широке використання фразеологічних одиниць у політичному дискурсі обумовлено їх здатністю брати участь у непрямій оцінній номінації та відображати суб'єктивну модальність продуцента дискурсу [41, с.125].

Тож, проведений аналіз переконливо демонструє, що в галузі досліджень політичного дискурсу йде активне накопичення та осмислення теоретичної бази. При цьому чітко переглядаються тенденції посилення зв'язку між політичними та мовними явищами, а також глибшої спеціалізації теорій політичного дискурсу.

Висновки до розділу 1

Визначено, що ідіоматичність властива як фразеологізмам, так і словам, і тому можна зіставляти ці одиниці за певними параметрами. Один з компонентів неідіоматичних фразеологізмів і слів може мати семантичну пов'язаність, в ідіоматичних фразеологізмах та словах компоненти можуть піддаватися деактуалізації або десемантизації, що виявляє внутрішню схожість досліджуваних одиниць. Фразеологізми, що складаються зі слів, і слова, що складаються з морфем, характеризуються стійкістю і відтворюваністю, що забезпечує їх фразеологічність, такі одиниці не мають ідіоматичності. Проведений теоретичний огляд дає змогу дійти висновку, що ідіоми, які використовує політик, а читач – при інтерпретації тексту, відображають світогляд людини, а отже «стереотипи національних характерів», внутрішній світ, знання та уявлення, які формують мовну картину світу.

Переклад англомовних фразеологізмів у політичному дискурсі — дуже складне завдання. Образність, лаконічність, цілісність визначають їх значиму роль в мові. Фразеологічні одиниці надають мові оригінальності і виразності, тому вони широко використовуються у політичному дискурсі. Перекладати фразеологічні одиниці досить складно, тому що необхідно передати сенс і відобразити образність, знайшовши аналогічний вираз в українській мові і не втративши при цьому стилістичну функцію фразеологізму. За відсутності в українській мові ідентичного образу перекладач змушений вдаватися до пошуку приблизного відповідника.

З'ясовано, що тексти політичного характеру розуміються як складне явище комунікації, мовленнєва дія, яка включає в себе соціальний підтекст, що надає інформацію про учасників ситуації спілкування і їх характеристику. Мета текстів політичного характеру – боротьба за електорат, владу, поширення певних популістських ідей, упорядкування економічних і політичних відносин, як усередині країни, так і за її межами.

РОЗДІЛ 2. АНГЛІЙСЬКОМОВНА ІДОМАТИЧНІСТЬ У ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

2.1 Семантична складова англійськомовної ідіоматичності

Процес використання кольору, як символ помітили більшістю народами, проте через те, що у кожної нації свій рівень розвитку і умови існування, кольори мають різні, а іноді і протилежні значення.

Колір може бути інтерпретований не тільки, як слово, а й в якості символу або сигналу. «Інтерпретація» кольору може мати суб'єктивний характер, а також явищем колективним, загальноприйнятим для великих груп, соціумів та культурно-історичних регіонів.

Тому, фразеологізми з кольоровим позначенням є яскравим прикладом людської народної свідомості, розвитку культури і історії, невимушеного потенціалу мови, що є одним із способів вираження емоційного стану.

Відомо, що увесь спектр кольорів, що сприймає людське око, поділяється на такі групи, як хроматичні та ахроматичні. Вони не існують окремо, а мають взаємодію – це і дає нам насолодитися палітрою всіх можливих кольорів.

Ахроматичними можна назвати чорний, сірий і білий кольори. Тому, в першу чергу, в цьому розділі ми проведемо аналіз ахроматичних кольорів, та їх загальний вплив на семантику фразеологізмів.

Отже, спершу проаналізуємо ахроматичні кольори, та їх вплив на семантику фразеологічної одиниці. Білий – є найсвітлішим порівняно з іншими кольорами спектру – тому він виявляє найвищу відображувальну здатність і його характеристикою є те, що у нього відсутній колірний тон, тобто він є ахроматичним. Цей колір має надзвичайно сильний емоційно-експресивний вплив на свідомість і психіку людини і, як наслідок, великі сполучні можливості. Тому спектр асоціативних уявлень, які викликає білий

колір, надзвичайно широкий. Значення, пов'язані з ним, пройшли довгий шлях у своєму розвитку в історії культури людства.

Символіка святості та духовної чистоти білого кольору проявляється в одязі кельтських друїдів, Папи Римського, білих одежах Христа (в тих самих він постане і після воскресіння).

Білий – символ свободи, чистоти й світла. Він поєднує в собі всі кольори і тому уособлює чистоту й невинність, яка об'єднує та примиряє все на землі. Використання у фразеологізмах білого кольору вказує на чистоту помислів та всеохоплюючу любов: (I) 'white hands' – 'чесність, невинність'; (II) 'a white man' – 'добре вихована, порядна людина'.

Білий колір у багатьох культурах є символом гарних якостей людини – шляхетність, доброта, спокій духу. В слов'янських казках, білий колір, тобто сонячний, світлий світ, світ живих, протиставляється іншому світу, тобто темному царству мертвих. Цим, зрозуміло, і пояснюється велика кількість позитивних значень у моделі прикметника білий: (III) 'lily-white reputation' – 'бездоганна репутація'; (IV) 'a white dove' – 'білий голуб' (символ миру та спокою); (V) 'white light' – 'чесне, неупереджене судження' та ін.

Через те, що білий одяг легко брудниться, за ним закріпилася роль аристократичного і святкового. Білі сорочки та комірці носять офісні робітники, звідси й походження ФО (VI) 'white collars' – 'офісний персонал'.

Згідно з міжнародним стандартам, білий прапор трактується як заклик до примирення: (VII) 'to show the white flag' – 'підняти білий прапор'. Ця модель пов'язана з ідеями миру та доброї волі і бере початок ще з античності, коли, припиняючи військові дії, суперники вивішували білу матерію.

Білий – доволі суперечливий символ. З одного боку, він поєднує в собі світло та життя, а з іншого – старість, сліпоту та смерть. Так, наприклад, в Індії, Китаї, Стародавній Греції та Римі означали траур і смерть, але лише для цього світу і відповідно нове народження для іншого, потойбічного життя.

Білий – також є символом боягузтва. Таке визначення пов'язувалося з уявленням, що в печінці боягузів немає крові і відповідно печінка білого

кольору. Про це свідчить ФО (VIII) ‘white liver’ – ‘боягуз’. Людям, які ухилялись від військової служби, вручали біле перо, звідси й фразеологізм (IX) ‘to show the white feather’, який став синонімом боягузтва.

Крім того, привидів прийнято зображувати у вигляді білих простирادل: (X) ‘white as ghost’ – ‘блідий, як привид’; (XI) ‘white as death’ / ‘white as ashes’ – ‘блідий, як смерть’.

Під час дослідження було виявлено 58 фразеологізмів з компонентом ‘white’. До таких з позитивною конотацією належать 21 одиниця, яка складає лише 36% даної групи:

- Зовнішність (здоровий вигляд): (XII) ‘white as snow’ / ‘white as milk’ – ‘сніжно-білий’ (наприклад, про зуби людини);
- Символ миру та спокою: (XIII) ‘a white dove’ – ‘білий голуб’; (XIV) ‘to run up the white flag’ – ‘підняти білий прапор / просити про помилування і бути готовим здатися’; (XV) ‘white alert’ – ‘відміна повітряної тривоги’.

Певна кількість фразеологізмів має і негативну конотацію. Таких було знайдено близько 26 (45% від усіх фразеологізмів з ‘white’). Вони позначають:

- Злочинність: (XVI) ‘white-colour mafia’ – ‘злочинний симбіоз торгово-економічної та політичної мафії’;
- Зовнішність людини (хворобливий вигляд): (XVII) ‘to be white about the gills’ – ‘мати нездоровий (блідий, пригнічений) вигляд’; (XVIII) ‘white as chalk’ – ‘білий, як крейда’;
- Наркотики: (XIX) ‘a white lady’ – ‘кокаїн, героїн’;
- Сфера економіки та фінансів: (XX) ‘a white squire’ – ‘особа, яка має невеликий капітал, проте може радикально змінити ситуацію’;
- Хвороби: (XXI) ‘white scourge’ – ‘туберкульоз’; (XXII) ‘white death’ – ‘біла смерть’ (від наркотиків).

Окрім вищезазначених фразеологізмів, знайдена також група ФО з нейтральним значенням. До них належать 11 одиниць (19% від групи ФО з компонентом ‘white’):

- Державність: (XXIII) ‘the White Rose’ – ‘емблема Йоркського королівського дому’; (XXIV) ‘Whitehall’ – ‘резиденція уряду Великобританії’;

- Опис природи: (XXV) ‘white frost’ – ‘іній’; (XXVI) ‘white horses’ – ‘білі гребені хвиль’; (XXVII) ‘white harvest’ – ‘пізній збір врожаю’.

Отже, можна сказати, що фразеологізмів з ‘white’ (21%), що є позитивними мають ту саму кількість, як і ті, що мають саме негативну консультацію. Звідси слідує, що білий колір не є однозначним і має контрадикторні особливості.

Наступний ахроматичний колір – сірий. Він визначається, як перехідний від чорного до білого. Його характеризують, як нейтральний через проміжне положення між чорним і білим.

Зазвичай сірий колір є символом зречення, покірливості і байдужості. Не зважаючи на його витонченість і красу, найчастіше цей колір означає безбарвність. У культурах деяких народів сірий ототожнюють із сивиною і мудрістю похилого віку. Про це свідчать ФО (XXVIII) ‘grey beard’ / ‘grey hears’ – ‘старість’; (XXIX) ‘to turn grey’ – ‘посивіти’.

Сірий широко представлений у колірній гаммі природи. Це колір металу, каменю, грозових хмар, туману, сутінок, колір пилу та попелу. Проте сірий може швидко набриднути. Недарма він є символом одноманітності, злободенності та банальності. Маскуючи непримітні риси сірого також породили вираз (XXX) ‘a grey cardinal’ – ‘дуже впливова особа, яка схована від очей публіки’.

Також, сірий – колір бідності, смутку і міської тісноти. В давнину він зовсім не цінувався. Його вважали кольором бідняків, кольором нещастя та посередності, наприклад ФО (XXXI) ‘as grey as lead’ – ‘сірий, як свинець’. На стародавньому Сході посипали голову попелом у знак жалоби.

У стародавньому слов’янському фольклорі та літературі, сірий та сивий були епітетами хижих тварин та птахів (сірий вовк, сивий орел); також на ці кольори переходить антипатія, яку відчують люди до цих тварин. В

англійському лексиконі це виражає ФО (XXXII) ‘as grey as bat’s wing’ – ‘сірий, як миша’. Крім того, відтінки сірого переважали одязі бідного селянина.

Серед знайдених фразеологізмів знайдено 11 одиниць з ‘grey’. 5 одиниць мають негативне значення (45% від цієї групи):

- Політика: (XXXIV) ‘a grey cardinal’ – ‘сірий кардинал’ (впливова людина, особливо в політиці, яка діє негласно і не займає формальних посад з такими повноваженнями).

Інша частина фразеологізмів з ‘grey’ має нейтральне значення. Таких було знайдено 6, що є 55% цієї групи:

- Банкова сфера: (XXXIV) ‘a grey knight’ – ‘компанія, що діє в процесі поглинання у власних інтересах’;
- Політика: (XXXV) ‘a grey vote’ – ‘електорат пенсійного віку, який, як правило, активно головує на виборах’;
- Професійна приналежність: (XXXVI) ‘grey collars’ – ‘працівники в сфері обслуговування’;
- Старість: (XXXVII) ‘a grey beard’ / ‘grey hairs’ – ‘старість’; (XXXVIII) ‘to turn grey’ – ‘посивіти’.

Як висновок, можна стверджувати, що фразеологізми з ‘grey’ (3,5%) майже не мають позитивної конотації. Звідси слідує, що він є символом негативного настрою, меланхолії та нудьги.

Останній колір, який входить до групи ахроматичних – чорний. Це символ ночі, тиші, пустоти, гріху та смерті. Так як чорний поглинає всі інші кольори, він також виражає відчай, протиставляється білому, і символізує негативне начало.

Чорний колір найбільш підлягає "стереотипному" мисленню людини: для нас чорний означає трагедію, горе, смерть, темряву. Чорний асоціюється з мороком, тьмою – звідси відчуття невідомості та очікування небезпеки збоку незрозумілої сили, яку людина не може пояснити. Саме тому чорний колір пов'язаний з нашими страхами. Часто чорний – знак егоїзму, слабкості,

пустоти, обмежень, депресії. Він символізує кінець, темряву, але незважаючи на це саме ніч – тобто темний час доби – приносить нам відпочинок після важкого дня, сон, можливість самоаналізу, залишитися наодинці з самим собою.

В християнських традиціях чорний колір ототожнюють з горем, оплакуванням та скорботою. Звичай одягати чорне вбрання на знак скорботи та на похорони залишився з давніх забобонів. Люди вважали, що коли вони одягнуті в чорне дух померлого не може їх впізнати і тому не завдасть їм шкоди. Звичай одягати чорну пов'язку на ліву руку на знак скорботи народився в середньовіччі, коли дама серця вдягала пов'язку на руку лицаря на знак того, що він вірний їй. Пізніше пов'язка стала знаком вірності і скорботи за померлою дружиною. ФО (XXXIX) 'black death' означає 'чорна смерть', або 'чума', через яку в 1348 році загинуло близько 25 мільйонів людей лише в Європі.

Чорний – це також таємниця, непізнане, закрите, сховане. Вираз (XL) 'a black box' означає 'систему, внутрішній механізм роботи якої невідомий'. Сюди також можна віднести такі ФО, як (XLI) 'black money'; (XLII) 'the black market' та ін.

Люди, яким подобається чорний колір, вважаються консервативними. Існує твердження, що таким людям властива елегантність, тонкощі сприйняття, можливість тверезо оцінювати ситуацію. Чорний одяг також вважають символом внутрішньої сили та захищеності. Так звана "маленька чорна сукня" Коко Шанель не дарма набула неабиякої популярності, адже вона поєднувала в собі незалежність та витонченість. Саме ця відома кутюр'є кардинально змінила ставлення до чорного кольору в жіночому одязі – він перестав вважатись жалобним.

У процесі дослідження фразеологізмів з 'black' було знайдено 37 одиниць. З-поміж них лише 1 одиниця має позитивне конотативне значення (3% від даної групи):

- Гроші: (XLIII) ‘to be in the black’ – ‘мати прибуток, бути при грошах’.

Ряд ФО з компонентом ‘black’ має негативне конотативне значення. До них належать 23 одиниці, що складає 62% даної групи:

- Гроші: (XLIV) ‘to blackmail’ – ‘шантажувати, вимагати грошей’; (XLI) ‘black money’ – ‘брудні гроші’; (XLII) ‘the black market’ – ‘чорний, спекулятивний ринок’;

- Загальний ужиток: (XLV) ‘black and blue’ – ‘у синцях’; (XLVI) ‘a black eye’ – ‘підбите око / сором’.

Решта досліджуваних ФО належить до групи фразеологізмів з нейтральним конотативним значенням. Серед них було знайдено 13 одиниць, що складає 35% даної групи:

- Опис природи: (XLVII) ‘black frost’ – ‘сильний мороз’ (без снігу); (XLVIII) ‘black ice’ – ‘ожеледиця’;

- Рідкісне явище: (XLIX) ‘a black sheep’ – ‘біла ворона / паршива вівця’; (L) ‘a black swan’ – ‘чорний лебідь / аномалія, щось дуже рідкісне’;

- Служителі релігійного культу: (LI) ‘a black coat’ – ‘священик’; (LII) ‘a black gown’ – ‘католицький священик’;

- Щось зрозуміле: (LIII) ‘in black and white’ – ‘чорним по білому / цілком зрозуміло / ясно, як Божий день’.

Отже, аналізуючи дослідження видно, що більшість знайдених ФО з компонентом ‘black’ (12,5%) позначені як негативні конотації. Це зумовлено тим, що в більшості культур чорний колір асоціюється негативними емоціями, підсвідомими страхами і т.д.

Одним із елементів теплої гами виступає рожевий. Рожевий можна отримати шляхом змішування червоного і білого кольорів. Агресивність червоного зникає, проте не втрачається привабливість. Рожевий нагадує відтінок шкіри немовляти. Виходячи з цього є низка асоціацій з рожевим кольором – ніжність, м’якість, дитинство. ‘Rosy dreams’, ‘to see through rose-coloured glasses’, ‘to paint a rosy picture’ – все це виражає романтичність,

доброту та комфортність даної гами. Здавна саме рожевий визнаний символом, тому дівчаткам-немовлятам начіпляють рожеві стрічки.

Рожевий – також символ приємного, спокійного та щасливого життя. "Рожеве життя" – це щастя, рівновага, передусім у фізичному плані.

Не зважаючи на всі переваги, надлишок рожевого кольору може символізувати також поверхневність, легковажність та безтурботність.

У цій роботі виявлено 9 фразеологізмів з 'pink/rosy'. До групи ФО з позитивною конотацією належать 3 одиниці (33% даної групи):

- Досконалість: (LIV) 'the pink of perfection' – 'сама досконалість';
- Здоров'я: (LV) 'in the pink of condition' – 'у прекрасному стані здоров'я / здоровий, як бик';
- Радість: (LVI) 'tickled pink' – 'невимовно радий, веселий'.

За результатами нашого дослідження, можна зробити висновок, що попри всю ніжність та м'якість рожевого кольору (3,5%), переважають все ж такі значення рожевого, як безтурботність та легковажність .

Наступним елементом теплої гами кольорів є *червоний*. Червоний - один із трьох основних кольорів. Це найактивніший колір, колір життя, енергії, радості й багатства. В психо-емоційній сфері червоний ототожнюється з найсильнішими почуттями: запал, пристрасть, кохання. Алхіміки надавали червоному кольору надзвичайно важливе значення, оскільки він символ природної пари вогонь-тепло, і асоціювався з філософським каменем.

Історія Київської Русі свідчить про те, що червоний колір особливо шанувався. З давньоруської "краснь" – значить "красивий". Сюди можна віднести такі ФО, як (LVII) 'as red as a poppy' – 'червоний, як маків цвіт'; (LVIII) 'as red as a cherry' / 'as red as a rose' – 'рум'яний, кров з молоком'; (LIX) 'a red-streak' – 'красна дівиця, рум'яна, як яблучко'.

Розглядаючи середньовічне вбрання, то у європейському костюмі червоний колір уособлював владу. Червоний одяг носили вищі ієрархи католицької церкви (папи, кардинали, архієпископи), герцоги Бургундії,

високопоставлені чиновники в Англії, Франції, Німеччині, Скандинавії та інших країнах. Та цікавим фактом є те, що французькі королі одягалися в

Червоний асоціюється з вогнем, сонцем, людською кров'ю. Не дивно, що це дуже активний, збуджуючий та енергійний колір. Ось чому він викликає у людини найсильніші емоції. Ці емоції можуть бути різними. Почервоніння обличчя може означати як схвильованість: (LX) *'to become red in the face'* / *'to go red'* – ‘почервоніти від хвилювання’, так і гнів та агресію: (LXI) *'to see red'* – ‘розлютитися’; (LXII) *'red with anger'* – ‘червоний від гніву’.

Кров, яка проливалась під час воєн зробила червоний колір символом римського бога війни Марса, а також протесту та революції. Червоний прапор вперше був піднятий під час Великої французької революції. В результаті цей колір "пролитої крові всіх борців за справо працюючих" надовго став кольором комунізму та безлічі лівих революційних рухів ((LXIII) *'redbaiting'* – ‘зловмисне переслідування комуністів’).

Таким чином, фразеологізми з компонентом ‘red’ мають неоднозначне емоційне забарвлення. У процесі дослідження було знайдено 45 одиниць з компонентом ‘red’, серед яких 6 одиниць мають позитивну конотацію (14% від даної групи):

- Краса: (LXIV) *'a red-streak'* – ‘красна дівиця, рум'яна, як яблучко’;
- Події: (LXV) *'to paint the town red'* – ‘бурно святкувати’; (LXVI) *'to roll out the red carpet'* – ‘прийняти на вищому рівні’; (LXVII) *'a red-letter day'* – ‘визначний день’; (LXVIII) *'a red-carpet welcome'* – ‘урочистий прийом’;
- Хоробрість: (LXIX) *'red blooded'* – ‘сильний, хоробрий, завзятий’.

Ряд фразеологізмів з ‘red’ мають також і негативну конотацію. Серед них знайдено 24 одиниці (53% від даної групи):

- Гроші: (LXX) *'to be in the red'* – ‘бути в боргах’; (LXXI) *'not a red cent'* – ‘ні копійки’; (LXXII) *'to be out of the red'* – ‘виплатити борг’; (LXXIII) *'to bleed red ink'* – ‘зазнати збитків’;

- Збентеження, розгубленість: (LXXIV) ‘to get a red face’ / ‘to become red in the face’ / ‘to go red’ – ‘почервоніти від сорому’; (LXXV) ‘to give someone a red face’ – ‘змусити когось почервоніти’;

- Збудження: (LXXVI) ‘red-hot’ – ‘палкий, збуджений’;

- Кров: (LXXVII) ‘red wat’ – ‘закривавлений’;

- Політика: (LXIII) ‘redbaiting’ – ‘зловмисне переслідування комуністів’;

- Суспільство: (LXXVIII) ‘red light’ / ‘red lamp’ – ‘публічний дім’;

- Формалізм: (LXXIX) ‘red tape’ – ‘бюрократія’.

Окрім вищезазначених фразеологізмів, знайдена також група ФО з нейтральним значенням. До них належать 15 одиниць (33% від групи ФО з компонентом ‘red’):

- Військовий термін: (LXXX) ‘red coat’ – ‘червоний мундир’ (прізвисько англійського солдата); (LXXXI) ‘Red Army’ – ‘Червона армія’; (LXXXII) ‘a red flag’ – ‘червоний прапор’;

- Детективний термін: (LXXXIII) ‘red herring’ – ‘відволікаючий маневр’;

- Політичний термін: (LXXXIV) ‘red box’ – червоний чемодан у членів британського уряду;

- Професійний термін: (LXXXV) ‘red eye’ – ‘нічний авіарейс’;

- Релігійний термін: (LXXXVI) ‘a red hat’ – ‘кардинал’.

Отож, як бачимо, фразеологізми з ‘red’ (15%) мають найрізноманітніші значення, перше місце посідають фразеологізми з негативною конотацією. Це зв’язано з тим, що червоний – дуже активний колір, і тому він уособлює такі сильні почуття та емоції, як злість, агресія, страх, збентеження.

Наступний колір з теплої колірної гами, який будемо аналізувати це – коричневий. Цей колір не є спектральний, він не входить у палітру основних кольорів. Коричневий отримують при змішуванні зеленого й червоного, а також оранжевого з сірим або синім, жовтого й пурпурного. При цьому отримуються зовсім різні відтінки коричневого. Вони сильно впливають на

"характер" коричневого кольору. Червонуватий відтінок робить його "теплим", зеленуватий – "холодним", бежевий – "ніжним". Коричневий є найбільш розповсюджений колір навколишнього середовища – колір кори, деревини, сухої або зів'ялої рослини, піску, ґрунту.

Та попри всі свої позитивні якості, широка розповсюдженість коричневого в природі має й іншу сторону – у великих кількостях він може набриднути. У 1930-их рр. цей колір набуває ще однієї негативної символіки, асоціюючись з фашизмом. Сталося це через те, що німецькі штурмовики почали носити коричневу форму. Варто сказати, що подібна уніформа зовсім означала про будь-яку тягу фашистів до коричневого. Керівництво штурмовиків, виявило на військових складах багато невикористаних сорочок цього кольору і знайшло їм застосування. З тих пір вираз "коричнева чума" став пов'язуватися з фашизмом. Проаналізувавши дослідження, ми знайшли 8 одиниць з компонентом 'brown'. Серед них лише 1 одиниця виступає з позитивною конотацією (12% даної групи):

- Працьовитість: (LXXXVII) 'to do something up brown' – 'робити ґрунтовно'.

Ряд фразеологізмів з 'brown' має також і негативну конотацію. Таких знайдено 4, що складає 50% даної групи:

- Лестоці: (LXXXVIII) 'to be brown-nosing' – 'підлещуватися, підлабузнюватися';
- Поганий настрій: (LXXXIX) 'brown study' – 'похмурі роздуми';
- Професійна сфера: (XC) 'to be not able to fight one's way out of a brown paper bag' – 'не відповідаючий вимогам / неефективний';
- Роздратування: (XCI) 'to be browned off' – 'ситий по горло / роздратований'.

Решта фразеологізмів мають нейтральну конотацію. Таких одиниць знайдено 3, що складає 38% даної групи:

- Колір шкіри: (XCII) 'as brown as a berry' – дуже засмаглий, шоколадного кольору;

- Робоча сфера: (XCIII) 'to be brown-bagging' – приносити з собою їжу на роботу (зазвичай у коричневому паперовому пакеті);
- Суспільство: (XCIV) 'to brown out' – зменшувати освітлення вулиць та вітрин (для економії електроенергії).

Як висновок, можна сказати, що серед ФО з компонентом 'brown' (2,5%) переважають фразеологізми з негативною та нейтральною конотаціями. Це пояснюється розповсюдженням сприйняттям коричневого кольору, як символ депресії, смутку, меланхолії.

Наступний колір який будемо аналізувати – помаранчевий. Це проміжний колір, тому він поєднує у собі збудженість червоного та радість жовтого. Південь, пляж, сонце, цитрусові, "оранжевий настрій" – все це виникає при згадуванні оранжевого кольору. Він вважається одним із найкращих кольорів для інтер'єру. Крім того, оранжевий є одним із найбільш помітних кольорів (робочі жилети дорожніх робітників чи рятувальні жилети альпіністів або моряків).

Помаранчевий – колір тепла, насолоди, радості, енергії, свободи та сили. Він символізує розвиток та скерованість на успіх. Крім того, це колір просвітлення, недарма його носять тибетські монахи.

Цікаво, що у давнину помаранчевий колір вважався кольором кохання. У Стародавньому Римі наречені одягались в помаранчеві шати та взуття в знак надії на міцний та багатодітний шлюб. Цікавим фактом є те, що в Німеччині молодики посилали своїм половинкам не квіти, а апельсини, як символ кохання та родючості. Проте варто зазначити, що в Середньовіччі яскраво-оранжевий колір вважався символом фальшивого кохання та зради.

Інтенсивні помаранчеві кольори з давніх часів використовувалися в Китаї на різноманітних церемоніях. Цей колір був символом земних радощів життя, тому у весільних церемоніях переважали оранжеві кольори так як і на святкуваннях уродин обов'язково повинен був використовуватися оранжевий колір.

Помаранчевий колір символізує велику внутрішню енергію. Хоча у

великих кількостях він може викликати роздратування і втому. Зважаючи на свою двоїстість, це символ подружньої зради, похоті, а в геральдичній символіці – скритності та лицемірства.

Отже, нами було проведено дослідження ФО з компонентом 'orange', в ході якого було знайдено 2 одиниці. Серед них 1 одиниця має негативне значення, що складає 50% даної групи:

- Загальний ужиток: (XCV) 'a squeezed orange' – 'щось повністю використане, більше не потрібне / як вижатий лимон'.

Ще 1 одиниця має нейтральне значення (50% даної групи):

- Економічна сфера: (XCVI) 'the orange book' – 'звіт Міністерства землеробства' (в оранжевій обкладинці).

Як бачимо, ФО з компонентом 'orange' дуже мало (1%). Це пояснюється тим, що оранжевий не є основним кольором, а проміжним між червоним та жовтим. Не зважаючи на всю яскравість цього кольору, серед ФО з компонентом 'orange' немає жодної, яка б мала позитивну конотацію.

Останній колір теплої гами який будемо аналізувати – жовтий. Це один із кольорів українського прапора, що символізує поле зі стиглим колоссям. Найбільше шанували жовтий колір в Китаї. Під час правління династії Цин носити жовте вбрання мав право лише Син Неба, тобто імператор. Для китайців жовтий був кольором мудрості та просвіти. Можна також згадати шафранові шати буддійських монахів, які вказували на просвітлення та відмову від мирських бажань.

У зв'язку з ототожненням жовтого кольору з хворобами можна зазначити, що традиційно під час епідемії на судні піднімався жовтий стяг. Символіка жовтого як сигналу хвороби бере свій початок із середньовічної чуми, коли всі заражені території на карті помічалися жовтим кольором. Крім того, саме цей жовтий здатний стимулювати епілептичні напади, тому його часто пов'язували з божевіллям, а психіатричні лікарні називали "жовтим домом".

Прикметник «жовтий» асоціюється зі смутком: "жовта нудьга", "жовте

життя" – тобто безрадісне. У деяких Азіатських народів жовтий колір вважається символом трауру і використовується в поховальних процесіях

Ще жовтий символізує ревності. Раніше Тибеті ревності називали буквально "жовтим оком". Крім того, у деяких ФО жовтий виступає як ознака боягузів. Жовтий також вважається кольором жадібності, обману, невірності та зради. Іуду часто зображали в брудно-жовтій накидці, а нацисти змушували євреїв носити жовті "пов'язки ганьби".

З розвитком інформаційних технологій жовтий колір отримав ще одне негативне значення – він став символом дешевої сенсаційності, звідси походить фразеологізм (XCVII) '*the yellow press*' – 'жовта преса'.

Крім усього вище перерахованого, жовтий – колір золота. Це колір осені, стиглого колосся та зав'язлого листя. У культурі багатьох народів жінки віддавали перевагу жовтому одягу. Часто жовтий був відмінною рисою багатих, заможних осіб та вищих прошарків населення. Якщо розглядати жовтий колір у геральдичній площині то він символізує велич, знатність, багатство, благородність та постійність. У більшості світових релігій золото символізує святість, царственість та зв'язок з Сонцем (єгипетський бог Ра, грецькі Геліос та Аполлон).

У процесі дослідження виявлено 26 фразеологізмів з 'yellow/golden'. Група фразеологізмів з позитивною конотацією складає 5 одиниць (19% від всіх фразеологізмів з 'yellow/golden'):

- Позитивні явища: (XCVIII) '*the golden opportunity*' – 'унікальна можливість'; (XCIX) '*the golden child*' – 'золота дитина'; (C) '*the golden mean*' – 'золота середина';
- Фінансова сфера: (CI) '*golden handcuffs*' – 'висока заробітна платня, соціальний пакет та додаткова система заохочень, які направлені на те, щоб втримати співробітників'; (CII) '*the golden handshake*' – 'золоте рукостискання' (звільнення з великою фінансовою компенсацією).

Фразеологізми з негативною конотацією. Серед них 11 одиниць (42% від даної групи):

- Боягузтво: (CIII) ‘yellow-bellied’ / ‘yellow-livered’ / a yellow streak’ – ‘боягуз’;
- Жадібність: (CIV) ‘the Golden Calf’ – ‘Золотий Телець’ (ідолопоклонство, бездуховність та жадібність);
- Заможність: (CV) ‘the gilded youth’ – ‘золота молодь’ (нащадки багатих і заможних родин, які не роблять кар'єру чи займаються бізнесом, використовуючи сімейні капітали та зв'язки, а розтринькують батьківські гроші);
- Хвороби: (CVI) ‘the yellow Jack’ – ‘жовта лихоманка’.

Крім того, знайдено фразеологізми з нейтральною конотацією, серед них 10 одиниць (39% від даної групи):

- Гроші: (CVII) ‘a yellow boy’ – ‘золота монета’;
- Міфологічна символіка: (CVIII) ‘the Golden Age’ – ‘Золотий вік’; (CIX) ‘the Golden Fleece’ – ‘Золоте Руно’; (CX) ‘the golden rejuvenating apples’ – ‘золоті молодильні яблучка’;
- Попередження: (CXI) ‘to get the yellow card’ – ‘отримати жовту картку’ (попередження).

Підсумовуючи результати дослідження, можна зробити висновок, що більшість ФО з компонентом ‘yellow/golden’ (8%) мають негативну (переважні значення "жадібність, марнотратство") та нейтральну (міфологічна символіка та фразеологізми-порівняння) конотації.

Зелений вважається прекрасним природним символом життя, весни, свіжості, омолодження та родючості. В буддизмі і християнстві відтінки зеленого символізують – життя, молодість і відродження. В християнській іконографії смарагдово-зелений – колір Трійці, Святого Граалю та шат Діви Марії. В середньовічному образотворчому мистецтві зелений лицар уособлює недосвідченого юнака. В історії костюму світло-зелений колір камзолу характерний для графів Анжу, темно-зелений – для графів Фландрії. Під час правління Петра I зелений колір мундиру стає традиційним для російських військових. В масонстві даний колір символізує перемогу, а в

геральдиці – надію, радість, достаток, свободу та здоров'я. У представників китайської династії Мін зелений нефрит символізував досконалість, силу, довголіття та магічну владу.

Розглядаючи символіку зеленого кольору, розуміємо, що вона більш різноманітна, ніж його звичне сприйняття. Одна гілка символічних значень зеленого кольору пов'язана з рослинним світом, з овочами та фруктами, садівництвом та сільським господарством і, як виняток – з нестиглістю рослин.

Друга гілка символів має багато двозначностей: деякі культури розмежовують темно-зелений (колір життя) і блідо-зелений (колір смерті). Так зелений колір, який присутній на зображеннях бога Осіріса в єгипетських іконах символізував його роль як бога смерті та нового життя.

Аналізуючи міфологію язичників, бачимо, що зелений колір є кольором води, лісу й трави і притаманний духам, що населяють їх: водяникам, русалкам, лісовикам, марам, ельфам і т.д. даний колір особливо популярний у мусульманському світі. Де зелений це священний колір пророка Мухамеда і самої віри ("зелений стяг ісламу").

У політиці зелений колір є втіленням свободи. В період Громадянської війни в Росії "зеленими" себе називали селяни – повстанці, які боролися і проти білого монархічного руху, і проти влади червоних комісарів. В емблематиці зелений колір пов'язаний з екологією та активними захисниками навколишнього середовища: міжнародної природоохоронної організації 'Greenpeace' ("Зелений мир") та "Партіями зелених". Крім того, зелений – емблематичний колір островів Гренландія ('Greenland') та Ірландія ('Emerald Isle').

З точки зору психології зелений вважається одним з найспокійніших, але в ньому приховується потужна енергія взаємопоглинаючих сил жовтого та синього кольорів.

Фразеологізми з компонентом 'green', яких було знайдено 43 одиниці, належать до групи ФО різнонаправленої конотації.

У результаті дослідження, було знайдено 16 ФО з позитивною ознакою (37% від загальної кількості ФО з компонентом 'green'). До них відносяться ті, що позначають:

- Впевненість: (CXII) 'as sure as God made little green apples' – 'ясно, як Божий день';
- Вправність: (CXIII) 'to have green fingers' – 'бути вправним садівником';
- Дружба: (CXIV) 'hedge between keeps friendship green' – 'з сусідом дружи, а тин городи';
- Здоров'я: (CXV) 'to keep the bones green' – 'зберегти гарне здоров'я'; (CXVI) 'in the green' – 'у розквіті сил';
- Молодість: (CXVII) 'green years' – 'молоді роки'; (CXVIII) 'greenly' – 'молодо'.

Ряд фразеологізмів має і негативне значення. Таких фразеологізмів було знайдено 17 одиниць (40% від загальної кількості ФО з компонентом 'green'). Серед них є ті, що позначають:

- Бізнес: (CXIX) 'greenmail' – 'зелений шантаж' (стратегія захисту від поглинання);
- Наївність, легковажність: (CXX) 'to be not as green as someone is cabbage-looking' – 'бути не таким легковажним, як може здаватися'; (CXXI) 'to see green in someone's eyes' – 'вважати когось наївним, легковажним';
- Неготовність: (CXXII) 'green timber' – 'сирий лісоматеріал'; (CXXIII) 'green wine' – 'молоде вино';
- Незрілість, недосвідченість: (CXXIV) 'to be green' – 'бути зеленим, недосвідченим'; (CXXV) 'as green as grass' – 'дуже молодий, незрілий, недосвідчений';
- Погане самопочуття: (CXXVI) 'to be green about the gills' – 'мати нездоровий вигляд';
- Ревнивість та заздрісність: (CXXVII) 'a green-eyed monster' – 'чудовисько з зеленими очима'.

Крім того, знайдено фразеологізми з нейтральним значенням – серед них 10 одиниць,

що складають 23% від даної групи. Ці фразеологізми позначають:

- Властивості природи: (СХХVІІ) ‘green winter’ – ‘м’яка, безсніжна зима’;
- Гроші: (СХХІХ) ‘long green’ / ‘greenbacks’ / ‘green stuff’ – ‘готівка, паперові гроші, банкноти’; (СХХХ) ‘green folding’ – ‘американські долари’;
- Екологія: (СХХХІ) ‘green power’ – ‘екологічно чиста енергія’; (СХХХІІ) ‘green tax’ – ‘екологічний податок’;
- Людське тіло: (СХХХІІІ) ‘a green wound’ – ‘свіжа рана, яка ще не загоїлася’;
- Пам’ять: (СХХХІV) ‘to keep one’s memory green’ – ‘назавжди закарбувати в пам’яті’;
- Розваги: (СХХХV) ‘a green cloth’ – ‘гральний стіл’.

Таким чином, бачимо, що компонент ‘green’ (14,5%) у складі фразеологізмів грає важливу смислоутворюючу роль і має широкий діапазон значень. Переважна більшість ФО з компонентом «зелений» можна віднести до групи, що позначає або абстрактні поняття, або якості та почуття людей.

Наступним кольором холодної гами є синій/блакитний. *Синій* – характеризується як стриманий, інтровертний колір, він стимулює людину до замислення. Подібне ставлення до синього, безумовно, склалось через любов людей дивитись в небо та море. Саме ці блакитні далі та глибини навіюють думки про далеке та нематеріальне, викликали відчуття вічності й спокою. Синій та його відтінки стали кольором духовності, роздумів, мрійливості та романтики.

Характер синього змінюється з його відтінками. Світло-блакитний холодний та спокійний, як ясне небо. Крім того, в багатьох народів (китайців, німців, англійців) блакитний не виділяється так, як в українській мові, він поєднується з синім в один єдиний колір – *blue*.

У більшості народів синій/блакитний асоціюється з позитивними емоціями умиротворення і спокою, але у середньовічних англійців блакитний колір був не лише символом неба та вічності. Для них цей колір пов'язаний з чимось моторошним та страшним. Чорти, відьми, привиди за легендами часто з'являлися в блакитному вбранні. В англійців навіть існувало повір'я: якщо зустрінеш жінку в блакитному фартуху, то з тобою трапиться нещастя. Англійці не фарбували будинки та вікна в блакитний колір.

Таким чином, в результаті нашого дослідження було знайдено 47 одиниць з компонентом 'blue'. Серед них 9 одиниць мають позитивні конотації (19% даної групи):

- Краса: (CXXXVI) 'blue of the plum' – 'свіжість / краса / чари молодості';
- Недосяжність, надія: (CXXXVII) 'blue rose' – щось недосяжне; (CXXXVIII) 'bit of blue sky' / 'blue bore' – промінь надії;
- Порядність: (CXXXIX) 'true blue will never stain' – порядна людина ніколи не підведе; (CXL) 'true blue' – вірна, постійна людина;
- Характер: (CXLI) 'a blue-eyed boy' – 'улюбленець';
- Щастя: (CXLII) 'Blue Bird' – 'символ щастя'; (CXLIII) 'Blue Flower' – 'таємний та містичний об'єкт романтичного бажання' (також використовується як символ дива світу в творчості Новаліса).

Окрім позитивного значення ФО з компонентом 'blue' мають й негативне. Таких одиниць було знайдено 28, що складає 60% даної групи:

- Алкоголізм: (CXLIV) 'to drink till all is blue' – 'допитися до білої гарячки';
- Безтурботність: (CXLV) 'blue-sky ideas' – 'блакитна / нездійсненна мрія';
- Переляк: (CXLVI) 'to cry blue murder' – 'репетувати, на гвалт кричати, горлати'; (CXLVII) 'like blue murder' – 'дуже швидко, щодуху';
- Упертість: (CXLVIII) 'until one is blue in the face' – до посиніння.

Останню групу ФО з компонентом 'blue' складають фразеологізми з нейтральною конотацією. Таких було знайдено 10 одиниць (21% даної групи):

- Аристократія: (CXLIX) 'blue blood' – 'блакитна кров';
- Досягнення: (CL) 'blue chip' – 'передовий / лідер';
- Малювання: (CLI) 'a blue print' – 'нарис, ескіз';
- Морська сфера: (CLII) 'blue water' – 'відкрите море';
- Офіційні документи: (CLIII) 'a blue book' – 'офіційний британський урядовий документ на визначену тему / список осіб, які займають державні посади в США';
- Релігія: (CLIV) 'blue law' – 'пуританський закон' (закон про регулювання недільного дня в США).

Таким чином, як бачимо з результатів дослідження, серед ФО з компонентом 'blue' (16%) переважають фразеологізми з негативними конотаціями, які в переважній більшості передають сум, пригнічений стан та переляк. Крім того, однакову кількість складають ФО з позитивними та нейтральними конотаціями. З цього можна зробити висновок, що синій є доволі неоднозначним кольором і потрібно виокремити англійців, які мають погані асоціації з синім/блакитним кольором.

Останнім кольором холодної гами є фіолетовий. В природі він зустрічається вкрай рідко, тому кількість конкретних асоціацій з ним дуже обмежена: вечірній час, фіалки, виноград, сливи, баклажани. Його часто ототожнюють з магією та фантазіями (фіолетові шати – улюблений одяг чаклунів).

Напевно, фіолетовий найбільш суперечливий і неоднозначний колір. У ньому поєднуються пристрасть червоного та стримання синього. Поєднання протилежних сил чоловічого та жіночого начала в єдине ціле породжує неабияку напругу фіолетового кольору. У ньому відбувається протистояння духовного начала синього і плотського начала червоного. Це колір вирівнювання та рівноваги, міри, стриманості, знання, інтелекту, величі та

мудрості. Також він є символом чаклунства та магії.

Але одночасно фіолетовий колір виражає тривогу, хвилювання, страждання, горе, печаль, смуток та меланхолію. Тому він може не лише зачаровувати своєю незвичайністю, штучністю, загадковістю, але й може відштовхувати, вводити в депресію, особливо коли стає занадто темним.

У процесі нашого дослідження було знайдено 6 одиниць з компонентом 'purple'. Серед них 3 одиниці мають позитивне значення (50% даної групи).

- Література: (CLV) 'purple patch' – яскраве, квітчасте місце в літературному творі;

- Аристократія: (CLVI) 'to be born in the purple' – 'бути знатного роду / мати благородне походження'; (CLVII) 'to marry into the purple' – 'одружитися з членом королівської або аристократичної родини'.

Наступна група ФО з компонентом 'purple' має негативне значення. Таких одиниць було знайдено 2, що складає 34% даної групи:

- Злість: (CLVIII) 'to turn purple with rage' / 'to become purple in the face' – 'почервоніти від люті'.

Останню групу ФО з нейтральним значенням представляє 1 фразеологізм,

що складає 16% даної групи:

- Релігія: (CLIX) 'to raise to the purple' – 'стати кардиналом'.

З результатів дослідження робимо висновок, що більшу частину ФО з компонентом 'purple' (2,5%) складають фразеологізми з позитивним значенням, що асоціюється з аристократичним походженням. Це пов'язано з тим, що фіолетовий (пурпурний) – колір багатства, величності. Не дарма в Стародавньому Римі пурпурний одяг могли носити лише імператори.

2.2 Лінгвокультурний аспект семантики анліійськомовної ідіоматичності

Загальновідомим фактом є те, що одним, із актуальних напрямів лінгвокраїнознавчих досліджень – отримання знань про країну та її культуру через мовні одиниці. Роль кольоропозначення в концептуалізації світу важко переоцінити, етнокультурне значення кольорової палітри, колірної символіки важливе саме в аспекті лінгво-культурології.

Фразеологізми будь-якої мови також значущі в лінгво-культурологічному ракурсі, так як є представниками особливого шару лексики, в якому надзвичайно яскраво відображаються культурні аспекти, самобутність етносу та національно-культурна специфіка. Тому фразеологізми з ознаками кольору ще більш цікаві для аналізу лінгво-культурологічного потенціалу.

Оточуючий світ надзвичайно барвистий. Тим не менш, основні кольори спектру, як і додаткові кольори представляють собою закритий, кінцевий список. Тому очевидно що, деякі асоціації, пов'язані з тим чи іншим кольором. Наприклад, зелений колір вважається заспокійливим оскільки в психології він займає холодну позицію в кольоровому спектрі тому це колір аптек. Іншим прикладом схожих кольорових асоціацій у різних культурах можна вважати той факт, що у багатьох європейських країнах блакитний традиційно ототожнюють з немовлятами чоловічої статі, а рожевий – жіночої. Тому у багатьох країнах прийнято зав'язувати блакитні стрічки для новонароджених хлопчиків і рожеві – для дівчаток.

Проте, розглядаючи значення того чи іншого кольору для певної культури, варто пам'ятати, що це значення може бути різне. У США та багатьох європейських країнах білий асоціюється з чистотою та невинністю, але у Франції його ще пов'язують з нейтралітетом; в Єгипті білий символізує свято і веселощі, у той час як в Індії та Китаї білий колір окрім всього символізує ще й смерть, а в Японії лише смерть, і колір жалоби в останніх

трьох країнах не чорний, як в Європі, а білий.

Особливої уваги заслуговує ФО *'Blue Book'* (TT). Даний фразеологізм цікавий своєю багатозначністю, а також тим, що в рамках варіантів однієї англійської мови різні культури (британська та американська) проявляють себе по-різному. У Британії це – ‘офіційний звіт Британського уряду’; за версією О.В. Куніна це ‘офіційні звіти англійської парламентської комісії або Таємної Ради’ [86, с. 99]. Він також наводить цитату Оскара Уайльда, де реалізується ще одне, можливо, дещо застаріле значення ФО: ‘список осіб, які грають важливу роль у суспільстві; календар вищого суспільства’.

До цієї ж групи фразеологізмів відноситься ФО *'Yellow Pages'* (ST) – ‘телефонний довідник і адреси фірм з рубриками за родом їх діяльності’; *'White Pages'* (Au) – ‘телефонний довідник, що містить телефони і, як правило, адреси жителів певного району’; *'Red Data Book'* (Ad) – ‘Червона Книга’ (документ ООН, що являє собою перелік рідкісних видів та підвидів тварин, які знаходяться під загрозою вимирання).

Сюди ж можна віднести ФО, яка дещо відрізняється від вище зазначених одиниць: *'pink slip'* (HS) – американізм, що означає ‘офіційне повідомлення роботодавця про звільнення’.

Досить широко і різнобічно представлені англійські фразеологізми в наступній культурно-значущій сфері:

- Військова сфера: *'black and tans'* (O) – ‘англійські каральні загоди в Ірландії в 1920—1923 рр., які брали участь у придушенні ірландського національно-визвольного руху’ (назва походить від кольору одягу солдатів: чорні паски та форма жовтувато-коричневого кольору); *'blue caps'* (UT) – ‘сині кашкети’ (прізвисько королівської військової поліції); *'green jackets'* (G) – ‘зелені куртки’ (прізвисько англійських солдатів); *'golden bowler'* (I) – ‘золотий котелок’ (звільнення з армії з переведенням на державну службу); *'Red Arrows'* (CM) – ‘Червоні стріли’ (особлива ескадрилья вищого пілотажу ВВС Великобританії);

- Національна символіка: ‘Red Rose’ (I) – ‘емблема королівського дому Ланкастерів’; ‘White Rose’ (E) – ‘емблема Йоркського королівського дому’;
- Організації: ‘Red Cross’ (G) – ‘Червоний Хрест’ (організація, що надає гуманітарну допомогу); ‘Greenpeace’ (FT) – ‘міжнародна природоохоронна організація "Грінпіс"’; ‘Blue Ribbon Army’ (Ad) – ‘товариство непитущих’; ‘Black museum’ (Au) – ‘Чорний музей’ (музей криміналістики при Скотланд-Ярді); ‘Blue Cross’ (HS) – ‘Синій Хрест’ (добровільне товариство, яке надає безкоштовну ветеринарну допомогу домашнім тваринам);
- Політика: ‘Green Party’ (O) – ‘Партія Зелених’; ‘Whitehall mandarins’ (Au) – ‘високопоставлені державні чиновники, які визначають політику уряду у важливих питаннях, незалежно від того, яка партія знаходиться при владі’; ‘grey vote’ (G) – ‘електорат пенсійного віку, який, як правило, активно головує на виборах’.
- Свята й заходи: ‘Red Nose Day’ (FT) – ‘День Червоного Носу’ (день, коли організуються благодійні акції); ‘Green Ribbon Party’ (TT) – ‘День зеленої стрічки’;
- Сфера бізнесу: ‘blue button’ (TT) – ‘невповноважений клерк Лондонської фондової біржі’; ‘blue chip’ (UT) – ‘передовий / лідер’; (55) ‘a white knight’ (HS) – ‘компанія, яка врятувала іншу компанію від поглинання конкурентом’ (асоціюється із казковим образом лицар на білому коні, який рятує красуню від біди).
- Транспорт: ‘a green line coach’ (ST) – ‘зелений автобус’ (одноповерховий автобус лондонських приміських ліній, пофарбований у зелений колір); ‘purple airway’ (TS) – ‘пурпурна повітряна траса’ (рейс літака з членами королівської родини на борту); ‘red arrow’ (E) – ‘червона стріла’ (автобусна лінія, яка з’єднує основні вокзали Лондону);

- У бізнесі й економіці достатньо широко представлена група фразеологізмів з першим компонентом *golden*, похідна від *gold* (золото), що не дивно, адже золото було і залишається мірилом фінансового благополуччя. Однак слід відзначити, що сам прикметник *golden* полісемантичний та в багатьох контекстах може виступати як у ролі якісного, так і відносного прикметника й означати не лише "кольори золота", наприклад, 'golden hair' – 'золотисте волосся', але й "вироблений із золота": (5) 'the golden calf' (E) – 'біблійський золотий телець'.
- У наведених вище прикладах розбіжності очевидні, однак у більшості фразеологізмів з компонентом 'golden' ці розбіжності нівелюються, наприклад: 'golden handcuffs' – 'висока заробітна платня, соціальний пакет та додаткова система заохочень, які направлені на те, щоб втримати співробітників'. Наведемо ще ряд прикладів ФО цієї групи: 'the golden handshake' (DT) – 'значна вихідна допомога, яка виплачується при виході на пенсію або звільненні співробітника'; 'the golden muzzle' (TS) – 'пункт у світовій угоді між співробітником та роботодавцем після розгляду конфлікту в арбітражному суді, який зобов'язує кожну із сторін утримуватися від коментарів'; 'the golden parachute' (CM) – 'стаття в контракті керівного робітника, згідно з якою по закінченні терміну дії контракту він отримує значну суму грошей незалежно від успіху чи неуспіху його діяльності в компанії';

З перелічених вище прикладів можна зробити висновок що, спектр використання досліджуваних фразеологізмів доволі широкий. підсумувавши, можна з впевненістю сказати, що в лінгво-культурологічному аспекті ФО з ознакою кольору містять одиниці на позначення фразеологізмів, що відносяться до офіційних документів, сфери бізнесу тощо.

Висновки до розділу 2

Майже усіма народами світу було помічене явище використання кольору, як символ. Але через те, що різні народи мали різний рівень розвитку, самі кольори мають різні, а іноді навіть зовсім протилежні значення. Все ж, існує загальноприйнята міжнародна європейська традиція в символіці кольорів. Окремим кольоропозначенням притаманне певне уявлення, враження і почуття.

У другому розділі, за теорією Й. Іттена, кольори були розподілені на три окремі групи: ахроматичні, хроматичні теплої гама та хроматичні холодної гама. Фразеологізми з кольоровим позначенням були розглянуті наступним чином:

- фразеологізми в системі ахроматичних кольорів: сірий, чорний, білий;
- фразеологізми в системі хроматичних кольорів теплої гама: жовтий, помаранчевий, коричневий, червоний, рожевий;
- фразеологізми в системі хроматичних кольорів холодної гама – зелений, синій, фіолетовий.

Загальноновживаними термінами на позначення кольору в англійській та українській мовах є жовтий/yellow (golden), білий/white, сірий/grey, чорний/black, зелений/green, блакитний (синій)/blue, рожевий/pink (rosy). Треба зазначити, що термін “blue” українською передається через два кольори: блакитний та синій.

У загальному значенні близько двохсот фразеологізмів з кольоровим позначенням було проаналізовано, з яких 21% – з кольоронімом ‘white’, 16% ФО з кольоронімом ‘blue’, 15% ФО з кольоронімом ‘red’, 14,5% ФО з кольоронімом ‘green’, 12,5% ФО з кольоронімом ‘black’, 8% ФО з кольоронімом ‘yellow/golden’, 3,5% ФО з кольоронімом ‘grey’, 3,5% ФО з кольоронімом ‘pink/rosy’, 2,5% ФО з кольоронімом ‘purple’, 2,5% ФО з кольоронімом ‘brown’ та 1% ФО з кольоронімом ‘orange’. Найбільш

розповсюдженими в англійській системі фразеологізмів наступні кольори: білий, блакитний або синій, червоний, зелений та чорний кольори.

На діаграмі, що показана у кінці розділу 2.1.3, ми бачимо, що саме такі кольороназви є найпоширенішими у фразеологізмах англійської мови: white, blue, red, green, black.

Необхідно зазначити, що була виявлена асиметрія у фразеологізмах з кольоровим позначенням у сторону негативізму – 48% фразеологізмів з негативною конотацією проти 31% – нейтральних і 21% – позитивних. Такий високий показник фразеологізмів з нейтральною конотацією зумовлений номінативними потенціями кольоропозначень (вони можуть вказувати на професійну чи іншу діяльність об'єкта, можуть брати участь у позначенні певних топонімічних назв, явищ природи, термінологічних понять, виступати в ролі порівнянь).

Квантитативний аналіз підтверджує відсутність позитивних конотацій у фразеологізмах з наступними кольороназвами: 'grey' та 'orange', а також вельми низький відсоток у фразеологізмах з 'brown' і 'black'.

Поміж того, було доповнено систематизацію фразеологізмів з кольоровим позначенням Баркової, де розглядався лише лінгвокультурологічний аспект фразеологізмів за їх сферами застосування. Фразеологізми з кольоровим позначенням було розподілено на наступні групи: вид роботи, назви документів офіційного характеру, сфера бізнесу, топоніми, національна символіка, організації, військова сфера, політика, заходи, транспорт і свята.

Досліджуваний матеріал довів, що специфіка переосмислення фразеологізмів з кольоровим позначенням є в особливостях семантики певного кольору як компоненту фразеологізму в англійській мові, тобто в її багатозначності. Позначення кольору перш за все залежить від усталених та асоціативних норм смислових значень – від національних до універсальних, що можуть формувати асоціативні поля.

РОЗДІЛ 3

ВІДТВОРЕННЯ АНГЛІЙСЬКОМНОЇ ІДІОМАТИЧНОСТІ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ В ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

3.1 Лексичні трансформації при перекладі ідіоматичності

Дійсно важко виконувати переклад фразеологізмів. Тому причиною є, що більшість з них – яскраві, образні, лаконічні та полісемантичні мовні одиниці. При здійсненні перекладу необхідно не лише передати зміст фразеологізму, але і віднайти його образність і не втратити його стилістичну функцію. Не менш важливо враховувати певні особливості контексту.

Певні перетворення, які можна використати для переходу від одиниць оригіналу до таких у перекладі – перекладацькі трансформації. Так, як вони здійснюються при використанні мовних одиниць, що мають не тільки план змісту, а й план вираження, вони мають певний формально-семантичний характер, перетворюючи не тільки форму, а і значення вихідних одиниць.

Маючи за орієнтир класифікацію трансформацій О.О. Селіванової (див. Розділ 1, п. 1.2), ми можемо поділити всі трансформації на формальні лексичні, лексико-семантичні, граматичні і лексико-граматичні.

Формальні лексичні трансформації – вид трансформації, за допомогою якого слова можуть перекладатися на фонетичному і графічному рівнях. Поміж усіх інших трансформацій, що належать до формально лексичних, для виконання перекладу речень англомовних текстів мас-медіа ми спромогли застосувати калькований переклад.

Калькований переклад – такий спосіб перекладу, у якому присутнє запозичення іншомовних слів та виразів при буквальному перекладі певної мовної одиниці. Саме такий вид перекладу використовувався у наступних реченнях:

(1) ‘Kay ‘I’m not a blue stocking’ Peaslee.’ – ‘Кей «Я - не синя панчоха» Післі.’ У даному реченні фразеологізм ‘a blue stocking’ перекладається як

«синя панчоха», що є прикладом калькованого перекладу. Окрім цього, він був перекладеним, як абсолютний еквівалент. Власні назви ‘Kay’ і ‘Peaslee’ ми спроміглися перекласти, використавши прийом транскрипції: «Кей» і «Післі». Також присутня граматична трансформація: ‘I’m not’ у мові оригіналу має таку особливість, що заперечення стосується дієслова ‘be’ у певній граматичній формі. При перекладі, заперечення стосується саме такої частини речення, як додатку «синя панчоха». У перекладі дієслово «бути» у потрібній граматичній формі було замінено на тире для милозвучності.

(2) ‘For eight years, he carried out silovik orders, combining the role of Kremlin gray cardinal with treasurer of the main source of silovik power, the chairmanship of state-owned energy giant Gazprom.’ – ‘Протягом восьми років він виконував накази силовиків, поєднуючи роль Кремлівського сірого кардинала з охоронцем головного джерела влади силовиків, обов'язками голови належить державі енергетичного гіганта Газпром.’ У даному реченні ми спроміглися перекласти фразеологізм ‘gray cardinal’ як «сірий кардинал», застосувавши калькований переклад та такий спосіб передачі фразеологізму, як абсолютний еквівалент. Беручи до уваги авторський оказіоналізм, який додав до тексту такі слова, як ‘the role of Kremlin’, всю фразу довелося перекладати, як «роль Кремлівського сірого кардинала». Окрім цього, нам довелося вжити перестановку компонентів у виразі ‘he carried out silovik orders’, яку переклали, як «він виконував накази силовиків». Щодо самого слова ‘silovik’ – це є прикладом калькування в англійському мас-медійному просторі, коли слово відноситься до певного регіону і вживши таке, ми одразу без зайвих пояснень розуміємо що це і кому воно належить.

(3) ‘We needed to see businessmen in clear daylight, not through the rose-colored spectacles of some “invisible hand.”’ – ‘Нам потрібно було бачити бізнесменів при ясному денному світлі, а не через рожеві окуляри якоїсь «невидимої руки». ’ У даному реченні присутній калькований переклад ‘to see through the rose-colored spectacles’, яке ми спроміглися перекласти наступним чином: «бачити через рожеві окуляри». Крім цього, ми

спроміглися вжити більш точний і адаптований варіант перекладу ‘clear daylight’, як «ясному денному світлі», вживши метод логічного продовження. Фразу ‘some “invisible hand.”’ ми переклали тим же методом калькування, і виглядає вона наступним чином: «якоїсь «невидимої руки»».

(4) ‘Right on for *the golden mean* of moderation.’ – ‘Прямо на золоту середину помірності.’ У даному реченні застосовується метод калькованого перекладу ‘*the golden mean*’, яке за допомогою абсолютного еквівалента переклали наступним чином: «золоту середину». При перекладі фрази ‘right on’ було використане логічне уточнення в українському варіанті «прямо на». Онім ‘moderation’ було представлено через український абсолютний відповідник «помірність».

(6) ‘Speculation abounds about who spent £10.3m (including commission) on “The Golden Calf”, a bull in formaldehyde with 18-carat gold hooves and horns’ – ‘Досі ходять плітки, хто саме витратив 10,3 млн. фунтів стерлінгів (з комісією) на «Золотого тельця» – бика, законсервованого у формальдегіді, з золотими копитами та рогами, на які пішло 18 карат золота’. В даному реченні фразеологізм ‘*The Golden Calf*’ переклали, як ‘Золотий телець’ через застосування калькованого перекладу та способу передачі такого абсолютним еквівалентом. Для підсилення ідеї автора, ми додали ‘same’ у виразі ‘*who spent*’. Також ми використали прийом додавання у виразі ‘*a bull in formaldehyde*’, яку переклали, як ‘бик, законсервований у формальдегіді’. Певну систему прийомів додавання та логічного розвитку було застосовано у виразі ‘*a bull in formaldehyde with 18-carat gold hooves and horns*’, яку переклали наступним чином: ‘бика, законсервованого у формальдегіді, з золотими копитами та рогами, на які пішло 18 карат золота’.

(7) ‘They are the *gilded youth*, the offspring of Russia's oligarchs, who will never need to worry where their next billion is coming from’ – ‘Вони – *золота молодь*, нащадки російських олігархів, які ніколи не будуть турбуватися, звідки взявся їх наступний мільярд’. У даному реченні ‘*gilded youth*’ переклали за використанням калькованого перекладу та способу передачі

фразеологізму через абсолютний еквівалент: ‘золота молодь’.

(8) ‘A coastal phenomenon known as “*red tide*” turned the water at Sydney’s Bondi blood red and left neighbouring beaches resembling tomato juice earlier today as a red algae bloom washed up along the east coast’ – ‘Сьогодні вранці завдяки береговому феномену, відомому як «*червоний приплив*», вода на Сіднейському Бонді перетворилася на криваво-червону, і тепер сусідні пляжі нагадують томатний сік. А все через те, що на східний берег викинуло масу квітучих червоних водоростей’. У даному реченні ‘*red tide*’ переклали як ‘червоний приплив’ через застосування калькованого перекладу та передачі фразеологізму за допомогою абсолютного еквівалента. Речення мови оригіналу переклали, як два окремих речення у мові перекладу. Окрім цього, у першому реченні присутній прийом перестановки компонентів: спочатку поставили ‘сьогодні вранці’.

(42) ‘The *yellow press* had been conducting a campaign which had forced the government to take this step’ – ‘*Жовта преса* проводила кампанію, яка змусила уряд піти на цей крок’. У даному реченні за використанням калькованого перекладу та передачі фразеологізму абсолютним еквівалентом ‘*the yellow press*’ ми спроміглися перекласти як ‘жовта преса’. Також ми спроміглися вжити прийом логічного розвитку значення у виразі ‘*to take this step*’, який переклали наступним чином: ‘піти на цей крок’.

(43) ‘Two-thirds of them come from Shanglin, an impoverished county in southern Guangxi province where news of the *gold rush* spread by word of mouth’ – ‘Дві третини цих людей приїхали з Шангліну, розореної провінції на півдні Гуансі-Чжуанського автономного району, де новина про *золоту лихоманку* розповсюджується на словах’. У даному реченні за використанням калькованого перекладу та передачі фразеологізму абсолютним еквівалентом ‘*the gold rush*’ ми змогли перекласти наступним чином: ‘золота лихоманка’. Такий прийом, як додавання, ми спроміглися вжити у виразі ‘*two-thirds of them*’, яке ми змогли перекласти таким чином: ‘дві третини цих людей’. Прийом диференціації значення ми використали в онімі ‘*county*’, який

переклали, як ‘провінція’, і не менш у слові ‘*province*’, яке переклали, як ‘автономний район’. Наступний сталий вираз, як ‘*by word of mouth*’ переклали наступним чином: ‘на словах’ через застосування логічного розвитку значення та описового способу передачі. Транскрибутивний прийом вжили для наступної власної назви: ‘*Shaglin*’, яку переклали, як ‘Шанглін’.

(44) ‘Cigarettes and alcohol seized by Customs and Excise are suspected of finding their way back on the *black market* rather than being destroyed, according to an official report’. – ‘Згідно з офіційним звітом, підозрюють, що сигарети та алкоголь, конфісковані на Державній митно-акцизній службі Сполученого Королівства, скоріше відправляться назад на *чорний ринок*, ніж будуть знищені’. В даному реченні за використанням калькованого перекладу та способу передачі фразеологізму абсолютним еквівалентом ‘*the black market*’ переклали, як ‘чорний ринок’. Не менш важливим є використання прийому перестановки компонентів речення: на початок ставимо вираз ‘згідно з офіційним звітом’. Такий прийом, як додавання ми спроміглися вжити у власній назві ‘*Customs and Excise*’, яка була перекладена, як ‘Державна митно-акцизна служба Сполученого Королівства’. Прийом логічного розвитку ми застосували у виразі ‘*of finding their way back*’, яке переклали наступним чином: ‘відправляться назад’.

(45) ‘A banking scandal highlights the problem of *black money* in India’ – ‘Скандал навколо банківської сфери висвітлює проблему «*брудних грошей*» в Індії’. В даному реченні за використанням калькованого перекладу та способу передачі фразеологізму близьким еквівалентом ‘*black money*’ переклали, як ‘брудні гроші’. Наступний прийом, а саме додавання ми спроміглися вжити у виразі ‘*a banking scandal*’, який переклали, як ‘скандал навколо банківської сфери’.

Отже, з результатів такого дослідження ми виявили, що лексичні трансформації, зокрема калькований переклад, не займають передове місце за рівнем продуктивності серед інших перекладацьких трансформацій. Калькований переклад ми змогли використати аж на 21%.

3.2 Лексико-семантичні трансформації при перекладі ідіоматичності

Лексико-семантичні трансформації – це такий спосіб перекладу одиниць мови оригіналу шляхом використання в перекладі одиниць мови перекладу, значення яких не є еквівалентами значень вихідних одиниць, але може бути виявлене за допомогою заданого типу логічних трансформацій. Поміж усіх лексико-семантичних перетворень при перекладі речень з англomовного тексту мас-медіа було використано прийоми диференціації значення та логічного розвитку значення одиниці оригіналу.

Диференціація значення використовується тому, що англійська мова має лексеми з широким значенням, що не мають відповідників в українській мові. Саме тому, у словниках притаманна певна кількість значень, які лише частково генерують значення слова у мові оригіналу, а перекладач має обрати саме той відповідник, що найбільше підходить у певному контексті.

(47) ‘Britain's *blue bloods* finding it hard to pay the bills’ – ‘Британським аристократам все важче сплачувати рахунки’. Саме так була видозмінена оригінальна фразеологічна одиниця ‘*blue blood*’: фразеологізм став множиною. Дивлячись на це, було застосовано прийом диференціації значення і описовий спосіб передачі фразеологізму, і ‘*blue bloods*’ ми спроміглися перекласти, як ‘аристократи’. Необхідно зазначити, що оригінальний вираз ‘*blue blood*’ має повний еквівалент у нашій мові – ‘блакитна кров’.

(48) ‘John Reid, the health secretary, completed his political transformation from *red-blooded communist* to loyal monarchist yesterday by leaping to the defence of Prince Charles’ – ‘Вчора Джон Рейд, Міністр охорони здоров’я, палко захищав принца Чарльза. Так відбулася його політична «трансформація» від *затятого комуніста* до вірного монархіста’. У даному реченні фразеологізм ‘*red-blooded*’ ми переклали, як ‘затятий’ через застосування описового методу передачі фразеологізму та диференціації

значення, бо одне із значень цієї одиниці – ‘хоробрий’. Речення мови оригіналу ми переклали, як два окремі речення у мові перекладу. Окрім цього, у першому реченні присутній такий прийом, як перестановка компонентів речення: на перше місце ми поставили ‘вчора’. Для такої фрази, як ‘*health secretary*’ ми використали прийом додавання: ‘Міністр охорони здоров’я’. Також, у перекладі виразу ‘*leaping to the defence*’ ми застосували прийом зміни частини мови: іменник ми замінили на дієслово – ‘палко захищав’.

(46) ‘So, the *boys in blue* turned up early to keep Diana Smart on the straight and narrow’ – ‘Тому поліцейські з’явилися рано, щоб простежити за Діаною Сمارт’. У перекладі було використано диференціацію значення, бо фразеологізм ‘*boys in blue*’ має декілька значень: ‘поліцейські’ і ‘моряки’, а поміж цього було застосовано описовий спосіб перекладу, як зазначеного вище фразеологізму, так і фразеологізму ‘*to keep on the straight and narrow*’. Необхідно зауважити, що словосполучення ‘*boys in blue*’ грає роль виразів-реалій для англійської мови.

Логічний розвиток – це повна зміна слова або словосполучення у мові оригіналу одиницею в мові перекладу, яка пов’язана з ним логічно, як наприклад: (49) ‘Across the world, *blue-collar voters* ally themselves with the political right – even when it appears to be against their own interests’ – ‘По всьому світу виборці з робочого класу підтримують праві політичні партії – навіть якщо це суперечить їх власним інтересам’. У даному випадку був видозмінений оригінальний фразеологізм ‘*blue-collar*’: сталася ад’єктивізація іменника ‘*collar*’, що став ознакою слова ‘*voters*’. Згадана вище фразеологічна одиниця має асоціацію з блакитними комірцями, що носять робітники на заводах, тому фразу ‘*blue collar voters*’ ми спроміглися перекласти як ‘виборці з робочого класу’. Тому, ми застосували метод логічного розвитку і описовий спосіб передачі фразеологізму. Словосполучення ‘*ally themselves with the political right*’ ми спроміглися перекласти, як ‘підтримують праві політичні партії’, а також ми застосували

прийом додавання: слово ‘партії’ було вставлено тому, що без нього не можливо було зрозуміти зміст цього речення.

(83) “The whole club is pushing for me to play another year,” said Maldini today, who isn't *so green as he's cabbage looking*’ – ‘«Весь клуб вимагає, щоб я грав наступного року», – сказав сьогодні Паоло Мальдіні – не такий легковажний, як може здаватися’. При перекладі даного виразу ‘*to be not so green as someone is cabbage looking*’ ми застосували прийом логічного розвитку значення і способу передачі фразеологізму шляхом описового перекладу. Зазначений вище фразеологізм переклали, як ‘бути не таким легковажним, як може здаватися’.

(25) ‘According to a former NatMut colleague, Sisson's penchant for sophisticated analysis made him “the *blue-eyed boy*” under investment manager Ian Ferris’ – ‘За словами колишнього колеги з компанії «Нешнл М’ючуал», саме через навички витонченого аналізу Сіссон став улюбленцем інвестиційного менеджера Іена Ферріса’. У даному реченні за допомогою прийому логічного розвитку значення та описового способу передачі фразеологізму ‘*the blue-eyed boy*’ ми переклали, як ‘улюбленець’. Назву компанії ‘*NatMut*’ ми розшифрували для кращого сприйняття назви-реалії читачем. Також ми спроміглися вжити такий прийом, як перестановка компонентів речення: на перше місце ми поставили ‘саме через навички витонченого аналізу’.

(56) ‘After dropping valuable time on the first two phases of a six-stage haul to the finish, White's crew found the problem, and with it fixed, it was then a *white-knuckle ride* all the way to victory’ – ‘Згаявши цінний час на перші дві фази шестистапних перегонів, команда Джейсона Уайта знайшла проблему, і лише після того, як її усунули, почалися напружені гонки на шляху до перемоги’. У даному реченні вираз ‘*white-knuckle*’ ми переклали, як ‘напружений’ через застосування логічного розвитку значення та описового методу передачі фразеологізму. Саме ця трансформація використовувалася і для фрази ‘*after dropping valuable time*’, що ми переклали, як ‘згаявши цінний

час'. Окрім цього, було додано слово 'Джейсона' у виразі '*White's crew*', тобто ми спроміглися вжити метод додавання. На противагу цій трансформації виступає опущення, що було застосовано при перекладі виразу '*on the first two phases of a six-haul to the finish*' – 'на перші дві фази шестиетапних перегонів'.

(31) 'And, of course, poor "*redneck*" girls are supposed to know they can't really "*compete*" with more refined, wealthy girls of the world' – 'І, звичайно, бідні неотесані дівчата повинні знати, що вони дійсно не можуть «конкурувати» з більш витонченими заможними суперницями'. У даному реченні ми за допомогою таких прийомів, як логічний розвиток значення та описовий спосіб передачі слова '*redneck*' у складі фрази '*poor "redneck" girls*' ми переклали, як 'бідні неотесані дівчата'. Прийом диференціації значення ми спроміглися вжити у слові '*refined*', що ми переклали, як 'витонченими'. Ще один прийом під назвою «Прийом цілісного перетворення» ми використали у виразі '*wealthy girls of the world*', що переклали, як 'заможними суперницями'.

(33) 'As someone who's squandered a series of life-changing opportunities, I'm often asked whether I'd have done things differently if I was given a second chance. The answer is yes, obviously. I would have done almost everything different. In particular, I would have done more *brown-nosing*' – 'Мене часто запитують, чи змінив би я щось у своєму житті, якби в мене був другий шанс. Дійсно, я змарнував безліч доленосних можливостей. І моя відповідь – так, звичайно. Я б майже все у житті змінив. Зокрема, я би більше підлещувався до інших'. У даному реченні ми за допомогою таких прийомів, як логічний розвиток значення та описовий спосіб передачі фразеологізму '*to do brown-nosing*' ми переклали, як 'підлещуватися'. Окрім цього, при перекладі перших двох речень ми спроміглися вжити прийом транспозиції. Наступний прийом, що зветься «Прийом цілісного перетворення» ми використали у реченні '*I would have done almost everything different*', що ми переклали, як 'Я б майже все у житті змінив'.

(80) ‘At Oscar ceremonies of the 90s, clothes-conscious stars discarded their bow ties at these “*black tie*” events’ – ‘На церемоніях вручення Оскара в 90-их рр. зірки, які сліdkували за модою, відмовлялися від краватки-метелика, хоча під час таких урочистих подій ця деталь одягу обов’язкова’. У даному реченні вираз ‘*black-tie event*’ ми переклали, як ‘урочистих подій’ при застосуванні описового методу передачі фразеологізму та прийому логічного розвитку значення. Саме цей метод використовується при перекладі виразу ‘*clothes-conscious stars*’, що ми переклали, як ‘зірки, які сліdkували за модою’. Окрім цього, ми спроміглися вжити прийом додавання, вставивши вираз ‘хоча під час таких урочистих подій ця деталь одягу обов’язкова’. Саме цей метод також ми застосували для словосполучення ‘*at Oscar ceremonies*’, що переклали, як ‘на церемоніях вручення Оскара’.

(88) ‘Australia should ‘*roll out the red carpet*’ for asylum seekers arriving here by boat, one of the nation’s most powerful Labor figures has declared’ – ‘Один з найвпливовіших членів лейбористської партії заявив, що Австралія повинна прийняти з усіма почестями біженців, які прибули сюди на човнах’. У даному реченні ми за допомогою таких прийомів, як логічний розвиток значення та описовий спосіб передачі фразеологізму ‘*to roll out the red carpet*’ ми переклали, як ‘прийняти з усіма почестями’. Окрім цього, так ми спроміглися вжити прийом перестановки компонентів речення: на перше місце ставимо фразу ‘один з найвпливовіших членів лейбористської партії заявив’. У вищезазначеній виразі також використовується прийом додавання: словосполучення ‘*one of the nation’s most powerful Labor figures*’ ми спроміглися перекласти як ‘один з найвпливовіших членів лейбористської партії’.

(74) ‘Bankers, lawyers and executives who would cry *blue murder* if their own incomes were artificially limited solemnly argue that an axe should be taken to the freely earned incomes of athletes’ – ‘Якби банкіри, юристи та адміністратори підпали під штучне обмеження доходів, здійснювався би *галас*. Однак вони наважуються офіційно заявляти, що доходи спортсменів

потрібно сильно скоротити’. Так фразеологізм *‘to cry a blue murder’* ми спроміглися перекласти як ‘здійняти галас’ при застосуванні логічного розвитку значення та описового методу передачі фразеологізму. Окрім цього, оригінальне речення було розділено на два окремих у мові перекладу. У першому реченні вживається прийом перестановки компонентів речення: фразу *‘Bankers, lawyers and executives who would cry blue murder if their own incomes were artificially limited’* ми спроміглися перекласти як окреме речення ‘Якби банкіри, юристи та адміністратори підпали під штучне обмеження доходів, здійнявся би галас’. Також, була використана комбінація прийомів логічного розвитку та опущення для фрази *‘an axe should be taken to the freely earned incomes of athletes’*, яку ми спроміглися перекласти як ‘доходи спортсменів потрібно сильно скоротити’. При перекладі слова *‘athletes’* ми змогли застосувати прийом диференціації значення, згідно з яким зазначену вище англійську лексему ми спроміглися перекласти як ‘спортсмени’.

(76) ‘But Martin said the Sinn Féin president "had no right to talk about fraud" given the events in Northern Ireland over the last 40 years, referring to the IRA's campaign of violence. Earlier the pair had clashed over Sinn Féin's promise to put "not a single *red cent* more" into the still troubled Irish banking system’ (див. Додаток, реч. 76) – ‘Але Мартін зауважив, що голові політичної організації «Шинн Фейн» «годі й говорити про шахрайство», враховуючи ситуацію, що склалася у Північній Ірландії протягом останніх 40-ка років через насильницькі дії ІРА. Суперечки виникали між ними й раніше – коли політична організація «Шинн Фейн» пообіцяла «більше ні *копійки*» не вкладати у неблагополучну банківську систему Ірландії’. Так автор дещо видозмінив оригінальний фразеологізм *‘not a red cent’*. Щоб підкреслити підсилення автора, фразу *‘not a single red cent more’* ми спроміглися перекласти як ‘більше ні копійки’ із використанням логічного розвитку значення та описового методу передачі фразеологізму. Прийом додавання вжито у власній назві *‘Sinn Féin’*, яку ми спроміглися перекласти як ‘політична організація «Шинн Фейн»’. Прийом цілісного перетворення ми

застосували у виразі *'had no right to talk about fraud'*, який ми спроміглися перекласти як 'годі й говорити про шахрайство'. Окрім цього, ми змогли використати прийом диференціації значення: лексему *'events'* ми змогли перекласти як 'ситуація'. Прийом логічного розвитку вжито у виразі *'referring to the IRA's campaign of violence'*, як ми спроміглися перекласти як 'через насильницькі дії ІРА'.

(24) *'Details are currently being discussed, but it is understood that the broadcaster wants to keep him on a golden handcuffs contract'* – 'Деталі досі обговорюються, але зрозуміло, що телекомпанія хоче втримати його на робочому місці шляхом фінансових заохочень'. У даному реченні ми за допомогою таких прийомів, як логічний розвиток значення та описовий спосіб передачі, фразеологізм *'golden handcuffs'* в складі фрази *'to keep him on a golden handcuffs contract'* ми спроміглися перекласти як 'втримати його на робочому місці шляхом фінансових заохочень'.

(30) *'Does all this posturing as the brave maverick exposing a global conspiracy really conceal a broad yellow streak?'* – 'Чи справді весь цей вигляд «хороброї людини, яка пливе проти течії, розкриваючи глобальну конспірацію», приховує явне боягузтво?' У даному реченні ми за допомогою таких прийомів, як логічний розвиток значення та описовий спосіб передачі фразеологізму, *'a yellow streak'* ми спроміглися перекласти як 'боягузтво'. Окрім цього, так використовується прийом логічного розвитку значення: лексему ми змогли перекласти як 'явне'. Прийом цілісного перетворення застосовано у виразі *'all this posturing as the brave maverick exposing a global conspiracy'*, яку ми спроміглися перекласти як 'весь цей вигляд «хороброї людини, яка пливе проти течії, розкриваючи глобальну конспірацію»'.

(79) *'England's countryside retains its beauty partly thanks to green belts, stretches of building-free land that hem in the country's larger cities'* – 'Сільська місцевість Англії зберігає свою красу почасти завдяки своїм зеленим лісопарковим зонам – це плями незабудованої землі, які обрамляють найбільші міста країни'. У даному реченні фразеологізм *'to blackball'* ми

спроміглися перекласти як ‘вигнати’ при застосуванні описового методу передачі фразеологізму та прийому логічного розвитку значення. Саме цей прийом використовується при перекладі фрази ‘*stretches of building-free land*’, яку ми спроміглися перекласти як ‘плями незабудованої землі’, а також фрази ‘*hem in the country's larger cities*’, яку ми спроміглися перекласти як ‘обрамляють найбільші міста країни’.

(67) ‘Her ex-husband is a *yellow-bellied*, semi-literate boofhead whose greatest talent is for stupidity’ – ‘Її колишній чоловік – боягуз, безграмотний телепень, і його найбільший талант – тупість’. У даному реченні фразеологізм ‘*yellow-bellied*’ ми змогли перекласти як ‘боягуз’ при застосуванні прийому логічного розвитку та описового методу передачі фразеологізму.

(64) ‘In the late 1990s, as it became clear that Europe's ex-communist countries were developing at radically different speeds, some Romanian officials said they feared being left in a geopolitical “*grey zone*” between Russia and the West’ – ‘Наприкінці 1990-их рр., коли стало зрозуміло, що колишні комуністичні країни Європи розвивалися абсолютно різними темпами, деякі румунські держслужбовці заявили про страх залишитися у геополітичній проміжній зоні між Росією та Заходом’. У даному реченні при перекладі фразеологізму ‘*grey zone*’ були застосовані логічний розвиток та описовий метод передачі фразеологізму. Отже, його ми спроміглися перекласти як ‘проміжна зона’. Окрім цього, була вжита диференціація значення для слова ‘*said*’, яке ми спроміглися перекласти як ‘заявили’.

(77) ‘Instead there has been a *red herring*: the focus on future probable dividend payments, what the discount on the share price will be, and what instalment arrangements will apply, so people can calculate how attractive the dividend yield will be’ – ‘Замість цього відбувся відволікаючий маневр: акцент на можливих майбутніх виплатах дивідендів, на тому, якою буде знижка на курс акцій, та який внесок зроблять домовленості. Таким чином люди зможуть вирахувати, наскільки перспективним буде дивідендний дохід’. У

даному реченні фразеологізм *'red herring'* ми спроміглися перекласти як 'відволікаючий маневр' при застосуванні прийому логічного розвитку значення та описового методу передачі фразеологізму. Оригінальне речення ми спроміглися перекласти як два окремі речення в мові перекладу. При перекладі слова *'focus'* ми спроміглися вжити прийом диференціації значення, зазначену вище англійську лексему ми спроміглися перекласти як 'акцент'. Саме цей прийом було використано для слова *'attractive'*, яке ми спроміглися перекласти як 'перспективний'.

(86) 'It may well be a matter of weeks – rather than months or years – before David Cameron has a *golden opportunity* to reclaim powers for this country which were so foolishly handed away by his predecessors' – 'Сподіваємося, що унікальна можливість повернути країні вплив, так безглуздо втрачений попередниками, з'явиться у Девіда Кемерона вже через декілька тижнів, і не доведеться чекати довгі місяці або навіть роки'. У даному реченні за допомогою прийому логічного розвитку та описового методу передачі фразеологізму *'a golden opportunity'* ми спроміглися перекласти як 'унікальна можливість'. Так також використовується цілісне перетворення всього речення, щоб передати думку автора, а також прийом перестановки компонентів речення: на останнє місце ставимо 'і не доведеться чекати довгі місяці або навіть роки'. При перекладі лексеми *'powers'* вживається прийом диференціації значення: її ми спроміглися перекласти як 'вплив'.

(23) 'It often frees a female artist, previously known by her *lily-white reputation*, to confound public perception, and make something of a musical transition' – 'Навіть якщо досі співачка мала незаплямовану репутацію, це дає їй змогу відмовитися від кайданів громадської думки і стати на новий «щабель» у музичній кар'єрі'. У даному реченні при перекладі фразеологізму застосовується прийом логічного розвитку значення та способу передачі шляхом підбору близького еквівалента: *'lily-white reputation'* ми спроміглися перекласти як 'незаплямована репутація'. Так також вживається прийом перестановки компонентів речення: на перш місце ставимо 'навіть якщо досі

співачка мала незаплямовану репутацію'. Прийом логічного розвитку значення використано у виразі '*it often frees a female artist to confound public perception*', яку ми спроміглися перекласти як 'це дає їй змогу відмовитися від кайданів громадської думки'. Прийом цілісного перетворення застосовано у виразі '*and make something of a musical transition*', яку ми спроміглися перекласти як 'і стати на новий «щабель» у музичній кар'єрі'.

(78) 'It was only with great difficulty that we managed to persuade members from Cyprus not to *blackball* our Turkish friends – or, at least, not yet' – 'З величезними труднощами нам вдалося вмовити членів з Кіпру не виганяти наших турецьких друзів, – принаймні, не зараз'. У даному реченні фразеологізм '*to blackball*' ми спроміглися перекласти як 'вигнати' при застосуванні описового методу передачі фразеологізму та прийому логічного розвитку значення. Саме цей прийом ми спроміглися вжити при перекладі фрази '*it was only with great difficulty*', яку ми спроміглися перекласти як 'з величезними труднощами'.

(75) 'It's a *red-letter* day for Australian football with the start of the National Youth League' – '*Старт* Національної молодіжної ліги зробив цей день визначним для австралійського футболу'. У даному реченні фразеологізм '*a red-letter day*' ми спроміглися перекласти як 'визначний день' при застосуванні логічного розвитку значення та описового методу передачі фразеологізму. Окрім цього, так використовується перестановка компонентів речення: на перше місце ставимо 'старт Національної молодіжної ліги'. Зазначену вище власну назву '*the National Youth League*' ми змогли перекласти за допомогою прийому калькованого перекладу – 'Національна молодіжна ліга'.

(50) 'It's hard to see things clearly when you fall victim to the *green-eyed monster*' – 'Важко зберігати розум, коли ви стаєте жертвою ревнощів'. У даному реченні фразеологізм '*the green-eyed monster*' перекладаємо як 'ревнощі', вживаючи логічний розвиток та описовий спосіб перекладу. Окрім цього, для фрази '*it's hard to see things clearly*' не доцільно вживати дослівний

переклад, саме тому ми так також застосовуємо логічний розвиток: ‘важко зберігати розум’.

(32) ‘Most of us *go red* when, for example, we receive a compliment or have to give an impromptu speech – it's perfectly normal’ – ‘Більшість із нас червоніє, коли, наприклад, нам роблять комплімент або доводиться виступати з імпровізованою промовою, – і це цілком природно’. У даному реченні ми за допомогою таких прийомів, як логічний розвиток значення та описовий спосіб передачі фразеологізму ‘*to go red*’ ми спроміглися перекласти як ‘червоніти’. Прийом логічного розвитку застосовано у виразі ‘*we receive a compliment*’, яку ми спроміглися перекласти як ‘нам роблять комплімент’, а також у виразі ‘*to give an impromptu speech*’, яку ми спроміглися перекласти як ‘виступати з імпровізованою промовою’.

(85) ‘Newcastle United’s fifth-placed finish in the Barclays Premier League last season helped them *remain in the black* and return to the world’s top 20 revenue-generating clubs’ – ‘Завдяки тому, що минулого сезону «Ньюкасл Юнайтед» посіла п’яте місце в Англійській прем’єр-лізі, команда отримала значний прибуток і повернутися до двадцятки найбільш прибуткових футбольних клубів світу’. У даному реченні за допомогою прийому логічного розвитку та описового методу передачі фразеологізму ‘*a white knight*’ ми спроміглися перекласти як ‘компанія-рятівник’. Окрім цього, так застосовується прийом перестановки компонентів речення: на перше місце ставимо словосполучення минулого сезону.

(84) ‘North Melbourne has revealed how a “*white knight*” investor contributed more than \$1 million to the construction of its new world-class training base’ – ‘Президент ФК «Північний Мельбурн» пояснив, яким чином «компанія-рятівник» інвестувала в його клуб понад 1 млн. доларів на будівництво нового тренувального комплексу світового рівня’. У даному реченні за допомогою прийому логічного розвитку та описового методу передачі фразеологізму ‘*a white knight*’ ми спроміглися перекласти як ‘компанія-рятівник’. Так також використовується прийом додавання: фразу ‘*North*

Melbourne has revealed ми спроміглися перекласти як ‘президент ФК «Північний Мельбурн» пояснив’. При перекладі слова *‘has revealed’* вжито прийом диференціації значення: цю лексему ми змогли перекласти як ‘пояснив’. Окрім цього, У даному реченні використовується прийом додавання, а саме у виразі *‘new world-class training base’*, яку ми спроміглися перекласти як ‘новий тренувальний комплекс світового рівня’.

(28) *‘One of Britain’s biggest white goods companies has been blamed for the deaths of at least 11 people in fires or carbon monoxide poisonings caused by its appliances’* – ‘Одну з найбільших компаній-виробників великогабаритної побутової техніки звинуватили у смерті щонайменше 11 людей у пожежі, спричиненій приладами, або внаслідок отруєння чадним газом’. У даному реченні ми за допомогою таких прийомів, як логічний розвиток значення та описовий спосіб передачі фразеологізму *‘white good company’* ми спроміглися перекласти як ‘компанія-виробник великогабаритної побутової техніки’. Так також вжито прийом перестановки компонентів речення: на перше місце ставимо ‘спричиненій приладами’.

(60) *‘Paul Sandby’s task was to go where no mapmaker had gone before, to chart ways for the Redcoats to traverse the Highlands and suppress future rebellion’* – ‘Завданням Пола Сендбі було піти туди, куди ще не ходив жоден картограф, нанести на карту шляхи, щоб англійські солдати могли проїхати через Шотландське високогір’я та придушити майбутнє повстання’. У даному реченні при перекладі фразеологізму *‘Redcoats’* ми змогли застосувати прийом логічного розвитку значення та описового методу: його ми спроміглися перекласти як ‘англійські солдати’. Слід зауважити, що зазначений вище фразеологізм також виступає в ролі слова-реалії англійської мови.

(61) *‘She and her husband, Christy, have green fingers. There is hardly a fruit or vegetable that Mary cannot coax into life – grapes are grown in their conservatory’* – ‘Вона та її чоловік, Крісті, – вправні садівники. Важко знайти такі фрукти або овочі, які Мері не змогла б проростити, – у своїй теплиці

вона вирощує виноград’. Так для фразеологізм *‘to have green fingers’* застосовується логічний розвиток значення та описовий метод передачі фразеологізму: його ми спроміглися перекласти як ‘бути вправним садівником’. Прийом логічного розвитку також ми застосували для словосполучення *‘to coax into life’*, яке ми спроміглися перекласти як ‘проростити’. Окрім цього, у виразі *‘grapes are grown in their conservatory’* ми спроміглися вжити прийом перестановки компонентів речення: ‘у своїй теплиці вона вирощує виноград’, а внаслідок невідповідності синтаксичних структур мови оригіналу та мови перекладу пасивний стан змінено на активний.

(26) *‘She said on one occasion, when they were at Jupiters Casino on the Gold Coast, he beat her "black and blue" and accused her of causing him to lose \$30,000’* – ‘Одного разу вона сказала, що коли вони були в Казино «Юпітер» на Золотому Березі, він побив її до синців і звинуватив у тому, що вона змусила його витратити 30,000 доларів’. У даному реченні ми за допомогою таких прийомів, як логічний розвиток значення та описовий спосіб передачі фразеологізму *‘black and blue’* у складі фрази *‘he beat her "black and blue"’* ми спроміглися перекласти як ‘він побив її до синців’. Прийом логічного розвитку вжито у виразі *‘accused her of causing him to lose \$30,000’*, яку ми спроміглися перекласти як ‘звинуватив у тому, що вона змусила його витратити 30,000 доларів’.

(63) *‘Some businesses are already adjusting their ranges to cater for the grey market’* – ‘Деякі компанії вже почали пристосовуватися до обслуговування ринку гостродефіцитних товарів’. У даному реченні фразеологізм *‘grey market’* ми спроміглися перекласти як ‘ринок гостродефіцитних товарів’ при застосуванні прийому логічного розвитку значення та описового методу передачі фразеологізму. Окрім цього, ми спроміглися вжити прийом опущення для фрази *‘are already adjusting their ranges’*, яку ми спроміглися перекласти як ‘вже почали пристосовуватися’. Для фразового дієслова *‘to cater for’* ми змогли використати прийом заміни частини мови: дієслово ми

спроміглися перекласти як іменник: ‘обслуговування’.

(27) ‘Terrorism is no longer much of a “*black swan*” event for markets’ – ‘Навіть для ринків тероризм – вже не така рідкісна річ’. У даному реченні ми за допомогою таких прийомів, як логічний розвиток значення та описовий спосіб передачі фразеологізму ‘*a black swan*’ ми спроміглися перекласти як ‘рідкісна річ’. Так також вживається прийом перестановки компонентів речення: на перше місце ставимо навіть для ринків.

(62) ‘That economic model basically relied on Government sucking up to the City of London, basically letting the banks get away with *blue murder*’ – ‘Та економічна модель, власне кажучи, розрахована на уряд, який підлабузнюється до Лондонського Сіті, дозволяючи банкам чинити те, що їм заманеться’. У вищезазначеному реченні фразеологізм ‘*to get away with blue murder*’ ми спроміглися перекласти як ‘чинити те, що заманеться’, при цьому застосовувався описовий метод передачі фразеологізму та прийом логічного розвитку значення. Саме цей прийом було застосовано при перекладі фразового дієслова ‘*sucking up*’, яке ми спроміглися перекласти як ‘підлабузнюється’. Окрім цього, власну назву ‘*the City of London*’ ми спроміглися перекласти як ‘Лондонський Сіті’ за допомогою транскрипції і традиційного відтворення власної назви.

(82) ‘The subtle message to others is that the *grass isn't always greener on the other side*’ – ‘Це – тонкий натяк на те, що не завжди добре там, де нас немає’. Так автор дещо видозмінив оригінальний фразеологізм ‘*the grass is always greener on the other side*’. Щоб зберегти авторську іронію, при перекладі фрази ‘*the grass isn't always greener on the other side*’ застосовується прийом логічного розвитку значення і способу передачі фразеологізму шляхом підбору близького аналога. Зазначену вище фразеологізм ми спроміглися перекласти як ‘не завжди добре там, де нас немає’. Фразу ‘*the subtle message to others*’ ми змогли перекласти як ‘це – тонкий натяк’ з використанням комбінації прийомів логічного розвитку значення та опущення.

(29) ‘The three *greenhorns*, Jonny May, Jack Nowell and Luther Burrell,

would, Lancaster said, play with "no fear" – ‘Ланкастер сказав, що троє новеньких – Джонні Мей, Джек Ноуелл та Лютер Баррел – грали «зовсім без остраху»’. У даному реченні ми за допомогою таких прийомів, як логічний розвиток значення та описовий спосіб передачі фразеологізму ‘*a greenhorn*’ ми спроміглися перекласти як ‘новенький’. Окрім цього, так використовується прийом перестановки компонентів речення: на перше місце ставимо ‘Ланкастер сказав’.

(73) ‘The three main political parties seem to have finally woken up to the need to woo the so-called "*grey vote*"’ – ‘Здається, три головні політичні партії нарешті усвідомили потребу добиватися голосів електорату пенсійного віку’. У даному реченні за допомогою описового методу передачі фразеологізму та прийом логічного розвитку значення фразеологізму ‘*grey vote*’ ми спроміглися перекласти як ‘електорат пенсійного віку’. Саме цей прийом використовується для фразового дієслова ‘had woken up’, яке ми спроміглися перекласти як ‘усвідомили’.

(87) ‘Up-and-coming American player Sloane Stephens will *paint the town red* if she advances past defending champion Victoria Azarenko today’ – ‘Перспективна американська тенісистка Слоан Стівенс збирається помпезно відсвяткувати ймовірну перемогу над минулорічною чемпіонкою Вікторією Азаренко’. У даному реченні за допомогою прийому логічного розвитку та описового методу передачі фразеологізму ‘*to paint the town red*’ ми спроміглися перекласти як ‘помпезно відсвяткувати’. Окрім цього, так використовується цілісне перетворення: фразу ‘*will paint the town red if she advances past*’ ми спроміглися перекласти як ‘збирається помпезно відсвяткувати ймовірну перемогу над’.

(71) ‘Wearing a *blue prison suit*, he said: "This was the first time I had an opportunity to catch these guys red-handed who were stealing my property’ – ‘Ув’язнений О. Джей Сімпсон сказав: «Це перший раз, коли в мене з’явилася можливість спіймати на гарячому хлопців, які крали моє майно»’. У даному реченні за допомогою описового методу передачі фразеологізму та прийому

логічного розвитку значення фразеологізм *'to catch sb. red-handed'* ми спроміглися перекласти як 'спіймати на гарячому'. Саме цей прийом разом з прийомом додавання ми спроміглися вжити для фрази *'wearing a blue prison suit, he said'*, яку ми спроміглися перекласти як 'ув'язнений О. Джей Сімпсон сказав'.

(52) *'When landlines were the only quick form of long-distance communication, a call 'out of the blue' was a nice surprise' surprise* – 'Коли стаціонарні телефони були єдиною швидкою формою міжміського спілкування, дзвінок, який лунав «як грім серед ясного неба», був справжньою несподіванкою'. Так фразеологізм *'out of the blue'* ми спроміглися перекласти 'як грім серед ясного неба', отже, застосовується логічний розвиток та переклад фразеологізм шляхом підбору абсолютного ідіоматичного аналога.

(66) *'Write-downs and expensive litigation led to a surprise fourth-quarter loss for Deutsche Bank, leaving Germany's biggest lender €2.6 billion in the red'* – 'Списання коштів з банківських рахунків та дорогої розгляд у суді призвели до неочікуваної втрати коштів за четвертий квартал для Дойче банку, залишивши найбільшого кредитора Німеччини з боргом у 2,6 млрд. євро'. У даному реченні було видозмінено оригінальну фразеологізм *'to be in the red'* – 'бути в боргу'. Автор додав слово *'leaving'*, тож всю фразу *'leaving in the red'* ми спроміглися перекласти як 'залишивши з боргом'. Окрім цього, ми спроміглися вжити прийом додавання: фразу *'fourth-quarter loss'* ми спроміглися перекласти як 'втрати коштів за четвертий квартал'. Власна назва *'Deutsche Bank'* ми переклали способом транскрипції: 'Дойче банк'. Комбінація прийомів логічного розвитку значення та додавання вжито у виразі *'led to a surprise fourth-quarter loss'*, що ми спроміглися перекласти як 'призвели до неочікуваної втрати коштів за четвертий квартал'.

(68) *'You can scream that nothing online is secure until you are blue in the face. No one seems to believe it'* – 'Можна до посиніння кричати, що Інтернет небезпечний. Цьому майже ніхто не повірить'. У вищезазначеному реченні

фразеологізм *'blue in the face'* ми спроміглися перекласти як 'до посиніння' при застосуванні описового методу передачі фразеологізму та прийому логічного розвитку значення. Саме цей прийом ми спроміглися взяти при перекладі фрази *'nothing online is secure'*, яку ми спроміглися перекласти як 'Інтернет небезпечний'. Окрім цього, у першому реченні ми спроміглися взяти перестановку компонентів речення, а також змінено речення з особового на безособове.

Підсумовуючи, можна стверджувати з результатів дослідження, що саме лідируюче місце серед усіх трансформацій належить лексико-семантичним, зокрема такому прийому, як логічний розвиток значення (68%). Це зумовлено певними особливостями мови оригіналу та мови перекладу: майже всі англомовні фразеологізми не мають повних або близьких аналогів, а перекладаються описовим способом. У свою чергу, метод диференціації значення ми змогли використати на 4%.

3.3 Граматичні трансформації при перекладі ідіоматичності

Граматичні трансформації – це спосіб перекладу, який полягає в зміні структури речення або словосполучення, зберігаючи семантичну інформацію. Із всіх трансформацій, які відносяться до граматичних, в перекладі речень із англомовного газетного тексту ми використовували прийом додавання.

Додавання. В деяких випадках для того, щоб правильніше та зрозуміліше передати зміст мовної одиниці в мові оригіналу, перекладач повинен додати до мовної одиниці в мові перекладу декілька додаткових слів. Це зумовлено розбіжностями в синтаксисі, граматиці, відсутністю чітких лексико-семантичних еквівалентів у мові оригіналу та мові перекладу, а також іноді певним стилістичними міркуваннями.

(72) 'Scottish charities today called for a cut in *red tape* after a survey found voluntary groups spend 235,000 hours a week filling in forms' – 'Сьогодні

шотландські благодійні організації вимагали знизити рівень бюрократії після того, як за даними опитування було з'ясовано, що волонтерські групи витрачають по 235,000 годин на тиждень, заповнюючи бланки'. У даному реченні при перекладі фразеологізм *'red tape'* був вжитий прийом додавання при застосуванні описового методу передачі фразеологізму: зазначений вище фразеологізм ми спроміглися перекласти як 'рівень бюрократії'. Саме цей прийом ми спроміглися вжити при перекладі фрази *'a survey found'*, яку ми спроміглися перекласти як 'за даними опитування було з'ясовано'. Окрім цього, у виразі *'Scottish charities today called for a cut in red tape'* ми спроміглися вжити прийом перестановки компонентів речення: дану фразу ми спроміглися перекласти як 'сьогодні шотландські благодійні організації вимагали знизити рівень бюрократії'.

(73) 'He has been studying the diets of the various "blue zones" he's visited for clues to a healthier lifestyle that can be transported to postindustrial western societies' – 'Він досліджував раціон різних блакитних зон довголіття, де шукав секрет здорового способу життя, який можна буде запозичити для постіндустріальних західних країн'. У даному реченні при перекладі фразеологізму застосовується комбінація прийомів калькованого перекладу та додавання, а також спосіб передачі фразеологізму шляхом підбору абсолютного еквівалента: фразеологізм *'blue zones'* ми спроміглися перекласти як 'блакитні зони довголіття'. Так також використовується прийом диференціації значення: лексему *'diet'* ми спроміглися перекласти як 'раціон'. Прийом логічного розвитку значення вжито для лексеми *'clues'*, яку ми спроміглися перекласти як 'секрет', а також для лексеми *'to transport'*, яку ми спроміглися перекласти як 'запозичити'.

Як бачимо, граматичні трансформації виступають найменш продуктивними в перекладі англomовних фразеологізм: вони займають останнє – четверте місце. Хоча й використовується описовий метод передачі фразеологізму, все ж прийом додавання вживається дуже рідко (2%).

3.4 Лексико-граматичні трансформації при перекладі ідіоматичності

Лексико-граматичні трансформації – це спосіб перекладу, при якому використовуються лексичні одиниці в мові перекладу, які не співпадають за значенням з одиницями в мові оригіналу, але є логічно зрозумілими. Серед усіх трансформацій, які відносяться до лексико-граматичних, в перекладі речень англомовного газетного тексту ми вживали прийом цілісного перетворення.

Прийом цілісного перетворення – це спосіб перекладу, при якому перетворюється внутрішня форма будь-якого відрізка мовленнєвого ланцюга – від окремого слова до цілого речення.

(74) ‘Tonight is once in a *blue moon*’ – ‘Сьогоднішня ніч – одна на тисячу’. У вищезгаданій статті застосована гра слів, адже вся стаття присвячена астрономії. ‘*Blue moon*’ – це термін, який означає ‘блакитний місяць’, – явище, яке дійсно буває рідкісним. Блакитним місяцем називають другий повний місяць протягом календарного місяця. Це явище відбувається раз на 32 місяці. Як пояснюють науковці, мікроскопічні частинки в повітрі заломлюють світло, надаючи Місяцю блакитний відтінок. В оригіналі фразеологізм ‘*blue moon*’ означає ‘дуже рідко’, але в даному контексті її ми спроміглися перекласти як ‘одна на тисячу’, таким чином, ми спроміглися вжити цілісне перетворення та описовий метод перекладу фразеологізм. Окрім цього, ми застосували прийом додавання, переклавши лексему ‘*tonight*’ як ‘сьогоднішня ніч’.

(75) ‘Homesickness giving you the *blues*?’ – ‘Від туги за домівкою щемить серце’. В оригіналі фразеологізм ‘*the blues*’ має значення ‘туга, нудьга, ностальгія’. Отже, у вищезгаданому реченні фразеологізм ми спроміглися перекласти при застосуванні цілісного перетворення та описового способу перекладу фразеологізм.

(76) ‘It should have been a good week at the Giro d'Italia for Brad McGee. *In*

the pink of condition, McGee was back where he rightfully belongs’ – ‘Для велосипедиста Бреда Макгі тиждень участі у велогонках Джиро д’Італія здавався сприятливим. Макгі прекрасно себе почував і був на своєму місці’. У даному реченні при перекладі фразеологізму застосовується прийом цілісного перетворення та описового способу передачі: фразеологізм ‘*in the pink of condition*’ ми спроміглися перекласти як ‘прекрасно себе почував’. Так також використовується прийом перестановки компонентів речення: на перше місце ставимо ‘для велосипедиста Бреда Макгі’. Прийом цілісного перетворення вжито у виразі ‘*was back where he rightfully belongs*’, яку ми спроміглися перекласти як ‘був на своєму місці’.

(77) ‘There were some poor decisions and we didn't get *the rub of the green*’ – ‘Ми прийняли певні невірні рішення, і вдача нам не посміхнулася’. У даному реченні автор дещо видозмінив оригінальну фразеологізм ‘*the rub of the green*’, яка перекладається як ‘удача’. Щоб зберегти авторську іронію, при перекладі вищезазначеного фразеологізму застосовується прийом цілісного перетворення та описового способу передачі: фразу ‘*didn't get the rub of the green*’ ми спроміглися перекласти як ‘вдача нам не посміхнулася’. Прийом логічного розвитку значення було використано для слова ‘*poor*’, яке ми спроміглися перекласти як ‘невірний’.

Таким чином, лексико-граматичні трансформації займають передостаннє

– третє місце за рівнем продуктивності серед всіх трансформацій. У процесі перекладу вжито прийом цілісного перетворення (5%). Як бачимо, він застосовується досить рідко, адже фразеологізм зазвичай сприймаються в лінгвістиці як цілісна мовна одиниця.

Висновки до розділу 3

Процес перекладу фразеологізмів є кропітким і викликає труднощі. Пов'язано це з тим, що вони збагачені яскравим і образним значенням. Не менш важливим є те, що вони виступають лаконічними та полісемантичними мовними одиницями. При створенні адекватного перекладу необхідно не лише передати зміст фразеологізму, а й прояснити його образність і при цьому не втратити стилістичну функцію. Поміж цього, необхідно враховувати певні особливості контексту.

Втрати неможливо уникнути при адекватному перекладі. Попри це, існує певний ряд перетворень, що можуть допомогти зберегти адекватність перекладу на рівні цілого тексту. Такими перетвореннями називають трансформації.

Сам термін «перекладацькі трансформації» доволі широко використовували такими відомими перекладознавцями, як Бархударов, Комісаров, Швейцер, Міньяр-Белоручев, Рецкер тощо. Попри все, між ними досі немає згоди щодо трактування зазначеного вище поняття.

У цій роботі ми використали визначення Бархударова, який наголошує, що перетворення, завдяки яким можна перейти від одиниць оригіналу до одиниць перекладу, є перекладацькими трансформаціями.

При перекладі речень, обраних серед англomовного мас-медійного простору, ми використовували класифікацію трансформацій Селіванової.

Як можна зазначити з вищепроведеного дослідження, найбільш продуктивними трансформаціями є лексико-семантичні, зокрема такий прийом, як логічний розвиток значення – 68%. Не менш важливим є

використання лексичних трансформацій, серед яких калькований переклад ми змогли використати на 21% і метод диференціації значення – 4%. Менш продуктивними є граматичні трансформації, зокрема такий прийом, як додавання (2%), також як і лексико-граматичні, серед яких ми змогли використати прийом цілісного перетворення (5%).

Щодо способів відтворення фразеологізмів, які запропонував Корунець, то здебільшого використовувався спосіб передачі сталих виразів шляхом описового перекладу (74%), шляхом підбору абсолютного еквівалента (3%), і не менш важливий підбір абсолютного ідіоматичного аналога (1%) та підбір близького аналога (1%). Така висока продуктивність у використанні описового методу перекладу фразеологізмів зумовлена специфіками мови оригіналу та мови перекладу, а також структурою фразеологізмів, які ми дослідили.

Згідно діаграми, показаної в кінці третього розділу, можна стверджувати, що дійсно привілейоване місце займає такий вид трансформації, як лексико-семантичний, за ним йде лексичний, на третьому місці лексико-граматичний, а останнє місце посідає граматичний вид трансформацій.

ВИСНОВКИ

В результаті даного дослідження виявили, що ідіома – стійкий неподільний зворот мови, що передає єдине поняття, зміст якого не визначається змістом його складових елементів. Джерелами ідіоматики можуть бути: фольклор, професійна мова ремісників і рядових фахівців, біблеїзми, гомеризми, власне літературні цитати, цитати з філософських і публіцистичних праць. В результаті даного дослідження виявили, що ідіома – стійкий неподільний зворот мови, що передає єдине поняття, зміст якого не визначається змістом його складових елементів. Джерелами ідіоматики можуть бути: фольклор, професійна мова ремісників і рядових фахівців, біблеїзми, гомеризми, власне літературні цитати, цитати з філософських і публіцистичних праць.

Згідно класифікації В. Виноградова визначається три типи фразеологічних одиниць: фразеологічні зрощення, фразеологічні єдності, фразеологічні сполучення. Поряд з розглянутими типами власне фразеологізмів деякі вчені виділяються також так звані фразеологічні вирази. Завдяки проведеному дослідженню можна зробити висновок, що ідіому відрізняють наступні ознаки: по-перше, вона зазвичай не допускає знаменних змін до складу; по-друге, ідіома не може формуватися на підставі неправдивої аналогії; по-третє, ідіома має встановлений сенс; по-четверте, за винятком тих випадків, коли контекст, здатний показати сенс ідіоми, її сенс зазвичай не може бути вгаданий.

У цій роботі було визначено, що політичний дискурс є відображенням суспільно-політичного життя країни, несе елементи її культури, загальні, національні специфічні та культурні цінності. Суспільне призначення політичного дискурсу полягає в тому, щоб навіяти адресатам – громадянам необхідність "політично правильних" дій та оцінок. Тобто, метою політичного дискурсу є не опис, а створення ґрунту для переконання адресатів, спонукання їх до дії, це й визначає ефективність політичного

дискурсу. Мова політичного дискурсу насичена ідіомами, а успіх и ефективність визначається тим, наскільки ці символи співзвучні з масовою свідомістю: політик повинен вміти доторкнутися до потрібної струни у свідомості, висловлювання політика повинні бути спрямовані на "споживачів" політичного дискурсу.

Специфіка функціонування ідіом в дискурсі співвідноситься зі змістом та особливостями політичного дискурсу, кругом його учасників, адресантів і адресатів і розкривається через розуміння базових характеристик цих типів дискурсу. Критерії виділення ідіом відповідають особливостям політичного дискурсу, його мовним і немовним факторам, які взаємодіють з вербальною комунікацією, при якій відправник і одержувач повідомлення відіграють певну роль відповідно до їх участі в політичному житті. При цьому головною метою політичної мови виступає надання впливу на аудиторію. Політична мова, будучи публічною, має дві тісно пов'язані основні функції – передачі інформації та надання впливу. У промові будь-якого політика можна побачити прагнення не просто передати інформацію про події та людей, але і зробити це так, щоб справити бажане враження, отримати відповідну реакцію, залучити на свою сторону слухачів, тим самим переконати свого адресата в правильності висловлюваних адресантом намірів, спонукаючи його до заданих дій. Більшість фразеологічних одиниць у роботі були відібрані з промов американських та британських політиків.

За підсумками дослідження можна помітити, що найпоширенішим способом перекладу є описовий переклад, який дозволяє якнайближче пояснити значення багатьох ідіом, до яких не можна підібрати еквівалента чи аналога в українській мові. Тим не менш, цей спосіб має й недоліки – втрата образності та експресивності. Аналіз наведеної в цій роботі ідіоматичних виразів показав, що найпоширенішим типом ідіом, які вживають сучасні політики, аби досягти певної мети, є фразеологічні єдності, оскільки вони мають виражену образність але їх значення можна вгадати за складовими компонентами, на відміну від фразеологічних зрощень.

Також в цій роботі були виявлені особливості вживання ідіом-кліше та ідіом-оказіоналізмів. Було визначено, що політики вживають ідіоми з позитивною окраскою для того щоб створити позитивний образ своєї кандидатури чи передвиборної компанії, нейтральною оцінкою аби зробити свою мову більш яскравою, та менш сухою, а також ідіоми з негативною оцінкою. Останні ідіоми зустрічаються найчастіше в сучасному політичному дискурсі, адже такі ідіоми допомагають виставити опонента в поганому світлі та підкреслити свої досягнення на їх фоні. Мова політики насичена ідіомами, а, отже, має образний і емоційний потенціал.

Політика – це інформаційний простір, де здійснюється масова комунікація. Будь-яка комунікація спрямована на досягнення певної мети і вирішення конкретних завдань. Здійснюючи переклад політичних текстів, перекладачі не тільки інформує аудиторію про актуальні події дійсності, а й побічно впливає на поведінку адресата. Тому вкрай важливо правильно і точно переводити ті чи інші ідіоми, щоб не припуститися помилки і не спотворити зміст.

Визначено, що основними способами перекладу ідіом у досліджуваному політичному дискурсі є: транслітерація (9%), калькування (16%), генералізація (7%), фразеологічний еквівалент (17%), фразеологічний аналог (19%), перестановки (7%), додавання (5%), заміни (8%), антонімічний переклад (2%), опущення (7%), смисловий розвиток (3%).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алимов В. В. Специальный перевод и лингвистическая интерференция // Военно-гуманитарный альманах. Язык. Коммуникация. Перевод: материалы XII Международной научной конференции по актуальным проблемам языка и коммуникации (г. Москва, 29 июня 2018 г.): в 2-х т.: в 3-х вып. / под общ. ред. Н. В. Иванова. Москва: Международные отношения, 2018. Т. 2. Вып. 3. С. 129-133.
2. Англо-український фразеологічний словник / Уклад. К.Т. Баранцев. 2-ге вид., випр. Київ: Т-во «Знання», КОО, 2005. 1056 с.
3. Аничков И.Е. Идиоматика и семантика // Иностранные языки в школе. 2010. №5. С.140-150.
4. Баранов, А. Н. Политический дискурс: методы анализа тематической структуры и метафорики. URL: http://www.indem.ru/PUBLICATION/TrudiFI/politich-esky_discurs.pdf
5. Бабкин А. М. Русская фразеология, ее развитие и источники. Москва: Наука.2005.242 с.
6. Будаев Э. В., Чудинов А. П. Современная политическая лингвистика. URL: <http://www.philology.ru/linguistics1/budaev-chudinov-06a.htm>.
7. Ванников Ю. Понятие адекватности текста и типы адекватности перевода // Уровни текста и методы его лингвистического анализа. Москва. 2002. 182 с.
8. Великий тлумачний словник сучасної української мови : 250000 / уклад. та голов. ред. В. Т. Бусел. Київ; Ірпінь: Перун, 2005. VIII, 1728 с.
9. Виноградов В.В. Избранные труды. Лексикология и лексикография. Москва: Наука, 1977.312 с.
10. Виноградов В. С. Введение в переводоведение (общие и лексические вопросы). Москва: Издательство Института общего среднего образования РАО, 2001. 224 с.

11. Винокур Г. О. Заметки по русскому словообразованию // Избр. работы по русскому языку. Москва. 1999. С. 419-143.
12. Гутнова З.К. Методика обучения идиоматичной диалогической речи на продвинутых этапах обучения английскому языку в лингвистическом вузе: дис. ... канд. пед. наук. Москва. 2000. 209 с.
13. Демьянков В. З. Политический дискурс как предмет политологической филологии // Политическая наука. Политический дискурс: История и современные исследования. Москва: ИНИОН РАН, 2002. № 3. С. 32–43.
14. Долгина Е.А. К вопросу об идиоматичности речи // Язык, сознание, коммуникация: Сб. статей / отв. ред. В.В. Красных, А.И. Изотов. Москва: Диалог-МГУ, 1999. № 10. С. 54-62.
15. Эпштейн О. В. Семантико-прагматические и коммуникативно-функциональные категории политического дискурса // Филологические науки. Вопросы теории и практики. Тамбов : Грамота, 2008. № 2. С. 150-156. URL: <http://www.gramota.net/materials/2/2008/2/55.html>
16. Ермакова О. П. Лексические значения производных слов в русском языке. Москва:Наука. 2009. 238 с.
17. Ерохина Н.В. Структура и функции идиом (на материале субстантивных словосочетаний и сложных существительных английского языка) : автореф. дис. ... канд. филол. наук. Самара, 1999. 25 с.
18. Єфімов Л. П., Ясінецька О. А. Стилїстика англійської мови і дискурсивний аналіз. : навч. посіб. Вінниця: Нова Книга, 2004. 240 с.
19. Жуков А. В. Фразеологизмы с лексически связанным значением в русском языке// Вестник Новгород, гос. ун-та им.Ярослава Мудрого. Сер.: Гуманит. науки. Новгород, 2005, № 2. С. 99-105.
20. Жуков В. П. О семантической целостности фразеологизма// Вопросы семантики фразеологических единиц (на материале русского языка). Ч. I. Тезисы докладов и сообщений. Новгород, 2008. С. 28-34.

21. Казакова Т. А. Практические основы перевода. English<=>Russian Серия: Изучаем иностранные языки. СПб., 2001. 129 с.
22. Карасик В. И. Языковой круг: личность, концепт, дискурс. Волгоград: Перемена, 2002. 447 с.
23. Каримова Б.С. Жанровое пространство политического дискурса. Вестник КазНУ им. аль-Фараби. Сер. филологическая. Алматы, 2006. №2 (92). С. 37-41.
24. Карпухина Е. А. Специфика политического дискурса. Филологические науки. Вопросы теории и практики. Тамбов: Грамота, 2011. № 4. С. 91-93.
25. Комиссаров В.Н. Теория перевода (лингвистические аспекты): Учеб. для ин-тов и фак. иностр. яз. Москва: Высшая школа, 1990. 253 с.
26. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад) –Theory and practice of translation: підручник. Вінниця: Нова Книга, 2013. 296 с.
27. Красных В. В. Структура коммуникации в свете лингво-когнитивного подхода: коммуникативный акт, дискурс, текст : дис. ... доктора филол. наук. Москва. 1999. 188 с.
28. Кунин А. В. О переводе английских фразеологизмов в англо-русском фразеологическом словаре. URL: http://samlib.ru/w/wagapow_a_s/transl-book-kunin.shtml
29. Кунин, А.В. Курс фразеологии современного английского языка: учебное пособие для институтов и факультетов иностранных языков/ А.В. Кунин. 3-е изд. Дубна: Феникс+, 2015. 488с.
30. Кунин А.В. Большой англо-русский фразеологический словарь. 5-е изд., перераб. Москва: Рус.яз.Медиа, 2006. 1210 с.
31. Куровская А.Е. Грамматический идиотизм аутентичной и неаутентичной английской речи : дис. ... канд. филол. наук. Москва. 2002. 170 с.

32. Лазарєв С. С. Поняття і види символічних ресурсів влади // Освіта регіону. Серія: Політологія. Психологія. Комунікації. 2013. № 4(34). С.150-155.
33. Ларин Б.А. Очерки по фразеологии (О систематизации и методах исследования фразеологических материалов) // Ученые записки ЛГУ. Серия филологических наук. Вып. 24, № 198. 1991. С. 218-130.
34. Левшенко Ю.И. Политический дискурс: аналитический обзор теоретико-методологических подходов. URL:<http://www.gramota.net/materials/3/2012/7-2/25.htm>
35. Нагорна Л.П. Політична мова і мовна політика: діапазон можливостей політичної лінгвістики. Київ: Світогляд, 2005. 315 с.
36. Ораторське мистецтво : навч.-метод. посіб. / авт.-уклад. : І. М. Плотницька, О. П. Левченко, З. Ф. Кудрявцева та ін. ; за ред. І. М. Плотницької, О. П. Левченко. 2-ге вид., стер. Київ: НАДУ, 2011. 128 с.
37. Осипова Е.С. Идиоматическая компетенция как необходимая составляющая коммуникативной компетенции учащихся старших классов средней общеобразовательной школы // Филологические науки. Вопросы теории и практики. Тамбов: Грамота, 2015. № 3 (45), Ч. II. С. 155-158.
38. Падалка О. В. Політична промова та її просодичні характеристики. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Мовознавство. 2012. № 6. С. 66 – 69.
39. Панов М. В. О слове как единице языка // Введение в языкознание: Хрестоматия. Минск. 1999. 230 с.
40. Панова А. А. Ономазиология и проблема идиоматичности слова. Учебное пособие. Челябинск: Тобол.2003. 174 с.
41. Парасуцкая М.І. Маніпуляція і «Маніпулятивний дискурс» в лінгвістиці: принципи дослідження // Вісник Удмуртського університету. Серія «Історія і філологія». 2011. № . 2. С. 124-129.

42. Рецкер Я.И. Теория перевода и переводческая практика. Москва: Международные отношения, 1974. 167с.
43. Ройзензон Л.И. Русская фразеология. Самарканд. 1977. 121 с.
44. Русакова О. Ф. Современные теории дискурса. Опыт классификаций// Современные теории дискурса: мультидисциплинарный анализ. Екатеринбург : Дискурс-Пи, 2006. С. 10-28.
45. Савицкий В.М. Основы общей теории идиоматики / под ред. В.М. Савицкого. Москва: Гнозис, 2006. 208 с.
46. Савельева Е.Л. Фразеология английского языка. Москва: Прима 2000. 384 с.
47. Смирницкий, А.И. Лексикология английского языка. Москва: Издательство литературы на иностранных языках, 1996. 260с.
48. Современные теории дискурса: мультидисциплинарный анализ. Екатеринбург: Дискурс-Пи, 2006. С. 36-48.
49. Тарнаева Л.П. Идиоматичность лексического слоя профессионального дискурса в межъязыковом сопоставлении // Мир русского слова. 2017. № 2. С. 23-27.
50. Трофімова О. В. Фразеологічна репрезентація негативних емоцій в англійській та українській національних картинах світу: дис.... канд. філол. Наук. Донецький нац. ун-т. Донецьк, 2011. 245 с.
51. Федоров А.В. Основы общей теории перевода. СПб: Филологический факультет СПбГУ, 2002. 348с.
52. Хазагерев Г.Г. Политическая риторика. Москва: Никколо-Медиа Европа, 2002.313 с.
53. Чернявська В.Е. Дискурс влади і влада дискурсу. Проблеми мовного впливу. Москва: Флінта. Наука, 2019. 128 с.
54. Чудинов А.П. Політична лінгвістика. Москва: Наука.2003.328 с.
55. Шаврова А.В. Перевод идиоматичних речевих одиниць англоязычного политического дискурса: лингводидактический аспект //

Переводческий дискурс: междисциплинарный подход: материалы IV Междунар. науч.-практ. конф. Симферополь: Ариал, 2020. С. 406-410.

56. Шанский Н. М. Фразеология современного русского языка. Москва: Наука. 2004. 185 с.

57. Шейгал Е. И. Семиотика политического дискурса. Москва: Гнозис 2012. 324 с.

58. Bloomfield L. Language. N.Y.: Holt, Rinehart and Winston, 1985. 239p.

59. Brown P., Yule G. Discourse Analysis. Cambridge: Cambridge University Press, 1987. 287p.

60. Burton F., Carlen P. Official Discourse. On Discourse Analysis. L.: Boston & Henley: Routledge & Kegan Paul, 1979. 148p.

61. Chomsky N. New Horizons in the Study of Language and Mind. Cambridge: Cambridge Univ. Press, 2000. 230p.

62. Collins V.H. A Book of English Idioms. Bristol: Western Printing Services, Longmans, 1999. 258p.

63. Longman Dictionary of English Language and Culture. Cambridge University Press, 2009. 798 p.

64. Spears A. Richard Dictionary of American Slang and Colloquial Expressions. Illinois: NTC, 1975. 528p.

СПИСОК ІЛЮСТРАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ

65. О вынесении приговора российскому оппозиционеру Алексею Навальному, февраль 2021 // Посольство и консульства США в Российской Федерации URL: <https://ru.usembassy.gov/ru/the-sentencing-of-russian-oppositionfigure-aleksey-navalny-ru/>

66. Перевод интервью Джо Байдена каналу ABC 20.03.2021 // ИноСми.ру URL: <https://inosmi.ru/politic/20210318/249365993.html>

67. Трамп заявил, что ВОЗ признала правоту его позиции по COVID-19 относительно изоляции» // Seldon News 13.10.2020
 URL:<https://news.myseldon.com/ru/news/index/238919063>

68. David Cameron. Twitter
https://twitter.com/David_Cameron?ref_src=twsrc%5Egoogle%7Ctwcamp%5Eserp%7Ctwgr%5Eauthor

69. President Barack Obama's Inaugural Address // The White House Blog. URL: <http://www.whitehouse.gov/blog/inaugural-address>

70. Inaugural Address by President Joseph R. Biden, Jr. URL: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2021/01/20/inaugural-address-by-president-joseph-r-biden-jr/>

71. Donald Trump's Full Inauguration Speech. URL: <http://time.com/4640707/donald-trump-inauguration-speech-transcript/>.

72. Barack Obama – On Ending the War in Iraq at Camp Lajeune
 URL:<https://www.americanrhetoric.com/speeches/barack-obama/barackobamacamplejeune2009.htm>

73. The Guardian. URL: <https://www.homeenglish.ru/othergazety.htm>

74. The Time. URL: <http://time.com>

75. BBC news uk. URL: <https://www.bbc.co.uk/learningenglish/>

76. Washington Post. URL: <https://www.washingtonpost.com/world/ukraine-russia/>

77. [Hillary Clinton \(@HillaryClinton\)](https://twitter.com/HillaryClinton?ref_src=twsrc%5Egoogle%7Ctwcamp%5Eserp%7Ctwgr%5Eauthor) URL: https://twitter.com/HillaryClinton?ref_src=twsrc%5Egoogle%7Ctwcamp%5Eserp%7Ctwgr%5Eauthor

78. TRANSCRIPT: ABC News' George Stephanopoulos interviews President Joe Biden .URL: <https://abcnews.go.com/Politics/transcript-abcnews-george-stephanopoulos-interviews-president-joe/story?id=76509669>

79. Twitter, Facebook flag Donald Trump comparing COVID-19 to the flu” // ABC News. URL: <https://www.abc.net.au/news/2020-10-07/donald-trump-covid19-coronavirus-twitter-facebook/12737660>

80. Secretary Antony Blinken. Twitter. URL:
<https://twitter.com/secblinken>

ДОДАТКИ

№	English	Translation into Ukrainian
1.	<i>The convenience store on the corner is open 24/7.</i>	Магазин, що на розі, працює цілодобово, сім днів на тиждень.
2.	<i>I need to finish these reports. My boss needs them ASAP.</i>	Мені потрібно закінчити ці звіти. Вони потрібні моєму начальнику якнайшвидше.
3.	<i>Our programmers identified what they thought the problem was with the software. After working for several hours, it turns out that the problem is something different. We're back to square one, unfortunately.</i>	Наші програмісти вирішили що проблема була із програмним забезпеченням, але після декількох годин роботи, виявилось, що це щось інше. На жаль, ми знову на вихідній точці.
4.	<i>She didn't think it would be fair to go behind his back and talk to management, so she confronted him directly.</i>	Вона вирішила, що піти до менеджера за його спиною буде неправильно, тож вона звернулась безпосередньо до нього.
5.	<i>It's a blue collar town with a lot of farmers and factory workers.</i>	Це місто блакитних комірців — в основному, тут працюють на фермах та заводах.
6.	<i>There are mostly manufacturing positions here. There aren't many white-collar jobs.</i>	В основному, тут є лише промислові посади. Для білого комірця тут небагато роботи.
7.	<i>We are regularly audited by several regulatory agencies. It's important that we do everything by the book.</i>	Нас регулярно перевіряють регулюючі установи. Дуже важливо, щоб все було згідно правил.
8.	<i>Well, John, it's 7:00 and I'm getting</i>	Що ж, Джоне, вже сьома година.

	<i>hungry. How about we call it a day?</i>	Може на цьому закінчимо ?
9.	<i>The charity fund raiser was supposed to raise three million dollars, but we came up short.</i>	Засновник благодійного фонду повинен був отримати 3 мільйони доларів, але він зазнав невдачі .
10.	<i>It's nice to go on business trips because it's a change of pace.</i>	Їхати у відрядження завжди приємно, адже це зміна обстановки .
11.	<i>We don't cut corners on our luxury products.</i>	Ми не економимо на першокласних товарах.
12.	<i>Apple has cornered the market on mp3 players.</i>	Компанія «Apple» монополізувала ринок mp3-плеєрів.
13.	<i>Our advertising campaign was expensive and not showing results, so we cut our losses.</i>	Хоча наша рекламна компанія була дуже дорогою, вона виявилась неефективною, тож ми уріжемо витрати на неї.
14.	<i>In business school, the competition was cut-throat.</i>	В бізнес-школі конкуренція була нешадною .
15.	<i>My business partner and I split everything fifty-fifty.</i>	Ми з моїм бізнес-партнером ділимо прибутки порівну .
16.	<i>Now that everyone's here, let's get down to business and talk about the proposal.</i>	Тепер, коли всі в зборі, давайте приступимо до діла і обговоримо цю пропозицію.
17.	<i>We need to get the ball rolling on this project. The deadline is in June, and it's already April.</i>	Треба запустити процес виконання цього плану. Крайній строк задачі в червні, а зараз вже квітень.
18.	<i>I can't believe she gave us the thumbs down. I thought it was a great idea.</i>	Я не можу повірити, що вона відмовила . Я думав, це чудова ідея.
19.	<i>They gave our new proposal the</i>	Вони дали згоду на нову

	<i>thumbs up. We're going out to celebrate tonight.</i>	пропозицію. Ввечері ми це відсвяткуємо.
20.	<i>He dropped out of college in his third year and never continued his studies. All of his hard work and money went down the drain.</i>	Він вилетів з коледжу на 3 курсі і більше не вчився. Всі його старання і гроші пішли коту під хвіст.
21.	<i>We go the extra mile for our customers. If someone is dissatisfied with a purchase, we refund their money and offer them a discount on their next purchase.</i>	Ми робимо все можливе для наших клієнтів. Якщо хтось незадоволений своєю покупкою, ми відшкодуємо його гроші та пропонуємо знижку на наступну покупку.
22.	<i>I would love to get you a job at my company, but my hands are tied. Management isn't hiring any additional employees this year.</i>	Я би з радістю взяв тебе у свою компанію, але мої руки зв'язані. Цього року не планується наймати нових співробітників.
23.	<i>I agree with John 100%. I think he really hit the nail on the head.</i>	Я згоден із Джоном на 100%. Я думаю, він попав у точку.
24.	<i>I'm not used to being in the driver's seat. I should probably buy some management books.</i>	Я не звик бути біля керма. Напевно, мені треба купити посібники з менеджменту.
25.	<i>She was tired of working a nine-to-five job, so she took her savings and opened a restaurant.</i>	Їй набридло сидіти на роботі з дев'ятої до п'ятої, тож вона взяла всі свої заощадження та відкрила ресторан.
26.	<i>It's a lose-lose situation. If they lay off more workers, they'll get bad press. If they don't lay off more workers, they won't be able to compete.</i>	Це безвиграшна ситуація—якщо вони звільнять більше співробітників, у них погіршиться репутація; якщо ми звільнимо

		більше співробітників—вони втратять конкурентоспроможність.
27.	<i>Taking the new job was a no brainer. They offered me more money, a better schedule, and more vacation days.</i>	Змінити роботу було дуже легко . Вони запропонували мені більше грошей, кращий розклад та довшу відпустку.
28.	<i>Our profits have been above our projected numbers for five months in a row. We're really on a roll.</i>	Наші прибутки перевищують наші очікування вже протягом 5 місяців. Можна сказати, що ми в ударі .
29.	<i>Let's go over the details of what we agreed on to make sure we're on the same page.</i>	Давайте ще раз обговоримо деталі, щоб упевнитися, що ми зрозуміли один одного .
30.	<i>I think it's good to do things out in the open because people get suspicious if you do things in secret.</i>	Я думаю, краще діяти відкрито , щоб не викликати підозр.
31.	<i>Stay on your toes. Anything can happen.</i>	Будь уважним —може статися щозавгодно.
32.	<i>They gave him the pink slip. He wasn't performing very well.</i>	Його звільнили тому, що він не справлявся зі своїми обов'язками.
33.	<i>He played hardball to get where he is, so I would be careful what you say and do around him.</i>	Щоб досягти свого положення, він діяв дуже жорстко , то ж думай, що ти кажеш і що робиш біля нього.
34.	<i>It's not good to only invest in the stock market. You don't want to put all your eggs in one basket.</i>	Не варто вкладатися тільки у фондову біржу. Це все одно, що ставити все на одну карту .
35.	<i>He didn't say that he wants to leave the company, but I can read between the lines. He's not happy here.</i>	Він не сказав, що хоче звільнитися, але я вмю читати між рядків . Йому тут не подобається.
36.	<i>I'd ask for a raise, but I don't want to</i>	Я би попросив підвищення

	<i>rock the boat.</i>	зарплатні, але я не хочу розгойдувати човен.
37.	<i>We're all worried about losing our jobs. We're in the same boat.</i>	Ми всі хвилюємось, через втрату роботи, адже ми всі в одному човні.
38.	<i>We don't always see eye to eye, but I respect her opinions and appreciate her honesty.</i>	Ми не завжди розділяємо погляди, але я поважаю її думку та ціню її чесність.
39.	<i>I told my boss that I really wanted to see this project through before taking on another project.</i>	Я сказав своєму босу, що я хочу довести цей проект до кінця, перед тим як братися за інший.
40.	<i>We typically spend about 15 minutes making small talk before we start our meetings.</i>	Зазвичай, перші 15 хвилин ми просто базикаємо, перед тим як почати зібрання.
41.	<i>If you want to fill out form 52-E and send it to the government, you have to do it using snail mail. They don't allow you to scan the document.</i>	Якщо Ви хочете заповнити форму 52-E і відправити її уряду, то доведеться робити це звичайною поштою. Вони не дозволяють сканувати документи.
42.	<i>We tried to change the dress code, but Human Resources stood their ground.</i>	Ми намагалися змінити дресс-код, але відділ кадрів настояв на своєму.
43.	<i>I just switched cable companies. They overcharged me for the first month's service. They really started off on the wrong foot.</i>	Я змінив провайдера, адже вони прислали мені борг за перший місяць користування послугою. Вони зіпсували все з самого початку.
44.	<i>I was hesitant to redesign our website, but my employees talked me into it.</i>	Я вагався, чи варто змінювати дизайн сайту, але співробітники

	<i>I'm glad they did. The new site looks great.</i>	ВМОВИЛИ мене. І правильно зробили, адже тепер сайт виглядає чудово.
45.	<i>I'm not content with just opening one or two more stores. I'm thinking big —I think we can open 10 stores in the next five years.</i>	Мене не влаштовує просто відкрити ще один чи два нових магазини. Я МИСЛЮ ГЛОБАЛЬНО —Я думаю, ми можемо відкрити десять магазинів за найближчі п'ять років.
46.	<i>The owner thought the budget was a little high. We had to twist his arm to get him to agree to it.</i>	Власник вважав, що бюджет був дещо зavelикий. Нам довелось його ВМОВЛЯТИ , щоб він погодився.
47.	<i>The company isn't looking to hire someone who is going to try to make a lot of changes. They're just looking for a yes-man.</i>	Ця компанія не шукає, когось, хто б приніс зміни, їм потрібен черговий підлабузник .
48.	<i>The new law is going to create a lot of red tape, and we're going to have to pay our lawyers a lot more money.</i>	Новий закон спричинить появу бюрократичної тяганини , тож доведеться набагато більше платити нашим адвокатам.
49.	<i>We're not having a great year, but at least we're in the black.</i>	Це був не самий успішний рік, але все ж ми у плюсі .
50.	<i>Our sales were in the red last year.</i>	Продажі були збитковими минулого року.
51.	<i>The convenience store on the corner is open 24/7.</i>	Магазин, що на розі, працює цілодобово, сім днів на тиждень.
52.	<i>I need to finish these reports. My boss needs them ASAP.</i>	Мені потрібно закінчити ці звіти. Вони потрібні моєму начальнику якнайшвидше.
53.	<i>Our programmers identified what they</i>	Наші програмісти вирішили що

	<i>thought the problem was with the software. After working for several hours, it turns out that the problem is something different. We're back to square one, unfortunately.</i>	проблема була із програмним забезпеченням, але після декількох годин роботи, виявилось, що це щось інше. На жаль, ми знову на вихідній точці.
54.	<i>She didn't think it would be fair to go behind his back and talk to management, so she confronted him directly.</i>	Вона вирішила, що піти до менеджера за його спиною буде неправильно, тож вона звернулась безпосередньо до нього.
55.	<i>It's a blue collar town with a lot of farmers and factory workers.</i>	Це місто блакитних комірців— в основному, тут працюють на фермах та заводах.
56.	<i>There are mostly manufacturing positions here. There aren't many white-collar jobs.</i>	В основному, тут є лише промислові посади. Для білого комірця тут небагато роботи.
57.	<i>We are regularly audited by several regulatory agencies. It's important that we do everything by the book.</i>	Нас регулярно перевіряють регулюючі установи. Дуже важливо, щоб все було згідно правил.
58.	<i>Well, John, it's 7:00 and I'm getting hungry. How about we call it a day?</i>	Що ж, Джоне, вже сьома година. Може на цьому закінчимо?
59.	<i>The charity fund raiser was supposed to raise three million dollars, but we came up short.</i>	Засновник благодійного фонду повинен був отримати 3 мільйони доларів, але він зазнав невдачі.
60.	<i>It's nice to go on business trips because it's a change of pace.</i>	Їхати у відрядження завжди приємно, адже це зміна обстановки.
61.	<i>We don't cut corners on our luxury products.</i>	Ми не економимо на першокласних товарах.

62.	<i>Apple has cornered the market on mp3 players.</i>	Компанія «Apple» монополізувала ринок mp3-плеєрів.
63.	<i>Our advertising campaign was expensive and not showing results, so we cut our losses.</i>	Хоча наша рекламна компанія була дуже дорогою, вона виявилась неефективною, тож ми уріжемо витрати на неї.
64.	<i>In business school, the competition was cut-throat.</i>	В бізнес-школі конкуренція була нещадною.
65.	<i>My business partner and I split everything fifty-fifty.</i>	Ми з моїм бізнес-партнером ділимо прибутки порівну.
66.	<i>Now that everyone's here, let's get down to business and talk about the proposal.</i>	Тепер, коли всі в зборі, давайте приступимо до діла і обговоримо цю пропозицію.
67.	<i>We need to get the ball rolling on this project. The deadline is in June, and it's already April.</i>	Треба запустити процес виконання цього плану. Крайній строк задачі в червні, а зараз вже квітень.
68.	<i>I can't believe she gave us the thumbs down. I thought it was a great idea.</i>	Я не можу повірити, що вона відмовила. Я думав, це чудова ідея.
69.	<i>They gave our new proposal the thumbs up. We're going out to celebrate tonight.</i>	Вони дали згоду на нову пропозицію. Ввечері ми це відсвяткуємо.
70.	<i>He dropped out of college in his third year and never continued his studies. All of his hard work and money went down the drain.</i>	Він вилетів з коледжу на 3 курсі і більше не вчився. Всі його старання і гроші пішли коту під хвіст.
71.	<i>We go the extra mile for our customers. If someone is dissatisfied with a purchase, we refund their money and offer them a discount on</i>	Ми робимо все можливе для наших клієнтів. Якщо хтось незадоволений своєю покупкою, ми відшкодуємо його гроші та

	<i>their next purchase.</i>	пропонуємо знижку на наступну покупку.
72.	<i>I would love to get you a job at my company, but my hands are tied. Management isn't hiring any additional employees this year.</i>	Я би з радістю взяв тебе у свою компанію, але мої руки зв'язані. Цього року не планується наймати нових співробітників.
73.	<i>I agree with John 100%. I think he really hit the nail on the head.</i>	Я згоден із Джоном на 100%. Я думаю, він попав у точку.
74.	<i>I'm not used to being in the driver's seat. I should probably buy some management books.</i>	Я не звик бути біля керма. Напевно, мені треба купити посібники з менеджменту.
75.	<i>She was tired of working a nine-to-five job, so she took her savings and opened a restaurant.</i>	Їй набридло сидіти на роботі з дев'ятої до п'ятої, тож вона взяла всі свої заощадження та відкрила ресторан.
76.	<i>It's a lose-lose situation. If they lay off more workers, they'll get bad press. If they don't lay off more workers, they won't be able to compete.</i>	Це безвиграшна ситуація—якщо вони звільнять більше співробітників, у них погіршиться репутація; якщо ми звільнимо більше співробітників—вони втратять конкурентоспроможність.
77.	<i>Taking the new job was a no brainer. They offered me more money, a better schedule, and more vacation days.</i>	Змінити роботу було дуже легко. Вони запропонували мені більше грошей, кращий розклад та довшу відпустку.
78.	<i>Our profits have been above our projected numbers for five months in a row. We're really on a roll.</i>	Наші прибутки перевищують наші очікування вже протягом 5 місяців. Можна сказати, що ми в ударі.
79.	<i>Let's go over the details of what we</i>	Давайте ще раз обговоримо деталі,

	<i>agreed on to make sure we're on the same page.</i>	щоб упевнитися, що ми зрозуміли один одного.
80.	<i>I think it's good to do things out in the open because people get suspicious if you do things in secret.</i>	Я думаю, краще діяти відкрито, щоб не викликати підозр.
81.	<i>Stay on your toes. Anything can happen.</i>	Будь уважним—може статися щозавгодно.
82.	<i>They gave him the pink slip. He wasn't performing very well.</i>	Його звільнили тому, що він не справлявся зі своїми обов'язками.
83.	<i>He played hardball to get where he is, so I would be careful what you say and do around him.</i>	Щоб досягти свого положення, він діяв дуже жорстко, то ж думай, що ти кажеш і що робиш біля нього.
84.	<i>It's not good to only invest in the stock market. You don't want to put all your eggs in one basket.</i>	Не варто вкладатися тільки у фондову біржу. Це все одно, що ставити все на одну карту.
85.	<i>He didn't say that he wants to leave the company, but I can read between the lines. He's not happy here.</i>	Він не сказав, що хоче звільнитися, але я вмю читати між рядків. Йому тут не подобається.
86.	<i>I'd ask for a raise, but I don't want to rock the boat.</i>	Я би попросив підвищення зарплатні, але я не хочу розгойдувати човен.
87.	<i>We're all worried about losing our jobs. We're in the same boat.</i>	Ми всі хвилюємось, через втрату роботи, адже ми всі в одному човні.
88.	<i>We don't always see eye to eye, but I respect her opinions and appreciate her honesty.</i>	Ми не завжди розділяємо погляди, але я поважаю її думку та ціню її чесність.
89.	<i>I told my boss that I really wanted to see this project through before taking on another project.</i>	Я сказав своєму босу, що я хочу довести цей проект до кінця, перед тим як братися за інший.

90.	<i>We typically spend about 15 minutes making small talk before we start our meetings.</i>	Зазвичай, перші 15 хвилин ми просто базикаємо, перед тим як почати зібрання.
91.	<i>If you want to fill out form 52-E and send it to the government, you have to do it using snail mail. They don't allow you to scan the document.</i>	Якщо Ви хочете заповнити форму 52-E і відправити її уряду, то доведеться робити це звичайною поштою. Вони не дозволяють сканувати документи.
92.	<i>We tried to change the dress code, but Human Resources stood their ground.</i>	Ми намагалися змінити дресс-код, але відділ кадрів настояв на своєму.
93.	<i>I just switched cable companies. They overcharged me for the first month's service. They really started off on the wrong foot.</i>	Я змінив провайдера, адже вони прислали мені борг за перший місяць користування послугою. Вони зіпсували все з самого початку.
94.	<i>I was hesitant to redesign our website, but my employees talked me into it. I'm glad they did. The new site looks great.</i>	Я вагався, чи варто змінювати дизайн сайту, але співробітники вмовили мене. І правильно зробили, адже тепер сайт виглядає чудово.
95.	<i>I'm not content with just opening one or two more stores. I'm thinking big — I think we can open 10 stores in the next five years.</i>	Мене не влаштовує просто відкрити ще один чи два нових магазини. Я мислю глобально—Я думаю, ми можемо відкрити десять магазинів за найближчі п'ять років.
96.	<i>The owner thought the budget was a little high. We had to twist his arm to get him to agree to it.</i>	Власник вважав, що бюджет був дещо занадто великий. Нам довелося його вмовляти, щоб він погодився.
97.	<i>The company isn't looking to hire someone who is going to try to make a</i>	Ця компанія не шукає, когось, хто б приніс зміни, їм потрібен черговий

	<i>lot of changes. They're just looking for a yes-man.</i>	підлабузник.
98.	<i>The new law is going to create a lot of red tape, and we're going to have to pay our lawyers a lot more money.</i>	Новий закон спричинить появу бюрократичної тяганини, тож доведеться набагато більше платити нашим адвокатам.
99.	<i>We're not having a great year, but at least we're in the black.</i>	Це був не самий успішний рік, але все ж ми у плюсі.
100.	<i>Our sales were in the red last year.</i>	Продажі були збитковими минулого року.

SUMMARY

to the master's scientific work

"Idiomatics of modern English-language political discourse and means of its reproduction in the Ukrainian language"

The master's scientific work is devoted to the research of the peculiarities of the translation of idioms of modern English-language political discourse

The object of the master's research is modern English-language texts of a political nature, namely the realization of their idiomatic possibilities.

The subject of the master's research is the peculiarities of revealing the idiomatic nature of modern English-language political discourse and ways of its reproduction in the Ukrainian language.

The purpose of this study is to identify the features of idiomatic expressions in political discourse as a translation problem.

The theoretical value of the study is that it makes a contribution to the theoretical development of problems of translation of English political texts into Ukrainian, expands the understanding of the peculiarities of English political discourse and means of their translation into Ukrainian.

The master's scientific work contains 79 pages of the main text, 80 sources of literature.

KEY WORDS: political vocabulary, inaugural speech, translation, translation transformations